

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Slovenska manjšina v Italiji ob krsti Pija XI.

Ko se velika osebnost Pija Enajstega odmika od zemlje in od časovnih borb, sprenjana z žalostinkami vesoljnega krščanstva, se tudi slovenska manjšina v Italiji, katere jedro je verno in zvesto Cerktvi spoštljivo klanja odhajajočemu poglavarju katoliške Cerkve. Smrt Pija XI. je globoko odjeknila med duhovščino, v razumnstvu in v našem kmečkem in delavskem ljudstvu. Saj je Pij XI. v teku svoje 17 letne vlade, ki se časovno skoraj krije z dobo fašizma, po sili razmer večkrat globoko posegel v cerkveno življenje naše manjšine. Marsikateri ukrepi cerkvenih oblastnih za časa njegove vlade so se živo obravnavali, tudi kritizirali in ostro napadali. Saj nam je še v živem spominu pekoča sramota, da so nekateri primorski možje, ki so že po svojem bistvu sovražili katolicizem, uprizorili gonjo za odpad od katoliške Cerkve, češ da papež sovraži Slovence. Kako pogosto se je tako razpravljanje vršilo brez vsakega poznavanja resničnih razmer in dejstev! Šele ko se bodo čez dolgo dobo odprli vatikanski arhivi, bo svetu in zgodovinski znanosti postalo jasno, da je veliki Pij XI. storil za našo manjšino mnogo dobrega, da se je za njene verske pravice večkrat boril in žrtvoval.

Cutimo dolžnost, da spominu toliko klevetnega papeža damo pravično zadoščenje in da mu v imenu slovenskih katoličanov Julijske krajine položimo ob krsto šopek hvaležnih spominov.

Papežu Piju XI. se precej časa vprašanje verske oskrbe narodnih manjšin ni toliko približalo, da bi se o njem uradno izjavil. Toda sam Bog ve — in slovenska škola Sedej in Jeglič — koliko naporov in žrtv je stalo papeža, da je skozi 13 let branil ostro napadanega slovenskega nadškofa F. B. Sedeja na metropolitnem sedežu v Gorici! Svet je videl in sodel samo zadnji prizor te dolge tragične borbe, prizor, ki se je odigral en mesec pred smrtjo nadškofa Sedeja.

Kako je Pij XI. visoko cenil nadškofa F. B. Sedeja, priča sledeči dogodek. Castiljiv slovenski prelat je pred leti v zasebni avdijenci izrazil svetemu očetu skrb, da trije duhovniki, ki so rovali na najvišjih mestih proti nadškofu Sedeju, dosežejo škofovsko mitro, kar bi bilo za Cerkev in za ljudstvo neprecenljiva škoda. — Papežu so se zablistale oči, pa je s kazalcem trikrat potrkal po mizi, rekoč: »Nikoli! Nikoli! Nikoli! Kdor se dotakne našega nadškofa Sedeja — nikoli ne bo imel našega zaupanja!« — In tako se je zgodilo.

Zgodovinski dokaz za svojo očetovsko ljubezen in pravičnost do slovenske narodne manjšine v Italiji je pa Pij XI. podal, ko se je pogajal s kraljevino Italijo za sklenitev konkordata. Zahteval je, da se v konkordatu vključi posebna določba, da se narodnim manjšinam v Italiji prizna pravica, da smejo svobodno rabiti svoj jezik v cerkvenem življenju in posebno še pri verouku. Pogajanja med Vatikanom in italijansko vlado o tem predmetu so bila dolgotrajna in težavna. Papež je uspel le v toliko, da se je v členu 22. konkordata priznala »vernikom drugega jezika« pravica, da jih oskrbujejo dušni pastirji, duhovniki in škofje, ki so večši njihovega jezika. Indiskrecije o tem silnem naporu papeža, da se vprašanje verske oskrbe slovenske, hrvatske in nemške manjšine v Italiji načelno reši in se z mednarodno pogodbo verske pravice teh manjšin zavarujejo, so prodrle v javnost po knjigi »Date a Cesarec«, ki jo je spisal Mario Missiroli. (Ta knjiga je na indeksu in jo je založnik na željo vlade umaknil s trga.) Papež Pij XI. je smatral čl. 22. konkordata za načelen uspeh. Dr. Gregorij Rožman, tedaj profesor cerkvenega prava, je v »Času« 1929 napisal kratek, a temeljit komentar k temu členu. Ko je sv. oče nekaj let pozneje dobil v roke prevod tega članka, se je zelo razveselil in toplo pritrdil: »Da, tako smo hoteli, to je naš namen, to je pravi duh te določbe, da se sporazumno (med Cerkvijo in državo) zjamčijo naravne pravice manjšin!«

Isti duh pravičnosti je narekoval Piju XI., da je leta 1929 izjavil škofu Berningu iz Osnabrucka, ki mu je poverjeno skrbstvo za nemške katoličane v inozemstvu: »Resnično, starši imajo naravno in božjo pravico, da zahtevajo, naj se njihovi otroci poučujejo o verskih resnicah v materinskem jeziku!« Iz tega načela, ki ga je papež sredi najhujše borbe potrdil, črpajo svojo moč in pravico tisoči in tisoči slovenskih in hrvatskih staršev.

Toda ne bi bili odkritosrčni, ko bi zamolčali, da so v dobi Pijevega pontifikata podrejena cerkvena oblastva večkrat kršila to načelo. Posebno v Istri so te duševne sirote s svojo zaslepljeno narodno mržnjo naravnost gonila slovenske vernike množice iz svetlišč. To počenje, ki mu marsikje še ni konca, gotovo ni bilo po namenu papeža Pija XI. Proti temu početju so se iz vrst vernikov dvignile bridke in ogorčene pritožbe. Katoliška iskrenost je tako močna, da v borbi za pravice celo na najvišjih mestih ostro in jasno spregovori. Toda vernik ljubi Cerkev: ko se pritožuje in napada, ga boli, da vidi madež na obleki svoje Matere. Sovražnik Cerkve pa se škodoželjno reži, da bo »v imenu naroda« mogel osovraženo katoliško Cerkev udariti, ponižati in ji nekaj duš uropati. Potrebno je, da ob krsti Pija XI. slovenski in hrvatski katoličani Primorja to usodno razliko premislimo, korenito razmislimo!

Prebuzju so še časi, preveč delikatna in živa so se vprašanja, ki jih je vladar Cerkve moral reševati v zvezi z manjšinskim vprašanjem, da bi ga mogli prikazati v vsej veličini, v svetlobi in senci. Toda zdi se nam, da dolgujemo spominu tega papeža, ki je bil napadan kot sovražnik Slovanov, da ugotovimo:

Ko so junija 1936 pokrajinska politična oblastva nasilno zatrla slovenski jezik (pridige, petje, verouk, molitve, slovenske cerkvene družbe) v petih župnijah tržaškega mesta, je Pij XI. nastopil v varstvo naših pravic in je dosegel, da se je prepoved ukinita. Tržaški Slovenci naj se te dni hvaležno spominjajo poglavarja Cerkve, ki je uveljavil naravne narodne pravice v cerkvah pri Sv. Jakobu, pri Sv. Ivanu, v Rojanu, v Škedinju in v Barokovljah. Za to vprašanje, ki je sicer za verne Slovence (za brezverne je samo poklimum!) izredno važno in srčno, a v okviru vesoljne Cerkve skromno, se je Pij XI. zelo odločno postavil in je moral za ugodno rešitev žrtvovati druge koristi.

Kako je papeža Pija XI. vprašanje dušne oskrbe slovenskih, hrvatskih in nemških vernikov

Danes pogreb Pija XI.

Pokopali ga bodo v cerkvi sv. Petra poleg grobnice Pija X. Priprave za volitve novega papeža v polnem teku

Rim, 13. febr. b. Končane so vse priprave za pogreb papeža Pija XI. Zemске ostanke bodo po sklepu kardinalskega konzistorija položili k večnemu počitku jutri ob štirih popoldne v cerkvi sv. Petra. Zemski ostanke pokojnega sv. očeta bodo shranjeni v grobnici poleg grobnice papeža Pija X. v podzemnih prostorih bazilike sv. Petra. Tu bodo zemski ostanke sv. očeta ostali v začasni krsti, dokler kardinali, ki so bili imenovani za časa pontifikata papeža Pija XI., ne zgradijo grobnice zanj.

V krsto iz cipresinega lesa bodo poleg trupla položili tri vrečice z kovanci

Jutrišnji svečani pogreb Pija XI. bo po starodavnih obredih. Kardinali se bodo zbrali s svečami v rokah v kapeli najsv. Zakramenta, kjer bodo prišli do mrtvaškega odra sv. očeta in ob petju psalmov prenesli krsto z velikim pokojnikom pred glavni oltar Petrove bazilike. Po molitvenih obredih bo papeževo truplo prenešeno v stransko kapelo, kjer bodo kaplani Petrove bazilike in člani papeževe garde položili truplo sv. očeta v krsto, napravljeno iz cipresinega lesa. Nato bo papeški majordomu postavil v krsto 3 vrečice s kovanci, na katerih je odtisnjen papežev lik, in sicer v eno zlate kovance, v drugo srebrne, v tretjo pa bakrene. V vsako od teh vrečic se zaveže toliko kovancev, kolikor časa je trajal pontifikat papeža Pija XI. V tem primeru bo v vsaki vrečici 17 kovancev, ker je pontifikat pokojnega sv. očeta trajal 17 let in 4 dni. Nato bo v krsto položen pergament v kovinski cevki. Na tem pergamentu so izpisani vsi važni dogodki iz življenja pontifikata papeža Pija XI. Preden krsto zaprejo, bodo pokrili obraz in roke sv. očeta z belim, telo pa z rdečim pajčolanom. Ko se krsta zapre, bodo podpisali listino o pokopu in bodo krsto izročili kaplanu. Ta krsta se nato položi v novo svinčeno krsto in nato še v tretjo krsto iz hrastovega lesa. Tako zaprto truplo prenesejo v podzemne prostore in ga položijo k večnemu počitku.

Danes ob 10 popoldne je bil izvršen drugi simbolni pokop papeža Pija XI.

Posebna komisija kardinalov je danes pregledala kraj, kjer bo grob papeža Pija XI. in je določila program za jutrišnji dan. Danes je bil tudi tretji sestanek kardinalskega kolegija, ki je določil nadaljnje potrebne ukrepe za pogreb papeža Pija XI. in za sestanek konklave.

Za časa sestanka kardinalskega kolegija je prišel šef malteškega reda princ Chiggi ter izrazil svoje sožalje zaradi smrti sv. očeta. Predsednik kolegija je odgovoril, naj se člani malteškega reda priključijo molitvi katolikov vsega sveta, da bi Cerkev dobila novega papeža in svetnika, ki je tako potreben v današnjih težkih časih.

Pol milijona vernikov se je poklonilo truplu papeža Pija XI.

Vrata bazilike so bila za vernike odprta davi ob 8 zjutraj. Pred baziliko je bila zbrana ogromna množica ljudstva, ki se je hotela posloviti od sv. očeta. V teku večerajšnjega dne je šlo mimo mrtvaškega odra nad pol milijona ljudi, danes popoldne pa je navzlic delavnemu dnevu šlo mimo mrtvaškega odra najmanj 100.000 vernikov, prav tako pa tudi popoldne. Danes popoldne je prišlo v Vatikan zlasti mnogo ver-

Smuške tekme v Zakopanem

Zakopane, 13. febr. AA. DNB: Pri tekmah za svetovno smučarsko prvenstvo je danes prva priepela v štafeti 4 x 10 km Finska v času 2.08.35. Druga je bila Švedska v času 2.09.43, tretja Italija 2.13.38, četrta Norveška, peta Švica, šesta Nemčija, sedma Francija, osma Poljska, deveta Jugoslavija in deseta Madžarska. Jugoslovanska štafeta je dosegla čas 2.22.49.

v Italiji skrbelo, posebno zadnja leta, to vedo le redki. Knjiga je še zapečatena. Ko je sveti oče prejel vest, da bo v Gorici izhajal slovenski verski mesečnik »Svetogorska kraljica«, se je zelo razveselil. Tudi za nemški katoliški tisk v Italiji se je zelo zanimal. V novembru 1938, ko je že čutil, da stoji na pragu večnosti, je izrazil željo in naročilo, naj se Katoliška akcija razširi na »naše ljube Slovence v škofiji goriški in tržaški«.

Ko slovenska manjšina v Italiji stoji ob krsti Pija XI., s hvaležnim zaupanjem gleda v Cerkev, ki nas v tisočletju našega življenja ni zapustila,

nikov iz pokrajine in inozemstva, med katerimi jih je bilo veliko število iz Budimpešte. Storjeni so bili potrebni ukrepi za ohranitev reda in pojačanje vojaške straže, ki so imele nalog, da brezhibno usmerjajo promet. Cerkev je bila odprta do 7 zvečer in bo jutri dopoldne spet odprta. Nato pa jo bodo zaprli zaradi priprav za svečanosti pred pogrebom brez prisotnosti ljudstva.

Danes je iz Milana prispel kardinal Schuster, katerega ime se ponovno omenja v zvezi z izvolitvijo novega papeža.

Kardinali se zbirajo Kdo bo naslednik Ugibanje fašističnega lista

Rim, 13. febr. b. Dan vstopa kardinalov v konklave še ni končnoveljavno določen. V Rim prihajajo kardinali iz vseh evropskih držav, pri-

hod ameriških kardinalov pa pričakujejo 26. t. m. Kardinali iz oddaljenih držav se bodo zaradi dolgih poti bržkone poslužili v nekaterih delih letalskih zvez, da čim prej prispejo v Rim. V dobro poučenih krogih trdijo, da konklave ne bo prišel pred 26. februarjem, kot zadnji rok pa smatrajo 1. marec.

Rim, 13. februarja. e. Današnji »Lavoro Fascista« objavlja članek, v katerem ugiha o tem, kdo bo naslednik papeža Pija XI. Pri tem navaja list tole zanimivost:

Dvakrat se je zdaj zaporedoma zgodilo, da je bil v konklavu za papeža izvoljen tisti kardinal, ki je po smrti papeža prvi od zunanjih kardinalov prišel v Vatikan. Po smrti Pija X. je prišel prvi v Vatikan beneški patriarh Jakob della Chiesa, ki je bil nato izvoljen za papeža pod imenom Benedikt XV. Po njegovi smrti je prvi prišel v Vatikan od zunanjih kardinalov milanski nadškof Ahil Ratti, ki je bil nato izvoljen za papeža ter si nadel ime Pij XI. Po smrti Pija XI. pa je prvi prišel v Vatikan kardinal in milanski nadškof Schuster in list se vprašuje, ali se bo zaporednost, ki je bila značilna že dvakrat, ponovila tudi tokrat.

Kam se bo naslonil Franco

Nad vse zanimiva borba med taboroma Anglija-Francija in Italija-Nemčija za vpliv v Španiji

Pariz, 13. febr. dl. Iz zanesljivega vira poročajo, da Anglija pritiska na Negrina in Miajo, da opustita nadaljnjo borbo proti Francu. Za to angleško akcijo je treba iskati političnih nagibov! Anglija želi, kakor tudi Francija, da italijanske čete čimprej odidejo iz Španije. Radi tega je v njunem interesu, da se vojska kar moč hitro konča.

Za vpliv v bodoči Španiji se vodi huda borba med angleško in francosko diplomacijo na eni ter med nemško in italijansko diplomacijo na drugi strani. Ti dve velesili se namreč bojita, da utegneta Anglija in Francija Francu ponuditi razne gospodarske in finančne ugodnosti, ki jih oni dve ne bi mogla Španiji dati in da se bo radi tega Franco zopet naslonil na Anglijo ter Francijo, kar bi odgovarjalo večstoletni tradiciji španske politike.

Rdeči hočejo vojno nadaljevati

Voditelji rdeče Španije general Miaja, Negrin in Del Vajo so se odločili nadaljevati borbo s Francmom. Negrin in Del Vajo sta po značnem potu radi tega iz Francije odletela v Valencijo, kjer se bo zaenkrat nastanil del rdeče vlade. Radi tega sklepa se bo državljanska vojna še nekaj časa nadaljevala.

Na bojišču v srednji Španiji je Franco imel do sedaj tri armade in sicer: južno armado v Andaluziji in v Estremaduri pod poveljstvom generala Queipo de Llano; srednjo armado, ki v glavnem stoji v Castiliji pred Madridom

pod poveljstvom generala Saliqueta in tretja armada pri Valenciji pod vrhovnim poveljstvom generala Orgaza. Tem trem armadam, ki štejejo nad pol milijona mož, se bo sedaj pridružila še katalonska zmagovita armada, ki jih poveljuje general Davila in šteje šest armadnih zborov s približno 300.000 možmi. Katalonska armada, ki je rdeče divizije poglaval čez pireneško mejo, je najboljša oborožena in obsega najboljšo Francove čete z ogromnimi tehničnimi pripomočki. Davilova armada razpolaga zlasti z velikim številom moderne topništva, bojnih voz in letal. Te čete se sedaj že vale po vseh cestah v neskončno dolgih vrstah proti jugu in sicer v začasna taborišča, kjer se bodo odpočile. Odmor pa ne bo dolgo trajal. Ako bo rdeča armada vztrajala pri svojem sklepu, se bo odločila Francova ofenziva za osvojitve Madrida in Valencije verjetno pričela že v nekaj tednih.

V Španijo se vrača zelo veliko milijnikov in civilnih beguncev (do sedaj se jih je vrnilo že nad 100.000). Miličnike, ki se vrnejo, uvrste v narodno armado, še preje pa dobi vsak tri dni dopusta, da obišče svojce, ako jih ima.

London, 13. febr. AA. DNB. Angleško današnje jutranje časopise soglasno trdi, da bosta Francija in Anglija v najkrajšem času priznali vlado generala Franca v Španiji.

V krogih »Foreigen Office« izjavljajo, da so kombinacije tiska v zvezi s priznanjem vlade generala Franca še prezgodnje. Zdi se, da diplomatika pogajanja z Burgosom niso potekala tako lahko, kakor se je to pričakovalo. Treba je počakati na poročilo angleškega diplomatskega agenta, ki je včeraj prispel v Burgos. Nato se bodo šele odločili. V prvi vrsti je treba osvetliti nekatere točke, med katerimi se omenja izjava generala Franca o »neutrlnosti«, kakor tudi gotove obljube, ki so v zvezi z umikom tujih prostovoljcev. To zadnje vprašanje pa je danes izgubilo skoro ves pomen.

V Parizu so zaprli večje število nemških časnikaarjev v Rimu pa so izgnali več francoskih časnikaarjev

Pariz, 13. februarja. b. Nemški poslanik v Parizu grof Weltzek je obiskal v soboto zunanjega ministra Bonnetta na Quai d'Orsayu, da bi se informiral o obširnih policijskih ukrepih, ki so bili storjeni proti nemškim časnikaarjem v Parizu. S tem je bila odkrita zadeva, ki je bila dalj časa pod skrbnim opazovanjem francoskih policijskih agentov.

Kakor znano, so bili nemški časnikaarji že enkrat izgnani iz Francije zaradi vohunstva, od katerih pa so se mnogi rešili zaradi diplomatskega pritiska Nemčije. Zato tudi sedaj ni težko razumeti, zakaj so bili nemški časnikaarji aretirani. Francoska policija je izvedla številne hišne preiskave pri predsedniku društva nemških časnikaarjev dr. R. Krug von Niddau, dopisniku »Deutsche Allgemeine Zeitung«, in pri pariškem dopisniku »Berliner Börsenzeitung« H. Baronu. Slednjega je francoska policija skupaj z njegovo ženo in so-trudnikom Hachom aretirala. Doselej je bilo izgnanih že 26 nemških državljanov iz Francije.

Zadeva je izzvala veliko senzacijo v francoskih političnih krogih, saj gre za aretacije uglednih dopisnikov nemških listov, ki so poleg svojega

časnikaarskega poklica morali izpolnjevati še druge naloge, ki policijo mnogo bolj zanimajo. Tudi inozemstvo je dobro poučeno o delovanju teh časnikaarjev, vendar pa iz raznih razlogov zaenkrat molči.

Francoski zunanji minister Bonnet je grofu Weltzku samo obljubil, da se bo za stvar zanimal, vendar pa je za to zadevo merodajno notranje ministrstvo. Francoski jutranjki spravljajo to afero v zvezo z aretacijo alžaskega avtonomista Rossa.

Pariz, 13. februarja. b. Zaradi sklepa italijanske vlade, da izžene iz Italije zastopnika francoske agencije »Radioc ter dopisnika »Joura« in »Journal des Debats« Guillaumea, je francoska vlada sporočila Rimu, da bo v primeru izгона omenjenega dopisnika takoj izvršila represalije. Francoska vlada namerava izgnati iz Francije dopisnika »Piccola« in pa ravnatelja lista »Italia Nuova« Ginia.

Dunajska vremenska napoved: Zelo oblačno, milo, proti večeru padee temperature.

Zemunska vremenska napoved: Večja oblačnost v vseh predelih, posebno v zahodni polovici in v severnih krajih. Toplota bo padla na severozahodu, drugod bo pa nekoliko poskočila. Najnižja toplota 13. t. m. Plevlje —4, Ljubljana —2,20.

Politični zapiski

Hrvatsko vprašanje — tudi naše

Kadar naše časopisje govori o naših notranjih zadevah, to na kratko imenuje »hrvatsko vprašanje«. Ze večkrat smo naglasili, da je hrvatsko vprašanje prav tako slovensko ali srbsko vprašanje, ker je pač vprašanje celotne ureditve ali preureditve naše države. V tem pogledu nas veseli, da je tudi v drugem časopisju zadnje čase vedno pogostejše začelo prihajati do izraza pravilno ocenjevanje teh naših važnih notranjih zadev. Nedeljska belgrajska »Politika« je na primer zapisala tele pomembne besede: »Pod rešitvijo hrvatskega vprašanja je treba razumeti cel sklop vprašanj. Narodni organizem te države pa sestavlja Srbi, Hrvati in Slovenci. Ko se bo hrvatsko vprašanje končno urejalo, mora to dejstvo priti do polnega izraza.«

Nekaterim se sicer še čudno zdi, da se že 20 let skupne države postavlja vprašanje notranje preureditve. Odgovor pa je preprost: Kre trije nosilci narodnega organizma v tej državi, Slovenci, Hrvati in Srbi v vseh teh 20 letih še nikdar niso bili tako enotno usmerjeni kakor so danes. Ko se je pred 18 leti delala centralistična ustava, takrat smo bili Slovenci razcepljeni, Hrvati niso bili enih misli in Srbi so bili tudi razcepljeni, pa tudi psihološko na ta velika vprašanja niti eni niti drugi niso bili dovolj pripravljeni. Danes smo Slovenci pod vodstvom svojega voditelja dr. Korošca enotni kakor še nikdar, Hrvatje stoji strnjeno za svojim voditeljem, in tudi Srbi, bodisi v vladi, bodisi zunaj vlade so v teh starih dneh enega mnenja s Slovenci in Hrvati. Zato res lahko rečemo, da so to zgodovinski časi. In še to lahko rečemo: Ko bi Slovenci danes ne bili tako enotno strnjeni in bi bili razcepljeni, bi danes kolo časa šlo čez nas. In bi ne našel nihče, ki bi dejal, da smo Slovenci tudi eden izmed treh čimlcev jugoslovanske države, ter da je »hrvatsko vprašanje« tudi slovensko vprašanje.

»Od decentralizma do federalizma?«

Pod tem naslovom je v novosadskem »Danu« Mirko Savič, ki smo ga enkrat že navajali, napisal nov članek, ki se v njem peča z raznimi ustavnimi predlogi od leta 1918 do danes. Potem pa pravi: »Ali je treba biti zoper federativno ureditev države sploh? Ako bi taka ureditev ustrezala volji resnične večine Srbov, Hrvatov in Slovencev, in ko bi opravičeno mogli pričakovati, da bi taka organizacija državne uprave trajala vsaj nekaj desetletij, ne bi mogli resno in stvarno ugovarjati. Ali se nam je mar treba bati za državno celino od federativne ureditve države? Če so vsi njeni državljani prepričani, da je današnja naša država potrebna, se ni treba bati za njeno prihodnost. Stvarno je namreč vprašanje federativne ureditve države zgolj vprašanje, kako bomo svojo državo sporazumno, skupno in složno s pravih bratskim razumevanjem pametno in smiselno uredili in organizirali. In to bi v urejenih razmerah nikdar ne moglo biti nevarno za samo državo. Vendar pa bi vprašanje preureditve države, četudi bi se izvedlo, najbrž moglo biti rešeno šele v dveh do treh letih... Zdi pa se, da se bomo skoraj lotili drugega važnega vprašanja — vprašanja širokih samouprav. Pravijo, da sta g. Korošec in Spaho svojim volivcem obljubila, da bo to vprašanje v zakonu urejeno. Kakor kaže, pa Stojadinovič ni hotel dati obveznih obljub, niti sta ta dva poleg drugih važnejših vzrokov tudi zato odrekli Stojadinoviču sodelovanje ter ga prisilila, da je odstopil. Ta zahteva ni neutemeljena. Centralistična ureditev države nima gotovo nobenega zagovornika več. Če mislijo spremeniti sedanji zakon o banovinah kakor tudi zakon o občinah, ki ima tudi dovolj napak, in ko bi tema dvema hoteli razširiti delovanje, bi tak zakon bilo treba le pozdraviti.«

Iz teorije v prakso

»Obzore« od 12. t. m. piše o političnem položaju ter med drugim veli: »Lahko rečemo, da smo iz teoretične faze prešli na pot praktičnega reševanja precejšnih političnih vprašanj in da vsi politični činilci uvidevajo, da je to prvi pogoj za normalizacijo političnih razmer ter novega, srečnejšega razdobja v odnosih med hrvatskim narodom, erbekim narodom in slovenskim narodom...«

Minister-Hrvat pripravlja nove politične postave

»Hrvatski Dnevnik« od nedelje navaja pisanje italijanskega lista »Stampa« iz Turina o sedanjem političnem položaju v Jugoslaviji ter med drugim pravi: »Stvarno vsi žele rešiti hrvatsko vprašanje, ne morejo pa vsi pri tem delu sodelovati. V belgrajskih krogih pravijo, da bo vlada v skupščini imela večino. Slovenska skupina dr. Korošca in skupina dr. Spaha bosta glasovali za vlado... Cvetkovič upa, da bo napravil s Hrvati sporazum. On je pooblaščen novega pravosodnega ministra, ki je Hrvat, da pripravi volilni zakon, tiskovni zakon, zakone o zborovanjih in združevanjih. Ko bodo te postave sprejete, tedaj bo spregovoril Zagreb.« — Isti hrvatski list prinaša nato iz tržaškega »Piccolae« novico, da bo dosedanjí predsednik vlade dr. Milan Stojadinovič govoril tudi v skupščini, kjer bo naglasil, da želi videti hrvatsko vprašanje rešeno v okviru sedanje ustave.«

Hrvati in smrt papeža Pija XI.

»Hrvatski Dnevnik« poroča: »Ob smrti svetega očeta papeža Pija XI. so izobešene črne zastave na vseh cerkvah, cerkvenih uradih, javnih poslopih ter na mnogih zasebnih hišah v Zagrebu. Prav tako nam poročajo iz dežele, da so tudi tamkaj izobešene črne zastave v znak žalosti nad smrtjo vrhovnega poglavarja katoliške Cerkve, ki ji pripada večina hrvatskega naroda.«

Cvetkovičeva vlada — vlada mladih ljudi

Belgrajska »Samouprava« pod naslovom »Dobri rešitev« piše uvodni članek o novi vladi. Med drugim pravi o njej takole: »Novemu premirju pripada velika zasluga, da je na stari odprti vrata mladini ter da je ta politični naraščaj uveljavil najbolj odgovorne resore. Ta politični naraščaj je po pravici čakal, da pride njegov čas, da s polno energijo in z vsemi svojimi sposobnostmi služi kralju in narodu kakor tudi svoji stranki, poln vere v moč in prihodnost svoje države.«

V znamenju sloge in edinosti

Belgrad, 13. februarja. m. Zaradi bližnjega sestanka skupščine je včeraj in danes dopotovalo v Belgrad že precej poslancev, ki so zopet prinesli več življenja v skupščino. Med njimi danes ni bilo nobenih razlik v pogledu na nastalega političnega položaja z imenovanjem Cvetkovičeve vlade ter so bili vsi enodušni, da sploh ne more biti govora, da kdo iz JRZ ne bi pomagal novi vladi pri izvajanju njenega načrta za rešitev tako imenovanega hrvatskega vprašanja.

V Belgrad so dopotovali danes dopoldne tudi nekateri člani kraljeve vlade, ki so včerajšnji dan prebili v svojih volivnih okrajih. Med drugimi sta se vrnila v Belgrad prosvetni minister Čirič in trgovinski minister Jevrem Tomić, ki sta včeraj prisostvovala strankini zabavi v Novem Sadu. Ob tej priliki je imel prosvetni minister Čirič tudi govor, v katerem se je zavzemal za sporazum Slovencev, Hrvatov in Srbov. Trgovinski minister Jevrem Tomić je častnikarjem v Novem Sadu izjavil, da bo eden prvih zakonskih osnutkov, ki ga bo pripravil pred skupščino, zakon o bankah. Za izdelavo tega zakonskega predloga je že imenoval posebno komisijo.

V Belgrad sta se vrnila kmetijski minister in minister za gozdove in rudnike.

Snoči se je pripeljal v Belgrad novi zunanji minister Aleksander Cincar Marković iz Berlina.

Danes dopoldne je obiskal v predsedništvu vlade predsednika ministrskega sveta in notranjega ministra Dragiša Cvetkoviča ter je pred njim položil predpisano prisego. Nato se je takoj podal v zunanje ministrstvo ter je od svojega zastopnika, prometnega ministra dr. Spaha prevzel resor zunanjega ministrstva. S tem so vsi člani Cvetkovičeve vlade prevzeli svoje resore.

Zaradi dogovora o bodočem delu tako vlade kakor tudi stranke so se noč ob 6 sestali v predsedništvu vlade člani izvršilnega odbora JRZ in to predsednik dr. Stojadinovič, prvi podpredsednik dr. Korošec in drugi podpredsednik minister dr. Spaho. Navzoč je bil tudi predsednik vlade Dragiša Cvetkovič. Na sestanku je predsednik ministrskega sveta obvestil vodstvo stranke o sestavi in imenovanju svoje vlade ter o bodočem njenem delu. Izvršilni odbor je po poročilih ministrskega predsednika sklenil, da bo stranka JRZ v celoti podpirala novo vlado pri izvajanju njenega programa ter da bo stranka v vsem nadaljevala svoje delovanje v slogi in edinosti.

Včeraj so imela sestanke tudi vodstva srbskih opozicijskih strank. Sestankom so prisostvovali ugledni člani teh političnih skupin tudi iz notranjosti države in odobril pomirljivo stališče svojih vodstev, katerega so zavzeli do Cvetkovičeve vlade.

Utvara »Jutrovega« uvodničarja

Znana je povest o sraku, ki se je oblekla v pavovo perje in se sprehajala z njim po dvorišču ter kričala: Tudi jaz sem lepa kakor pav! Na ta dogodek iz živalskega kraljestva se je gotovo spomnil vsak, kdor je v nedeljo bral »Jutrovo« uvodnik o novem položaju, ki je nastal po odstopu vlade dr. Stojadinoviča. Potem ko je »Jutrovo« uvodničar razložil, kako je po znani izjavi slovenskih in muslimanskih ministrov ter sedanjega predsednika vlade prišlo do nove vlade, ki si je postavila za cilj pripravo sporazuma s Hrvati, se naenkrat izjavi iz njegovih prsi samozavestni vzkič: Tudi mi imamo pri tem svoje zasluge! Nihče pri nastanku in razpletu minule krize ni omenil JNS, vsa država jo je ignorirala in imena njenih prvakov so ostala v popolni temi; sami so bili presenečeni in so z bolesto domišljijo poražencev mislili, da so neznane sile vrgle vlado, da bi zopet ustoličili bivše diktatorje. Ko so drugi dan izvedeli, da se zanje nihče ne zmeni in da je vladna večina sama v smislu svojega programa sklenila, da rešitev hrvatskega vprašanja, ki so ga zavlačevali ravno voditelji raznih JDS, SDS, JRKD in JNS, najbolj po dr. Albert Kramer, pospeši in končno uresniči, je razbita vojska JNS zopet legla spat, da sanja naprej o čudežnem junaku, ki jo bo čez stokrat tisoč let rešil. Le »Jutrovo« uvodničar se še ne more sprijazniti s svojo usodo in skuša v nedeljskem uvodniku vlti vsaj nekaj poguma v »narodne in napredne ljudi, češ položaj v državi se je preokrenil tudi po naši zaslugi, mi smo vendar glasovali za dr. Mačka in

jaz »ne rečem nič novega, če ugotovim, da on kakor tudi ostale opozicijske skupine polagajo največ važnosti ravno na nas.«

Tako piše glasnik tiste politične skupine, ki je desetletja z železno vztrajnostjo, ki bi bila vredna boljše stvari, onemogočala politično sodelovanje Hrvatov v državi, ker je dan za dnem ponavljala, da Hrvati niso narod, da se morajo prej izpovedati kot del jugoslovanske nacije, da je stremenje po narodni samovladi v celozdravstvo in da se mora edinstvo v njenem, hrvatsko narodnost že načeloma izključujočem smislu, uveljaviti za vaiko ceno. To je tudi v praksi tako pod parlamentarnimi vladami, ki so plule pod zastavo JDS, SDS, JRKD in JNS, najbolj po pod Živkovičevim absolutizmom skušala doseči a političnim preganjanjem brezobzirno silo in zanikanjem hrvatskega elementa. Pa še danes, ko se je JNS pristilila k združenju opozicij, ki jo je iz milosti začasno sprejela pod streho, da bi ji prinesla nekaj glasov, si »Jutrovo« uvodničar slej ko prej pridržuje k hrvatskemu vprašanju svojo posebno stališče, ko se kljub vsej svoji najnovejši »širokogrudnosti« neče iskovetiti s hrvatskim narodnim programom, ampak govori samo o nekem »globlem razumevanju hrvatskih zahtev samó v praktičnem življenju in s pravo pitijisko dvoumnostjo izjavlja, da »se naš notranji problem ne da rešiti s porazom osnovne misli našega skupnega narodnega življenja...« Hrvati bodo že sami znali presoditi, kakšne vrednosti je zanje tak njihov »zaveznik«, ki se jim je vsilil, da bi se strmoglavila ona večina v državi, ki hoče pošten sporazum s Hrvati kot z enakopravnim narodnim elementom naše države, pa s svojimi tovariši vred ni mogel dobiti toliko, da bi v skupščini sploh kaj pomenil. Zdi pa boče naenkrat Hrvatom naravnost diktirati, kakšen sporazum da naj sprejmejo! Mar je ljubljansko vodstvo JNS res tako zelo politično oslepele, da misli, da more pešiča izranžiranih politikov bivših batinaških režimov biti Hrvatom pri reševanju njihovega vprašanja količjak v korist? In ali je njegova domišljija res toli drzna, da si od kakšnih volitev, ki so mu zopet pred očmi, obeta zmage? Jugoslovanski državljani pač niso politično tako zaostali, da bi zopet dvignili na oder stranko, ki je sporazum in pomirjenje ter sodelovanje vseh v državi dvajset let ovirala in se epomnila na Hrvate šele, ko jo je ljudstvo potisnilo skozi deske pod dno v večno pozabo.

Popoldansko zasedanje banskega sveta

Popoldne ob pol petih se je nadaljevalo zasedanje banskega sveta. K debati o občem in upravnem oddelku se je priglasilo večje število govornikov, med temi g. Ferdinand Novak, predsednik Zupanske zveze za Slovenijo, ki zastopa kamniški okraj, dalje župan Anton Umnik iz Senčurja, Alojzij Zorenč, ki zastopa okraj Smarje pri Jelšah in ki je precej drastično narisal revščino v tem revnem okraju. Nato je govoril g. Ivan Šerbinek, ki zastopa okraj Maribor levi breg. Gospodarsko stanje in razmere v Prekmurju je očrtal s svojim govorom g. Ferdinand Hartner, ki zastopa mesto Mursko Soboto.

Po zaključku te debate je podal zelo obširno, nad dve uri trajajočo poročilo o kmetijskem oddelku načelnik g. Podgornik. K temu poročilu, ki je izredno zanimivo, se še povrnemo. Malo po 8 zvečer je g. ban zaključil večerno sejo tega zasedanja banskega sveta.

V torek ob 10 dopoldne se člani banskega sveta udeležijo sv. maše za dušnice za sv. očetom v etolnici. Prihodnja seja banovinskega sveta bo v torek ob pol 4 popoldne.

Cincar-Marković prisegel

Belgrad, 13. febr. AA. Minister za zunanje zadeve Cincar-Marković je prispel včeraj v Belgrad. Na postaji so ga sprejeli in pozdravili nemški poslanik v. Heeren, šef pisarne Nj. Vel. kralja Krstič, pomočnik ministra za zun. zadeve dr. Ivo Andrić, ter načelniki zunanjega ministrstva, Vukotić, Smiljančič, Danič, Lazarevič in Jovanović, šef protokolara dr. Marinović, šef centralnega presbiroja dr. Luković ter številni domači in tuji častnikarji. Danes je Cincar-Marković prisegel.

Osebnosti

Belgrad, 13. febr. m. Na predlog gradbenega ministra so kraljevi namestniki podpisali ukaz, s katerim so napredovali: v 4. skup. 2. stopnje za tehničnega svetnika inž. Vladimir Knez, tehnični svetnik 5. skup. na tehničnem oddelku okrajnega načelstva v Mariboru; v 5. skup. za tehn. svetnika inž. Anton Komelj na tehn. oddelku okrajnega načelstva v Celju; v 6. skup. Emil Navinšek na tehničnem oddelku okrajnega načelstva v Ljubljani.

Prestavljen je za okrajnega načelnika 4. skup. 2. stopnje v starobojemskem okraju dr. Zvonimir Bratina, okrajni podnačelnik varaždinskega okraja. Prestavljeni so: Robert Herbe, učitelj iz Spod. Loga v kočevskem okraju v Veliki Gaber v litijemskem okraju; dr. Jovan Keršič, prof. II. moške realne gimnazije v Sarajevu na realno gimnazijo v Kranju; Ivan Medved, prof. učiteljske v Ljubljani na žensko učiteljsko v Kragujevcu.

Slovaški min. predsednik dr. Tiso in minister K. Sidor gresta v Rim na pogreb

Kakor smo izvedeli iz Bratislave, sta se včeraj pod dojemom težke izgube a smrtjo sv. očeta sestala ministrski predsednik dr. Tiso in državni minister K. Sidor, ki je prisel iz Prage, da se pogovorita, kako bi se v imenu slovaške vlade udeležila pogreba sv. očeta v Rimu. Verjetno je, da bosta oba državnika šla v Rim Po Slovaškem vize z vseh drž. poslopij črne zastave.

Chamberlain o vlogi Anglije pri zasedbi Minorce

London, 13. februarja. AA. Reuter: Na popoldanski seji spodnjega doma je Henderson postavil Chamberlainu vprašanje, ali angleška vlada namerava priznati španske nacionalistične oblasti kot špansko vlado. Chamberlain je odgovoril tole: Meni bi bilo očitno nemogoče dati takšno izjavo o položaju, ki se zelo hitro menja, mogel bi pa vendar reči, da je angleška vlada v najtesnejši zvezi s francosko vlado.

V odgovorih na številna vprašanja, ki so mu jih postavili, je Chamberlain izjavil tole:

Na zahtevo kraljevih oblasti v Palmi je angleška vlada pristala na to, da se prepelje višji častnik nacionalistične vojske na Minorco, da bi se mogel pogajati za mirno udajo Minorce. Angleška vlada je bila prej obveščena, da bodo nacionalisti napadli Minorco, če ne bodo mogli voditi pogajanj zaradi pomanjkanja prometnih sredstev. Ker je angleška vojna ladja omogočila, da se s pomočjo nje edino more vzpostaviti zveza z Minorco in zaradi zaskrbljenosti, da ne bi kje po nepotrebnem prelivali krvi (odobranje), so ponudili križarko »Devonshire«. Chamberlain je pristavil, da angleška vlada ni vodila posvetovanj niti z republikansko niti z nacionalistično vlado, čeprav so bile — kakor se je zvedelo — oblasti na Palmi v zvezi z generalom Francom. Francoska vlada je bila v vsem obveščena o delu angleške vlade. Angleška križarka »Devonshire« je odplula naravnost proti Minorci, zdaj pa se je zvedelo, da se je otok udal. Angleška vlada se ni udeležila pogajanj in zanje tudi ne nosi odgovornosti. Križarka »Devonshire« je vzela nase odgovornost, ko je vkrcala 450 beguncev, ker je obstajala možnost, da bi proti njim začeli izvajati represalije. Ti begunci so se izkrcali v Marseillu ob sodelovanju francoskih oblasti.

Chamberlain je nato omenil brzokavko, ki jo je poslal angleški konzul v Palmi in ki pravi, da je poveljnik pomorskih čet pooblaščen konzula, da izrazi veliko obžalovanje nad tem, da je bil Port Mahon bombardiran za časa obiska križarke »Devonshire« in to zaradi tega, ker se ni držal odredb.

Francoski generali v Barceloni

Barcelona, 13. febr. AA. DNB. V Barcelono so prispeli trije francoski generali z namenom, da se sami prepričajo, če so republikanci res v posebnih prostorih mučili ujetnike. Ti trije generali bodo po svoji vrnitvi v Pariz podali poročilo o uspehih svojega obiska v Barceloni. To poročilo bo pozneje tudi objavljeno. Danes se začnejo pred vojnim sodiščem razprave proti republikancem, ki so odgovorni za veliko število političnih ubojev.

Belgrajske novice

Belgrad, 13. febr. AA. Nj. eminence kardinal Pacelli, drž. tajnik, se je brzojavno zahvalil Nj. kr. Vis. knezu namestniku za sožalje ob smrti papeža Pija XI.

Belgrad, 13. febr. AA. Nj. Vis. knez namestnik je sprejel ministra za telesno zgojo Djura Čejovića.

Belgrad, 13. febr. m. Tukaj je bil danes zaključek kongresa združenja vseučiliško naobraženih žena. Na obnem zboru je bila sprejeta resolucija, v kateri se zavzemajo za enakopravnost. Na obnem zboru so bili zastopani pododbori vseučiliško naobraženih žena iz vse države.

Belgrad, 13. febr. m. Dne 16. t. m. bo v Belgradu seja širšega upravnega odbora Glavne zadružne zveze. Na seji se bo poleg tekočih vprašanj razpravljalo o pravilniku za revizije zadružnih zvez in zadrug.

Pij XI. — papež svetnikov

Pokojnega papeža Pija XI. imenujejo tudi »papeža svetnikov«, kajti veliko je število tistih, ki jih je Pij XI. proglasil za svetnike, odnosno blažene in dovolil vernikom, da jih javno časte. Pij XI. je proglasil 496 blaženih, za svetnike pa 34 blaženih.

Novi blaženi

Za blažene so bili pod papežem Pijem XI. proglašeni:

29. aprila 1923 Terezika od Deteta Jezusovega.
20. majnika 1923 Mihael Garicoits, ustanovitelj reda.
13. majnika 1923 Robert Bellarmín, nadškof.
19. aprila 1925 Anton Marija Gianelli, škof.
26. aprila 1925 Vincent Strambi, škof.
3. majnika 1925 Jožef Cafasso, duhovnik.
10. majnika 1925 Ifigenija in njenih 31 tovarišic, ki so bile vse mučene leta 1794 v Orange v Franciji.

7. junija 1925 Marija Mihaela Desmaisières, ustanoviteljica ženskega reda.
16. junija 1925 Bernadeta Soubirous iz Lurda.
21. junija 1925 Jean Brebeuf in 11 njegovih tovarišev jezuitskega reda, ki so bili mučeni v Kanadi.

5. julija 1925 Laurent Imbert, misijonski škof, in 78 tovarišev-mučencev.
12. julija 1925 Peter Eymard, ustanovitelj reda.
16. majnika 1926 Andrej Fournet, ustanovitelj ženskega reda
23. majnika 1926 Ivana Antide-Thouret, ustanoviteljica reda.
30. majnika 1926 Bartolomeja Capitania, ustanoviteljica reda.

6. junija 1926 Jakob Sales in Viljem Sauchemouche, jezuita, mučenca.
13. junija 1926 Lucija Filippini, ustanoviteljica reda.
8. oktobra 1926 Mihael Chebre, lazarist, mučenec (Abesinija).
10. oktobra 1926 Emanuel Ruiz in 10 tovarišev-mučencev (v Damasku).
17. oktobra 1926 Jean du Lau, nadškof, Franc de la Rochefoucauld, škof, Pierre de la Rochefoucauld, škof, in 188 tovarišev, ki so storili mučeniško smrt leta 1792 za časa francoske revolucije.

31. oktobra 1926 Noel Pinot, župnik in mučenec (Angers v Franciji).
2. junija 1929 Jean don Bosco, ustanovitelj moškega reda.
9. junija 1929 Terezija Margareta Redi, karmeličanka (v Florenci).
16. junija 1929 Claude de la Colombiere, francoski jezuit.

23. junija 1929 Kozma de Carboniano, armenski duhovnik.

20. junija 1929 Franc de Camporosso, kapucinski brat.

15. decembra 1929 Tomaž Hemerford in 135 tovarišev-mučencev (Angleži).

22. decembra 1929 Janes Orlivie, škotski mučenec.

8. junija 1930 Pavlina Frassinetti, sestra-redovnica.

15. junija 1930 Konrad Birndorfer, kapucin.

30. aprila 1933 Maria de Saint-Euphrasie Pelletier, redovnica.

7. majnika 1933 Vincenzija Gerosa, redovnica.

14. majnika 1933 Gemma Galgani.

21. majnika 1933 jezuit Jožef Pignatelli.

28. majnika 1933 Katarina Laboure.

28. januarja 1934 Rok Gonzales, Alfonz Rodriguez in Janez del Castillo, jezuiti-mučenci.

25. februarja 1934 Anton Claret, nadškof na Kubi.

10. majnika 1934 Peter Rogue, lazarist.

13. majnika 1934 Ivana Bichier des Ages.

6. novembra 1938 Marija Jožefa Rossello, redovnica.

13. novembra 1938 Francoska Cabrini.

20. novembra 1938 Marija Mazarello, redovnica.

Novi svetniki

Za svetnika so bili proglašeni:

17. majnika 1925 sv. Terezika Detete Jezusovega, karmeličanka.

21. majnika 1925 Peter Panizij, jezuit in učenik Cerkve.

24. majnika 1925 sv. Marija Postel in sv. Magdalena Barat.

31. majnika 1925 sv. Ivan, arški župnik, in sv. Janez Eudes.

22. junija 1930 sv. Katarina Thomas in sv. Lucija Filippini.

29. junija 1930 sv. Robert Bellarmín, učenik Cerkve, sv. Theofil de Corte in sv. Jean Brebeuf s 7 svojimi tovariši-mučenci.

16. decembra 1931 sv. Albert le Grand, učenik Cerkve.

4. junija 1933 sveti Andrej Fournet.

8. decembra 1933 sveta Marija Bernadeta (Soubirous) iz Lurda.

14. januarja 1934 sv. Marija Mihaela, redovnica.

4. marca 1934 sv. Louiza Marillac.

19. marca 1934 sv. Pompilij Pirotti, sv. Jožef Coltolengo in sv. Terezika Redi.

1. aprila 1934 sv. Janez Bosco.

20. majnika 1934 sv. Konrad Birndorfer, kapucin.

19. majnika 1935 sv. Janoz Fisher, kardinal, sv. Tomaž Moore, državni tajnik Anglije.

17. aprila 1938 sv. Andrej Bobola, sv. Janez Leonardi in sv. Salvador d'Horta.

Pij XI. — misijonski papež

Po pravici je dobil Pij XI. po vsem svetu žasniti naziv misijonski papež. Zda, ko je z njegovim življenjem dopolnjeno tudi njegovo misijonsko delo, nam stopa živo pred oči njegovo velikopotezno prizadevanje, da bi tudi v poganskih deželah zavladalo kraljestvo Kristusovo. Gotovo so se tudi njegovi predniki vneto prizadevali, da ponesejo poganom luč resnice, a nihče si ni izbral tega dela za tako življensko nalogo kot je to storil Pij XI. — Ko so se od njega poslavljali misijonarji, da odidejo v misijone, jim je s ponosom naročal: »Povejte vsem in na vseh krajih, da našega duha zaposluje predvsem svetovni misijon, da ta ideja najbolj razvema naše sree. Svetovni misijon je prva naših misli, ona je temelj vseh naših želja in čustev.« Ponovno in ponovno je razglašal: »Misijonsko delo je največje in najsvetejše izmed vseh katoliških podjetij, ali: »Največje, kar eksistira, znači beseda misijon.« Tako se je izražal, kadar je govoril o misijonskem delu. — In če so mu zadnja leta obteževala žalostna poročila o odpadkih v evropskih deželah, je radostno žarelo njegovo oko, ko je prebiral poročila o napredku katolicizma v Afriki, Avstraliji, Kitajski in sploh v vseh misijonskih deželah.

Zda, ko ob njegovi smrti premišljujemo njegovo plodovito življenje, moramo ugotoviti bogate sadove njegovega prizadevanja. Od 1922. leta pa do danes se je število katoličanov v misijonskih deželah več kot podvojilo. 1922. leta jih je bilo 11 milijonov, danes jih je 23 milijonov. V Aziji se je število dvignilo iz 5 na 8 milijonov, v Oceaniji se je dvignilo za 1 milijon, v Afriki se je pa kar potrojilo: 1922. leta je bilo tam 2 in pol milijona katoličanov, danes jih je skoraj 8 milijonov. — K vsemu temu moramo prišteti še 6 milijonov katehumenov, da bo slika popolna. — Po vsem tem je danes katoliška vera izmed krščanskih ver tudi v Afriki najmočnejša. In danes se v enem letu spreobrne več poganov, kot se jih je spreobrnilo v vsem 18. stoletju.

230 novih misijonskih okrožij

Pij XI. je sam ustanovil 230 novih misijonskih okrožij; danes jih je vseh skupaj 550. Misijonskim deželah je dal strumnejšo organizacijo, s tem da je postavil apostolske delegate na Kitajskem, v Južni Ameriki, Indokini, italijanski Vzhodni Afriki, Belgijemskem Kongu in v ozemlju afriških angleških kolonij. — Kaj vse bi še bil dosegel, če bi imel na razpolago zadosti misijonarjev. Saj se v misijonskih deželah vedno bolj oglašajo pravi kriki po katoliški veri in ljudi želja po resnici. A to so le zunanji uspehi, veličastni uspehi, a ne edini vzrok, da je dobil Pij XI. naziv misijonskega papeža.

Vzgoja domačih misijonskih duhovnikov

On je začel utirati, lahko rečemo, nova pota v misijonskem delu. Res da so že njegovi predniki polagali važnost na vzgojo domačih duhovnikov, a v taki meri in s tako resnostjo se ni nihče lotil dela za vzgojo domačega klera. On je smatral to za eno prvih in najvažnejših misijonskih nalog, zato je tudi tako propagiral Družbo sv. Petra za vzgojo domačih duhovnikov. In uspeh? — V Aziji je že več domačih duhovnikov kot tujih misijonarjev. V Afriki se je število popetorilo; sadovi dela se bodo pa šele pokazali, kajti večina semenišč je bila ustanovljenih šele za časa Pijevega papeževanja.

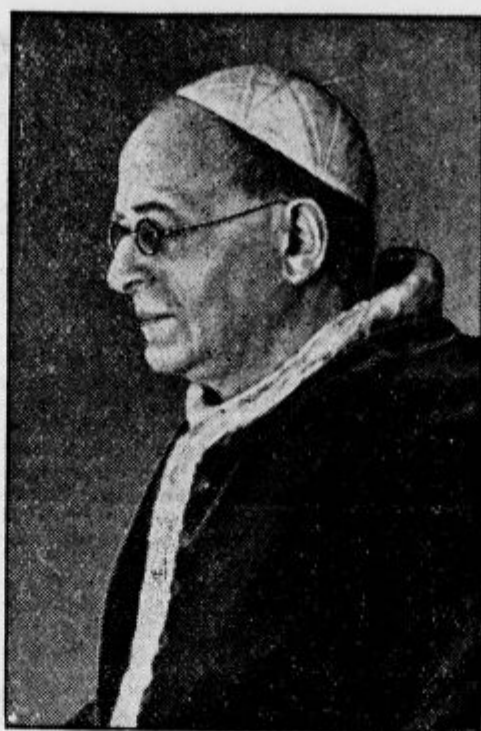
Druga značilna poteza ubiranja novih poti je, da je Pij XI. prvi postavil tudi škofo-domačine. O tem drznem poizkusu piše Louis Gillet, član francoske akademije, da se mu zdi to največjopoteznejši dogodek zadnjih 1000 let v cerkveni zgodovini. — Ko je zasedel papeški prestol Pij XI., ni bilo nobenega domačega škofa. Bile so pač v zgodovini redke izjeme, a on je prevzel v svoj misijonski program načelo, da domačinom vladaj njihove — domače škofo, ne tujec, v katerega se težko uži. Kmalu po svojem imenovanju je posvetil prva dva kitajski in indijski škofa, tri leta kasneje spet 6 kitajskih, naslednje leto prvega japonskega, čez šest let spet tri kitajske, enega indijskega in enega indokinskega. Vse je posvetil sam, da je s tem poudaril važnost dogodka. 1930. leta je postal prvi zamorec škof v Eritreji, itd. — Danes je okrog 60 škofov-domačinov, največ jih je na Kitajskem: izmed 135 vseh škofov je 35 domačinov. S tem je dobil katolicizem domovinsko pravico v misijonskih deželah; če izženejo tujce, bodo še ostali katoliški škofje — domačini.

Papež je šel še dalje. Hotel je, da se cerkev popolnoma udomači. Zato je z vso odločnostjo širil domačo krščansko umetnost. Cerkvene stavbe, slikarstvo in ornametika parlamentov naj se popolnoma prilagodi krajevni obliki, čutu domačinov. Kitajec ne more imeti gotosko katedralo za

»svojo«, svetniki z evropskimi obrazy so mu »tujci«. Že obstoji na katoliški univerzi v Pekingu krščanska umetniška šola; na Japonskem, v Indiji, Indokini, Afriki in Oceaniji so že na delu odlični krščanski umetniki. — Da bi vzbudil za tako važno stvar pravo razumevanje in da bi dal vzpodbudo, je začel s pripravo za misijonsko umetnostno razstavo, ki bo leta 1940. v Vatikanu.

Bežna slika ogromnega dela

To je bežna slika ogromnega dela Pija XI. v misijonskih deželah samih. — A to še ni vse. Za to veliko delo mora vendar dobivati moči in opore v krščanskih deželah. — Kako je njegova gorečnost razplamtevala v sto in sto nagovorih misijonsko zavest v tistih, ki so prihajali k njemu v avdienco. Nepristano je priporočal misijonske ustanove in društva, predvsem svojo ljubljeno Družbo za širjenje vere. Pritegnil je k temu delu otroke v Dejanju sv. Detinstva, navduševal je dijake, izobražence, vse je klical na pomoč za veliko, da, največje stvar. »Vsi, ki so prejeli veliki dar vere, naj se odzovejo temu klicu,« tako se je pogosto ponavljalo njegovo povelje, zato je tudi za novospoobnjence naročil, da morajo pomagati pri tem delu. »Vero za vero«, kdor je prejel dar vere, ga mora posredovati drugim. V tem vzpodbujanju je bil neugnani, pa naj je imel pred seboj KA ali kardinalski kolegij, dijake ali preproste romarje. Vse katoličane in vsakega posebej je hotel pridobiti za to veliko idejo, za katero je tako gorelo njegovo srce. Uspehi niso izostali. — Zato mu moremo ob njegovi smrti, ko je utrujen

od težkega dela zapustil naš razrvani svet, z isto pravico in s katoliškim ponosom nadeti ne le naziv papež Katoliške akcije, ampak tudi misijonski papež.

Grd pokolj v Kaunporu v Indiji

50 mrtvih — 200 ranjenih — 600 zaprtih

Kalkuta, 13. febr. b. V mestu Kaunporu je prišlo do strašnega prelivanja krvi med Hindii in muslimani. Do epopadov je prišlo zaradi tega, ker so Hindii igrali hinduške arije pred nekaterimi džamijami. Muslimani so takoj napadli in nastal je splošen pokolj ter sta šele policija in vojaštvo po dolgotrajnih naporih vzpostavila mir.

Kolikor je doslej znano, je bilo po borbah na bojišču 50 mrtvih in 200 ranjenih oseb, število ranjencev pa je brez dvoma še večje, ker je mnogo bolnikov v privatni negi. Bolnice so prepolne

ranjencev. Po prelivanju krvi je bilo aretiranih 600 oseb.

Vojaštvo neprestano patrolira po mestnih ulicah. Iz mesta je včeraj zbežalo okrog 10.000 oseb, ker se vsi bojijo, da pride do novih še hujših nemirov. Policija in vojaštvo sta zahtevala nujno pomoč ter so na poti vse sosedne posadke, da vzpostavijo trajen mir in red. Vsi lokali in trgovine v Kaunporu so zaprte, na ulicah pa je ustavljen ves promet.

Prepir za otok Hajnan

Skupen pritisk Japonske, Nemčije in Italije na Francijo

Pariz, 13. februarja. c. Na protest francoskega veleposlanika v Tokiu proti zasedbi kitajskega otoka Hajnana, je zastopnik japonske vlade odgovoril, da je imela zasedba tega važnega otoka dvojen pomen: Japonska je s tem okrepila južnokitajsko obalno stražo ter bo tako onemogočila tajno dovažanje orožja kitajski armadi. Japonska je dobila tudi v roke sredstvo, s katerim bo lahko pritiskala na kitajske voditelje, da jim prej sprejmejo japonske mirovne pogoje in tako zaključijo kitajsko-japonsko vojno. Japonski državnik je nadalje odgovoril, da zasedba tega otoka po Japoneh v ničemur ne nasprotuje francosko-japonski pogodbi iz l. 1907.

Pariz, 13. februarja. b. Zasedba otoka Hajnana po japonskih četah pomenja za Francijo direktno ogrožanje njenega kolonialnega cesarstva ter je zaradi tega tudi verjetna verzija o skupnem nastopu držav, ki so sklenile protikomunističen blok. Z uradnim japonskim tolmačenjem, da gre samo za prehodne vojaške ukrepe, ki so v zvezi z gibanjem čet proti južni Kitajski, ter da s tem ne bodo okrnjene francoske pravice glasom francosko-kitajske konvencije iz l. 1897., niti iz pogodbe med Francijo in Japonsko iz l. 1907., se v Parizu niso zadovoljili. Nasprotno ugotavljajo kršitev obljub, ki jih je dala Japonska francoskemu in angleškemu poslaniku meseca junija 1938. Tukajšnji uradni krogi so poudarili, da je Japonska že od zdavnaj hrepnela po tem, da se polasti otoka, na katerem hoče zgraditi svojo pomorsko oporišče, kar bi bila flagrant-

na kršitev vseh sporazumov in pogodb. Splošno dobivajo vtis, da je Japonska hotela storiti obširno vojno operacijo proti južni Kitajski, pri čemer pa ni računala na to, da zelo ogroža interese veseli.

(Otok Hajnan je največji kitajski otok. Na njem prebiva 3 milijone ljudi in površina presega ozemlje dveh Slovenij. Otok ima z vojaškega stališča izredno važno vlogo, ker strazi vso južnokitajsko obalo, a je od tamkaj tudi nadzorstvo nad sosednim francosko-indokitajskim ozemljem zelo olajšano. Z otoka Hajnana Japonska lahko organizira vpad nove armade na južno Kitajsko in tudi lahko ogroža francosko Indokino. Prav zaradi tega se je Francija tudi razburila in je v Tokiu ostro protestirala proti zasedbi. Francija je l. 1907. z Japonsko sklenila posebno pogodbo, ki določa, »da je vse kitajsko ozemlje, ki meji bodisi na japonsko ali francosko ozemlje, nedotakljivo. Francozi so nevarnost kolikor toliko že odbili, ker so lani jeseni zasedli otočje Paracelsus, ki leži tik otoka Hajnana, tako da od tam lahko nadzirajo vsako vojaško pripravo Japonske. Zasedba Hajnana pa bo brez dvoma izvala še nadaljnje diplomatske prepire med Japonsko in Francijo.)

Vladna kriza v Belgiji

Bruselj, 13. febr. c. Jaspas, ki ima mandat za sestavo nove vlade, je izjavil časnikarjem, da še ne more povedati, kdaj bo lahko sestavil svojo vlado. Nepopustljivost profesorja dr. Mertensa, ki noče odstopiti kot član flamske akademije, mu ovira sestavo nove vlade.

Popoldne pa so se zbrali katoliški flamski poslanci in senatorji in izglasovali resolucijo, v kateri zahtevajo, da naj dr. Mertens ne odstopi kot član akademije. Za njimi so se zbrali socialistični poslanci in senatorji, ki so Flamci, in so sprejeli resolucijo iste vsebine.

ČRS hoče kolonije

Praga, 13. februarja. b. Državna gospodarska komisija, ki je končala svoje delo, je med drugim sprejela tudi sklep, glasom katerega bo zahtevala od zapadnih sil kolonialno področje, ki je Češko-slovaški potrebno zaradi prenaseljenosti, ki je večja kakor v Nemčiji in Italiji.

Volitve v Karpatski Ukrajini

Chust, 13. febr. AA. Četki: Končni rezultat volitev v karpatsko-ukrajinski deželni zbor je tale: Od celotnega števila 284.365 volivcev z volivno pravico je bilo veljavnih glasov 263.202. Od tega števila jih je vladna lista dobila 243.557, proti njej pa je glasovalo 19.645 volivcev. Za vladno listo je torej glasovalo 93% vseh glasovalcev. Povprečna volivna udeležba je bila 92,5%.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG

Gajevo 8 ZAGREB Ilca 15

obvešča cenjene igralce neobvezno, da so bili izžrebani dne 13. februarja 1939 v V. razredu 37. kola sledeči dobitki:

200.000 din št.	90.298.
60.000 din št.	58.460.
35.000 din št.	20.875.
30.000 din št.	27.824, 47.125.
25.000 din št.	32.319.
20.000 din št.	27.977, 37.891, 80.264, 93.746.
15.000 din št.	9.768, 21.927, 39.588, 87.089.
12.000 din št.	29.733, 57.598, 77.202, 91.058, 92.333.
10.000 din št.	226, 1.049, 2.203, 5.376, 12.830, 14.155, 24.119, 25.805, 26.806, 29.765, 41.013, 41.952, 42.217, 48.543, 49.947, 51.019, 74.782, 80.955, 97.578, 99.066.
8.000 din št.	2.524, 4.142, 6.825, 23.928, 23.990, 25.122, 25.842, 26.185, 30.547, 31.430, 32.856, 34.325, 36.343, 42.705, 43.967, 44.051, 47.573, 50.997, 54.855, 61.687, 71.618, 79.546, 79.002, 81.386, 85.246, 87.550, 91.037, 94.084, 97.777.
6.000 din št.	960, 7.762, 9.847, 24.397, 30.167, 30.939, 31.135, 31.385, 32.027, 32.443, 32.616, 48.318, 48.515, 49.775, 55.938, 58.383, 69.495, 70.902, 72.162, 80.906, 86.097, 89.365, 92.453, 97.947.
5.000 din št.	2.478, 10.236, 10.720, 15.838, 21.255, 32.334, 33.890, 34.310, 42.464, 47.847, 55.130, 84.879, 94.680, 96.065, 99.041, 99.748.
3.000 din št.	6.962, 12.720, 13.554, 15.850, 24.854, 28.667, 30.789, 36.293, 40.138, 42.958, 44.970, 50.178, 54.146, 57.229, 58.111, 58.336, 60.349, 60.604, 71.599, 73.013, 71.431, 80.181, 83.433, 90.806, 91.993.

Nadalje je bilo izžrebanih še 2300 dobitkov po 1000 din.

Naslednje žrebanje bo dne 14. februarja.

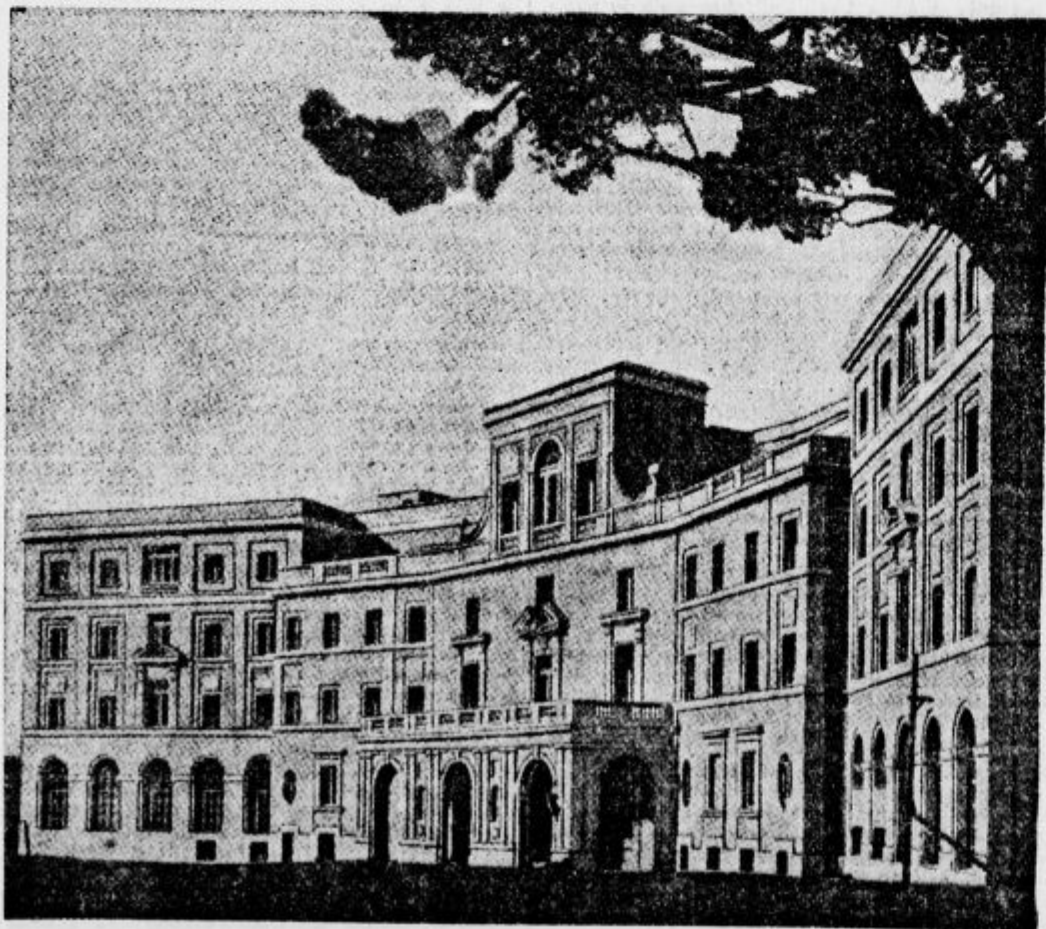
Stolp resnice

Dobro se še spominjamo časa, ko je tako imenovani svobodomiselniki napadali Cerkev, češ, da je zaslužila človeštvo. Prvak slovenskega meščanskega liberalizma je jasno vzklilnil, da so cerkve po naših gričih znamenja našega suženjstva. Ni še dolgo, ko smo iz teh krogov čuli, da dogme katoliške vere in npravstva duha oklepajo v verige.

Danes, ko leži Pij XI. na mrtvaškem odru, pa iz svetovnega časopisja odmevajo vse drugačni glasovi. Danes beremo, da je bil pokojni papež velik borec za svobodo sodobnega človeštva. To pišejo isti listi, ki so Cerkev in njene poglavarje venomer dolžili najhujšega nazadnjaštva in njeno poslanstvo smatrali za nesodobno in nasprotno svobodni misli, ki si osvaja svet. Zda pa se je ob smrti poglavarja katoliške Cerkve vseh polastila odkritosrčna žalost, ker je utihnil oni, ki je bil največji glasnik človeških osebni in državljanskih svoboščin v času, ko se nad človeštvo zgrinja mrak najhujšega suženjstva in barbarstva.

Časi so se, kakor vidimo, zelo izpremenili. Svobodna misel ni mogla zaustaviti reakcije, ampak jo je celó sama pospešila, ko je pripravila tla za brezboštvo in razdirala krščansko npravnost. Njen otrok, boljšeizem, je postavil na tron tisto poboženo, vse izničujočo totalitarno državo, ki je vzor tudi poganskemu nacionalizmu. Oba oznanjata isto dogmo: človek ni sam zase nič, vse je le država, za katero se posameznik rodi in umre. Človeška osebnost ni samoposebna vrednota, ampak je le sužnja totalitarne države. Iz nacionalizma jadramo v državni socializem in nacionalizirano gospodarstvo, ki polovico državnih dohodkov izda za orožje. To gospodarstvo je, kakor pravi bivši vodja popolarcev, don Luigi Sturzo, v znani angleški reviji »Blackfriars«, »pravo suženjsko gospodarstvo, ki je posledica splošne militarizacije človeštva od deteta do starčka in izgube vseh političnih svoboščin«. Naj gre za boljšeizem ali za nasprotno reakcijo, v obeh primerih imamo, kakor izvaja Sturzo, »pred seboj veliko množico ljudstva, ki ji je nemejen gospodar neka manjšina, kateri se mora vse brez lastne volje pokoriti. Delo je postalo prisilno, omika sme biti samo ena, vera je istovetna z oboževanjem države in njenega vrha. Imamo zopet koncentracijske tabore, konfinacije, izgonce, pogrome in likvidacije nezaželenih elementov, za kar je dala prvi zgled sovjetska država. Kar se tiče krščanske morale, pa so jo nadomestili s privzganjem fanatizma, množične histerije, masčevalnosti in sovraštva.«

Dogma in morala Cerkve pa neizpremenjeno in neuklonljivo uče, da je človek svoboden otrok božji, ki mu je gospodar samo Bog, kateremu je odgovoren za svojega bližnjega, da bi vsi živeli kakor ena sama družina v miru, ki se gradi na ljubezni, ta pa na pravici. Napredništvo Voltaira je zastarelo, podira se Marksov lažievangelij, zrušila se bo reakcija, le Cerkev ne bo nikoli zastarela. Kakor je bila, tako bo tudi vedno ostala stolp resnice in zavetje svobode, kakor je zapisal eden najstarejših apologetov krščanstva v poganski eri.

Palača papeške visoke šole za razširjevanje vere (Collegium de Propaganda Fide), ki ga je dal zgraditi pokojni papež Pij XI

X. zasedanje banskega sveta

Komemoracija smrti papeža Pija XI. — Velik ekspozice gosp. bana o delu banovine v zadnjih treh letih

Ljubljana, 13. februarja.

Danes dopoldne se je začelo v stekleni dvorani banske uprave X. redno zasedanje banskega sveta naše banovine, katerega so se udeležili skoraj vsi banski svetniki. Letos zboruje banski svet v nekoliko drugačni sestavi, ker je imenovan večje število novih članov in so dobili tudi razni kraji sploh na novo svoje zastopstvo v banskem svetu.

Zasedanje je otvoril ban g. dr. Marko Natlačen, ki je imenoval za delovodjo banskega sveta g. Senekoviča, za zapisničarja pa člana banskega sveta g. Jereba in Malešiča. Nato je izročil vsem novoimenovanim članom dekrete o njih postavitvi.

sveta g. Jereba in Malešiča. Nato je izročil vsem novoimenovanim članom dekrete o njih postavitvi.

G. dr. Vladimir Ravnihar je nato predlagal udanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu-namestniku Pavlu, kar so člani sveta z odobravanjem stoji vzeli na znanje. Prav tako sta bili sprejeti soglasno tudi pozdravni brzojavki predsedniku vlade in notr. ministru g. Dragiši Cvetkoviču in ministru financ g. Vojmiru Gjurčiču.

Ko je omenil za tem ban g. dr. Natlačen še smrt sv. očeta, je banski svet stoji poslušal njegov komemorativni govor. Ban g. dr. Natlačen je dejal med drugim:

Komemoracija smrti papeža Pija XI.

Veliki pokojni Pij XI. je bil duhovni vladar vsega ogromnega katoliškega sveta. Bil je učenik, ki je z nenavadno bistroumnostjo ločil temo od luči, razkrival in obsojal zmote, učil resnico, razodeval tvorne sile in jih modro usmerjal. Bil je zagovornik in učenik vse pravice ter pobornik stanovske vzajemnosti. Bil je branilec krščanske kulturne tradicije in klicar miru: saj je še s svojim poslednjim vzdihom pozival človeštvo k miru in je še s svojimi zadnjimi telesnimi močmi prosil Boga,

naj nakloni svetu največje dobroto: mir. Z otroško hvaležnostjo in sinovskim spoštovanjem v naših srcih se oddolžimo njegovemu spominu.

Po tem je g. ban prešel na dnevni red zasedanja: na razpravo o banovinskem proračunu s pripadajočimi pravilniki. Za uvod v razpravo je podal obsežen ekspozice, katerega je čital skoraj 2 uri, pa nam je podal v njem pregled dosedanjega dela banovine in načrte, za bodoče proračunsko leto. Iz njegovega ekspoziceja posnemamo:

Zvišanje proračuna

Predlog banovinskega proračuna za 1939 do 1940 znaša 136.3 milij. din, kar pomeni, da je v primeri s sedaj veljavnim proračunom predlog povešan za 6.3 milij. din. Predno je začel g. ban podrobneje podajati svoj ekspozice, je podal še pregled gibanja banovinskih izdatkov od 1935—1936 do 1939—1940. Proračun za 1935—1936 je znašal 91.95 milij. in te do današnjega predloga narasel za 44.35 milij. din. Velik del tega prirastka gre na račun vzdrževanja ljudskih šol, narasli pa so tudi izdatki za vse oddelke banske uprave: za občni od 5.7 na 7.2, upravni od 0.63 na 1.32, za kmetijski od 10.0 na 13.45, za prosvetni od 5.35 na 26.54, tehnični od 36.64 na 40.1, oddelke za socialno politiko in nar. zdravje od 17.0 na 24.6, finančni od 12.3 na 18.9, na oddelke za trgovino, obrt in industrijo od 2.54 na 3.2 milij. din. V precejšnji meri se je proračun povečal zaradi večjega števila uslužbencev in zaradi povišanja plač z ozirom na višje število službenih let. Če izvajamo vzdrževanje ljudskih šol, odpade glavni del povišanja na ban. socialne, kulturne in gospodarske ustanove in anuitete od najetih posojil.

Davščine ne bodo zvišane

Z novim proračunom se ne uvaža nobena nova davščina in tudi obstoječe davščine ne bodo zvišane. Kritje za zvišani proračun izdatkov je iskati

Pospeševanje elektrifikacije

Na polju elektrifikacije so bili doseženi zopet novi uspehi. Na novo je bilo elektrificiranih predvsem na Dolenjskem in v Posavju kakor tudi v Savinjski dolini med Braslovčami in Vranskem v 8 občinah 69 krajev z nad 15.000 prebivalci. Na novo je bilo v ta namen zgrajenih 16 transformatorskih postaj, 57 km daljnovodov visoke napetosti in skupno z omrežjem v Kranju 169 km krajevnih omrežij. Lani je namreč kupila banovina v Kranju elektrarno Pavel Mavr in drug na Kokri. Za elektrifikacijo Bele Krajine je važna pogodba sklenjena z mestnim električnim podjetjem v Karlovcu.

Skupni pregled dela v zadnjih treh letih kaže, da je bilo zgrajenih v teh treh letih 67 novih transformatorskih postaj, 310 km daljnovodov in 473 km krajevnih omrežij. Kranjske deželne elektrarne oddajajo trenutno 613 večjim in manjšim krajem v 110 občinah z 225.000 prebivalci.

Poraba električnega toka se je zelo dvignila: Od 1935 na 1938 je povečala poraba KDE od 8.1 na 21.3 milij. kilovatih ur, dohodki od prodanega toka pa od 9.3 na 18.5 milij. din. Pa letu 1935. je bila investiranih v elektrifikacijske svrhe skoraj 24 milij. din. Od razvoja elektrifikacije ima najboljši delež državni rudnik v Velenju, ki je dal leta 1938. že 17.65 milij. kilovatih ur toka. Poraba bi se lahko lani še bolj povečala, ker sama elektrarna na rudniku ne more več zadostiti povečanim potrebam po električni energiji. Ker ni bilo mogoče doseči pri ministru za gozdove in rudnike povečanja elektrarne v Velenju, je banovina sklenila leta 1938. pogodbo s Trboveljsko premogovno družbo, po kateri bo Trboveljska sodelovala pri dobavljanju toka v banovinsko električno omrežje. Tudi z elektrarno Fala je bil sklenjen dogovor, da bo mogla v bodoče Fala dobivati po KDE iz Trbovelj ob času suše na Dravi potrebno rezervo električne energije. S tem je omogočena elektrifikacija številnih krajev na Štajerskem in v Prekmurju na sličen način kot ta delajo KDE.

Upati je, da bodo v doglednem času elektrificirani vsi večji kraji naše banovine.

Realen proračun

Proračuni naše banovine so bili vedno realni in so ponavadi proračunski dohodki dosegali v približno 100% znesku. Proračun za 1937—1938 je bil izvršen celo z nad 100% v dohodkih v primeri s proračunsko vsoto.

Osebe.

Organizatorno je banska uprava s podrejenimi oblastmi napredovala od 1936 do 1939. Dobili smo nov okraj: škofjokloški, ukinitelj je bil metliški okraj. Sedež načelstva je bil nadalje prenesen iz Prevalj v Dravograd. Komisarjat na Jesenicah je dobil večjo pristojnost, osnovano je bilo predstojništvo mestne policije v Kranju. Leta 1937. je prišel poslovali kot četrti odtok tehničnega oddelka elektroinženir odtok. Banske uprava je kupila dve hiši: na Bleiweisovi in Erjavčevi cesti zaradi povečanja poslova je število banovinskih uslužbencev od 1936 na 1939 naraslo za 350 oseb, od tega tretjina pri tehničnem oddelku. Samo v letu 1938. je bilo nastavljenih 50 novih čestarjev, 38 novih uslužbencev je dobil tudi kmetijski oddelak, ker je država vsa kmetijsko pospeševalno službo prepuštila banovini.

Politična uprava in policija

Iz najnovejših statistike o gospodarstvu slovenskih občin 1935—1939 je posneti, da rastejo proračuni podeželskih občin. Razbremenilni učinek, ki ga je povzročil prevzem stroškov za vzdrževanje ljudskih šol po banovini s 1. aprilom 1937, je bil v dveh letih izravnani in je obseg občinskih proračunov vključ razbremenitvi že višji kot je bil pred to reformo. Občine so namreč trenutno proračunsko olajšanje izkoristile za svojo sanacijo. Poleg tega je zvišanje proračunov vzrok gospodarskega olajšanja. Režijski stroški naših občin, torej osebni in upravni izdatki niso previsoki, saj so znašali od 1935—1936 dalje v posameznih letih 23.5, 23.7, 26.6, 26.4% vseh izdatkov. V proračunih so visoke postavke za prosveto in javne objekte, pa tudi za socialno skrbstvo in anuitete, značilna pa je nizka postavka za tujski promet.

Zadolžitve občin stalno raste, vendar se ni pretirano visoka. Tudi finance naših mest so se zadnja leta uredile in sanirale. Gospodarstvo mestnih občin je postalo solidno in zdravo.

Občinski volitev je bilo 1936 379, 1937 v 46 in lani v 50 občinah. Iz zakona o občinah naj se izloči organizacija podobinskih korporacij, ker ni za naše razmere. Izboljšanje gospodarstva naših občin je pripisovati v veliki meri temeljiti reorganizaciji občinskega uslužbenstva, kar je uspelo z izpremembo prejšnje uredbe. Lani so se začeli tudi dolgi pogrešani težaji za občinske tajnike. Ustanovljeni pok. sklad za izplačevanje osebnih in družinskih pokojnin občinskih uslužbencev je dne 20. decembra 1938 znašal 776.000 din, od česar so prispevali uslužbeni občina 515.000, banovina pa 250.000 din. Definitivno bo sklad organiziran po rešitvi spora z Osrednjim uradom za zavarovanje delavstva.

Izredno visoka dokladna obremenitev naših občin je zmanjšana s prispevki banovine. Leta 1936—1937 je dobilo 55 občin 465.000 din podpore, tako da je povprečna občinska doklada teh občin padla na 130%, leta 1937—1938 je dobilo podpore 47 občin v znesku 645.000 din, 1938—1939 60 ob-

čin skupno 772.000 din, tako da so se lahko doklade znižale na 120%.

Javna varnost se je v naši banovini v zadnjih treh letih precej izboljšala. Varnostna oblastva so lani poslala v 57.990 primerih, leta 1937. pa v 58.754 primerih. Zločini in prestopki so se v treh letih zmanjšali od 22.297 na 21.599. Zlasti razveseljivo je, da je število zločinov zoper državo in

njeno ureditev, zoper javni red in mir in zoper življenje in telo zelo padlo. Pač pa se je zadnja leta zvišalo število cestnopolijskih prekrškov.

Ciganska nadloga.

V naši banovini je približno 2200 ciganov, od katerih pa je 1600 samo pristoje v slovenske občine, 600 pa je tujcev.

Za naše kmetijstvo

Pri današnjem etanju, ko vlada v Sloveniji agrarna prenaseljenost, se da doseči znatno izboljšanje položaja našega kmeta v tem, da mu damo čim popolnejše kmetijsko stanovsko in kmetijsko strokovno izobrazbo ter da podpiramo in pospešujemo kmetijstvo, združeno v organizacijah, predvsem v zadrugah.

Brez temeljite in smotrne kmetijske vzgoje in izobrazbe je vse kmetijsko pospeševalno delo brez trdnje podlage in zato tudi brez pravega uspeha. Zato tudi skrb banovina tako za kmetijsko šolstvo. Zato je kupila pred dvema leti posestvo v Poljčah na Gorenjskem, kjer naj bi bila ustanovljena nova kmetijska šola. Za preureditev pa je potrebno najeti posojilo, katerega pa finančno ministrstvo še ni dovolilo. Tudi je bila lani odprta kmetijska šola v Rakitani in se je s tem povečalo število kmetijskih šol na 4. V bodoče se ne bodo ustanovljale več nove kmetijske šole, ker so z današnjim etanjem potrebe zadovoljene. Z ozirom na zahtevo po ustanovitvi srednje kmetijske šole je g. ban dejal, da nam izkušnje kažejo, da od absolutno ne gre noben nazaj na lastno posestvo, ampak so vsi iskali zaposlitve v javni službi.

Kmetično in gospodinjstvo-nadaljevalne šole poslujejo normalno in je bilo v zadnjih treh letih ustanovljenih takih šol 66, deluje jih pa sedaj 325, ki jih je uspešno dovršilo 8.177 učencev in učenk. Izredna kmetijska predavanja na teh šolah je poslušalo 22.500 kmetovalcev.

Vpeljava splošne nadaljevalne šolske obveznosti za vso odraslo kmetično mladino bi bila za naše razmere prenapeljena in bi ne dosegla pričakovane uspeha. Boljša bi bila krajevna nadaljevalna šolska obveznost.

Da bi dvignila banska uprava poljedelsko proizvodnjo je vpeljevala boljša semena, ker so domače sorte malo rodovitne in niso odporne proti boleznim.

Ureditev gnojišč

Banska uprava je zadnja tri leta prispevala 30—50% vseh stroškov k zgradbi 676 betonskih gnojišč, skupno 1.5 milij. din. Zanimivo so naslednje številke: v Sloveniji imamo približno 130.000 kmetijskih gospodarstev, od teh jih ima urejena gnojišča 5% ali okoli 6000. Za ureditev enega gnojišča se računa vsaj 2.500 din ali okoli 300 milij. din. Če bi hotela banska uprava prispevati k ureditvi gnojišč polovice vrednosti cements, bi morala vnesti vsako leto v proračun vsaj 8 milij. din, če bi hoteli urediti vsa gnojišča v Sloveniji v 20 letih. Ta vsota predstavlja višino današnjih proračunskih kreditov za pospeševanje vseh panog kmetijstva. Ker je pa popolnoma izključeno, da bi uredili vsa gnojišča z banovinskim prispevkom, bo banska uprava s smotno propagando navajala kmetovalce do tega, da si čimprej sami iz lastnih sredstev uredijo gospodarstvo z gnojem.

Pospeševanje govedoreje je bilo usmerjeno predvsem na kakovostno izboljšanje živinoreje. Pri konjereji je banovina pospeševala predvsem rejo domačih žrebcev. Pri perutninarstvu je bilo vse delo usmerjeno v to, da se čim bolj razširi naša domača kmetična štajerska kokoš. Pri ovčereji je delo usmerjeno na izboljšanje kakovosti volne in razširjenosti boljše pasme.

Banska uprava je pospeševala mlekarstvo s podeljevanjem podpor. Ta način pospeševanja pa se ni izkazal, ker so za podpore prosiile pretežno

Izdatki za prosveto

Od 1935 do 1939 je število ljudskih šol naraslo za 7. oddelkov za 254, otrok za 2.998 in učnih oseb za 196. Vprašanje nezaposlenosti uč. abiturientov in abiturientk, ki jih je bilo 1936 še nad 700, se blizu likvidaciji, danes jih je namreč le še 200.

Vzdrževanje ljudskih šol je etalo leta 1935—1936 občine 25.2, banovina je dala 1.7 milij. din podpor, le za 1936—37 je etalo vzdrževanje občine 24.5, banovina 1.7; leta 1937—38 pa je etalo vzdrževanje ljudskih šol banovina 16.3 milij. din, banovina je dala banovina 1.7, občine pa so imele 12.85 milij. din vzdrževalnih stroškov; v letu 1938—39: banovina 16.5, ban. podpore 1.7, občine 12.27 milij.; 1939—40: banovina 17.3, podpore banovine 1.8 in občine 14 milij. din. V zadnjih 3 letih je bilo dograjenih 17 novih ljudskih šol, zida se jih 7, v letu 1939 pa bodo začeli zidati še 9. Za zgrajena šolska poslopja in za preizidavo je bilo izdanih 28.5 milij. din (banovina 2.16 milij. din v podporah in 3.2 milij. v brezobrestnih posojilih, država je

dala le 0.34 milij. din podpor). V srednjih, meščanskih in strokovnih šolah je v zadnjih 3 letih naraslo število učencev za 2.899, oddelkov pa za 87. Naraslo je število novih učnih moči, tako da je bilo v to svrhu potrebno pritegniti tudi učne osebe, ki so postale na zreduciranih učiteljskih nepotrebnih in so morali na meščanske šole tudi ljudskošolski učitelji.

Največje gradbeno delo je postavitev poslopja za III. drž. realno gimnazijo v Ljubljani za 8.7 milij. din. Med banovinskimi zavodi je bilo temeljito preurejeno le deška vzgajališče, ki se je preelilo iz Ponovič v Ljubljano. Preureditev poslopja je stala 1.3 milij. din.

Tudi ljudska prosveta je lepo narasla.

Potrebe našega meščanskega, srednjega in strokovnega šolstva so velike in banovina sama ne bo mogla nositi stroškov za zidanje srednjih šol. Pospešuje pa banovina prosveto tudi z literarnimi nagradami, likovnimi in v najnovejšem času tudi z glasbenimi nagradami.

Tehnični oddelek

Ker je bil birokratizem v okrajnih cestnih odborih prevelik, je bil izdan nov pravilnik za poslovanje okrajnih odborov, katerim je bila vrnjena okr. cestnim odborom pristojnost za končno odločanje o vseh nabavah in dobavah po rednem proračunu, obenem pa tudi primerna pristojnost glede odločanja o tehničnih vprašanjih. Sklepati je, da je upravná reorganizacija v polnem obsegu ustregla težnjam zakonitih predstavnikov občin in cestnih okrajev v naši banovini in da je bila tudi koristna e etališča tehnične službe. Ban je mnenja, da ne kaže izločati mestnih občin iz okr. cestnih odborov, odn. ustanovi za mestne občine posebne cestne okraje. G. ban je nadalje ugotovil, da odkar je ljudsko delo le fakultativno (pri občinah) subvencionirano sredstvo, ni več pritožb občin in posameznikov zoper ljudsko delo (kuluk). Da bi se preneali nekateri posli od ministrstva na bana, odn. na krajske samouprave, je etalil ban primerne predloge osrednjemu pristojnemu ministru.

Zaradi čim živahnejšega motornege prometa na naših cestah se je povečalo število čestarjev in ni več daleč čas, ko bo vsakemu cestnemu

okraju dodeljen vsaj en inženir za cestnovzdrževalno in cestnogradbeno službo. Posebna pozornost se posveča pravilni izbiri gradbenega in cestnovzdrževalnega materiala. V okviru skromnih finančnih sredstev se v prvi vrsti izvajajo cestna dela za preložitve strmih klancev, za omiljenje preostrih ovinkov ter za razširjenje preozkih cest. Leseni in dodeljeni cestni mostovi se postopno obnavljajo z definitivnimi objekti (samo obnove 15 večjih mostov je zahtevala 9.1 milij. v vsa mostovna dela pa je bilo v zadnjih 3 letih vloženo okoli 13 milij. din. Sedaj se gradi most čez Muro v Petanjcih, ki bo sam zahteval 6.35 milij. din kredita.

Za začetno cesto Podvin-Lesce bo potrebnih okoli 10 milij. din. V bodoče banovina ne bo mogla financirati iz svojih sredstev gradnje novih cest, ki so samo lokalnega pomena. Občine naj vzdržujejo in grade občinska pota iz lastnih sredstev. Samo v primerih socialne nemoči bodo dopuščale izjemo od tega pravila. Za regulacijo plovnih in eplavnih rek je bilo v treh letih izdano na ozemlju naše banovine 26 milij. din, od tega je prispevala banovina 14 milij. ali nad 50% vseh

MONIKA Danes neprekinjeno zadnjikrat ob 16., 19. in 21. uri
Maria Andergast in Svet. Petrovič
Tel. 22-21 KINO UNION Tel. 22-21

KINO SLOGA Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri Senzac. filmsko de'o o ugrabitvi otrok
Telefon 27-30 **Ljudje brez vesti** Jutri! **ŠNEGLJICA**

Danes premiera francoskega filma V gl. vlogi Inkišnoff in Louis Jouve.
Tragedija Šangaja Film o najmističnejšem mestu na svetu.
Borba političnih teroristov proti nacionalni Kini. — Pretresljiva zgodba ruske emigracije. Strahote in grozote Šangaja
KINO MATICA tel. 21-24 Predstave 16., 19. in 21. uri

gradbenih stroškov. Za melioracije in regulacije manjših potokov je bilo izdanih 8.4 milij. din (za 150 objektov in 1.200 ha izboljšanih kmetijskih zemljišč).

Za preskrbo prebivalstva s pitno vodo je bilo zgrajenih 90 kapnic, rezervuarjev in manjših vodovodov za 21.1 milij. din. Važnejše naprave, ki se že grade, oz. se bodo začele graditi, so: belokrajinski vodovod, vodovod za Suho krajino za Ribnico in okol., razširjenje in okrepitev kranjskega vodovoda, vodovod za Sv. Jurij pri Celju, za Marenberg in Stari trg ob Kolpi.

Socialna politika in ljudsko zdravje

Vključ temu, da se je od leta 1935 dalje gospodarski položaj izboljšal, so se stroški za socialno ekspanzijo niso v splošnem zmanjšali. Za mladinsko skrbstvo izda banovina letno okoli 2.7 milij. za odprto preskrbo siromakov pa se izročajo sredstva obema karitativnim zvezama, ki skrbijo, da se sredstva razdeli po vsej deželi. Podpora za prehrano etalno pasivnih krajev se je pri banovini ravnala po potrebi, pri državi pa po razpoložljivih kreditih.

O stavkovnem gibanju navaja ekspozice, da je število stavk padlo leta 1938 na 10 z 1.020 stavkojci, ki so izgubili 26.000 delovnih dni in 880 tisoč din zaslužka. zato pa je bilo pri oblastvih 66 poravnalnih postopanj, ki so samo v 19 primerih izkazali neuspeh. Zanimanje se je zelo dvignilo tudi za naše izseljence. Veliki problem ban. bolnišnic ni mogel biti rešen. Število združenih zdravstvenih občin je naraslo za 5 na 119. G. ban je dal ob tej priliki tudi pobudo za ustanovo socialnih pomočnikov, kot jih vzgaja n. pr. Nemčija in Belgija. Sola traja 4 leta in se poučuje v njej vsa socialna zakonodaja. Težišče ustanove ni v kreditih, ampak v osebah, ki se tej službi posvetijo in ki se v socialni šoli morajo naučiti tudi inicijative in postrževanja.

Za modernizacijo in zgradbo povsem nove bolnišnice v Murski Soboti je potrebnih 60 milij. din, za kar bo treba najeti posojilo.

Trgovina, obrt in industrija

Razvoj gospodarstva v Sloveniji v zadnjih 3 letih se je znatno izboljšal. Število prijav novih obrtnih, trgovinskih, industrijskih in gostinskih obratov je zadnja leta večje kot število prijav. Skupna števila obratov je padlo od 46.411 na koncu leta 1931 na 39.390 na koncu leta 1938, od tega v obrti sami od 25.774 na 22.188, v trgovini od 14.405 na 10.365, dočim je naraslo število gostinskih obratov od 5.669 na 6.228, industrijskih pa od 563 na 609. Tudi število zavrovanih delavcev pri OUZD se je znatno povečalo. Številne industrijske panoge kažejo lep razvoj, zlasti je napredovala gradbena industrija, nadalje tektilna in ugodno je narasla zaposlenost v gozdnožagarski

Za široke samouprave

Končno je dejal g. ban: »Ob pogledu na te težke razmere, v katerih se nahajamo danes gospodarstvo naše banovine, izražam svoje veselo upanje, da ni več daleč čas, ko se bodo oživile od našega naroda težko pričakovane banovinske samouprave in da bodo te samouprave res široke — tudi kar se tiče finančne strani. Končam z željo in prošnjo, naj bi Bog v teh dneh spremljal naše delo s svojim blagoslovom.«

Govor bana g. dr. Marka Natlačen so navzoči svetniki nagradili z dolготrajnim odobravanjem, nakar je bilo sporočeno, da bo nadaljevanje zasedanja ob pol 5 popoldne.

V ponedeljek dopoldne se je začelo zasedanje banskega sveta v stekleni dvorani banske palače v Ljubljani. Razen nekaj članov banskega sveta, ki jih je zadržala bolezen, so se vsi člani udeležili otvoritvenega zasedanja, katerega je začel g. ban dr. Marko Natlačen z izčrpnim ekspozicijem.

Popoldanska razprava

Popoldanska seja banskega sveta se je začela ob 16.30 popoldne. G. ban dr. Marko Natlačen je takoj podelil besedo najprej načelniku g. dr. Pfeiferju, ki je prebral poročilo občega oddelka.

Število uslužbencev je naraslo

Iz referata načelnika občnega oddelka g. Pfeiferja posnemamo, da je število državnih uslužbencev pri naši banovini ter število banovinskih uslužbencev naraslo od januarja 1938 na januar 1939 od 3595 na 3820. Po posameznih resorih je število uslužbencev od 1938 na 1939 naraslo (skupno državnih in banovinskih): notranja uprava od 1086 na 1130, kmetijstvo od 258 na 286, gozdovi in rudniki od 71 na 74, prosveta (upravna služba) od 127 na 151, gradbe in ceste od 982 na 1029, socialna politika in ljudsko zdravje od 836 na 912, finance neizpremenjeno 51, trgovina in industrija od 184 na 187. Število državnih uslužbencev je naraslo od 1948 na 2071, banovinskih pa od 1647 na 1749. Število drž. uslužbencev pri banski upravi je naraslo od 255 na 272, v zunanji službi od 1693 na 1799, število banovinskih uslužbencev pa pri banski upravi od 329 na 363, v zunanji službi od 1318 na 1386.

Najbolj se čuti povečana potreba po uslužbenstvu pri tehničnem oddelku, ki izvaja poleg del iz državnega in banovinskega proračuna tudi še dela iz državnega sklada za javna dela, bednostnega sklada in iz posojil za javna dela. Iz bednostnega sklada je bilo podpiranih in zaposlenih 114 inteligentov, v ta namen je bilo potrebnih 950.000 dinarjev.

Povečan cestni promet

Iz poročila upravnega oddelka, ki ga je podal načelnik g. dr. Hubad, posnemamo:

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehalo na astmi, katarju, na pljučih, zastarelem kašlju, casuzenju, dolgotrajni hripavosti in hripl, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmana. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2-) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., BERLIN 619, Muggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socialne politike, »smileno oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933

industriji. Tudi razvoj delavskih mezd je ugoden. Tudi naše rudarstvo je po hudi krizi zopet napredovalo in je produkcija rjavega premoga lani narasla od 1.350.000 na 1.564.000 ton, lignita pa od 120 na 128 tisoč ton. To je pripisovati predvsem večjemu odvzemu drž. železnic, ki so vzele leta 1935 453.000 ton premoga, leta 1938 pa 632 tisoč ton. Prodaja industriji je narasla od 472.000 na 664.000 ton. Gradbena delavnost se ugodno razvija, tudi tujskip promet narašča. Vloge v bankah so lani narasle od 837 na 962 milij. din, v hranilnicah pa od 1.040 na 1.122 milij. din.

Hranilnica dravske banovine v Ljubljani in v Mariboru sta tudi lani lepo napredovali. Njih vloge so narasle od 255.8 milij. din na koncu leta 1937. na 305.1 milij. din na koncu leta 1938, krediti pa od 177.9 na 199.1 milij., rezerve pa od 18.0 na 21.5 milij. din. Ustanovitev ekspoziture hranilnice naše banovine v Kočevju se je dobro izkazala, saj ima že nad 2 in pol milijona dinarjev vlog. Banovinski hranilnici sta nujno potrebni našemu gospodarskemu življenju in zato jima tudi pripada pravica do pupilarnega denarja, saj poslujejo izredno solidno. Sedaj ko so dobile uredbo obšinske hranilnice in z njo tudi pravice do pupilnega denarja, ni mogoče najti nobenega razloga več, da se ne sprejme brez odloga tudi uredba o banovinskih hranilnicah.

Kaj še vse potrebujemo.

Predloženi proračun je sestavljen z vso vestnostjo in skrbnostjo, pa se bo mogoče zdel komu v nekaterih postavkah prenizek. G. ban pravi, da bi moral biti proračun vsaj za 100% višji, da bi bilo mogoče dvigniti raven naše banovine. Saj bi potrebovali za zadavo najpotrebnejših sredstev šol 40 milij. din, za ureditev in dozidavo banovinskih bolnišnic in nekaterih socialnih zavodov vsaj 60 milij. din, za sodobno ureditev najvažnejših banovinskih cest bi potrebovali za bodoča tri leta poleg rednega proračuna vsaj še 60 milij. din. Vse to so nujne potrebe. V ta namen potrebna sredstva pa nikakor ne gre iskati v novi, splošni obremenitvi prebivalstva, ki je na splošno že itak preobremenjeno z javnimi dajatvami.

nančne strani. Končam z željo in prošnjo, naj bi Bog v teh dneh spremljal naše delo s svojim blagoslovom.«

Govor bana g. dr. Marka Natlačen so navzoči svetniki nagradili z dolготrajnim odobravanjem, nakar je bilo sporočeno, da bo nadaljevanje zasedanja ob pol 5 popoldne.

za zidanje občinskih domov. Naše občine pa so že preveč obremenjene in zato naj banska uprava pomaga mogoče s posojili pri zidanju občinskih domov.

Za njim je govoril banski svetnik g. Nande Novak iz Kamnika, ki je tudi poudarjal, da so naše občine preobremenjene. Raztegne naj se na daljšo dobo plačevanje za banovinske pokojninske sklade. Prav tako naj se da občinam možnost, da postavljajo za občinske uslužbence tudi take, ki nimajo ravno popolne kvalifikacije za dotično občinsko službo. Večkrat se namreč zgodi, da prosilec s kvalifikacijo, ki jo zahteva zakon, ne opravlja te službe s takšno uspešnostjo, kot bi jo opravljal nameščeneec, ki pozna razmere in ki se z vso voljo posveti opravljanju te službe. Prav tako moramo posvetiti vso skrb nameščeneemu — tujim državljanom, ker je danes položaj pri nas že tak, da bi lahko njihova mesta zavzeli že domači uslužbenci, ki jih imamo že dovolj. Kmečkim posestnikom naj se olajšajo dajatve za nezgode, ki dolete njihove uslužbence. Kmetje naj prispevajo samo za take nezgode in nesreče, ki so doletele uslužbence in posle pri delu.

Za njim je govoril g. Novak (Šoštanj).

Vesti iz Češkoslovaške

Izročitev deviz in zlata.

Kot izve vaš dopisnik zahteva Nemčija od Češkoslovaške 40% zlataga zaklada in deviz, dasi je zasedla le 27% ozemlja in pridobila prav toliko prebivalstva. Nemška vlada obrazlojuje svojo zahtevo s tem, da je bila v suetskem ozemlju razvita industrija keramike, steklarstva in vsakovrstnih igrač, česar v ostali republiki ni bilo, a češkoslovaška vlada je suetske industrijske izdelke izvažala predvsem v države s svobodno trgovino (severna in latinska Amerika, Anglija in skandinavske države) in pa zlasti, da so bila na suetskem ozemlju svetovno znana kopališča — Karlsbad, Marienbad itd. — kamor so prihajali le največji bogataši sveta. Oba našeta razloga sta imela po mišljenju Nemcev to posledico, da je bil dotok deviz v češkoslovaško republiko izredno visok in to je sedaj tudi vzrok nemški zahtevi.

Pogajanja, ki teko v Berlinu, bodo po vsej verjetnosti v smislu nemških predlogov v kratkem zaključena.

Pogajanja o prevzetju državnega dolga.

Čsl. ministristvo financ se pogaja z vladami Nemčije, Poljske in Madžarske, da sedaj po zasedbi češkoslovaškega ozemlja prevzamejo tudi odgovarjajoči del državnega dolga, ki znaša 60 milijard kron, od katerega je pa inozemskega le 8 milijard. Dasi je pri vseh treh državah dobra volja, da svoj del dolga prevzamejo, vendar je to vprašanje izredno zamotano. Določiti bo treba namreč najprej, kakaj se je najeto posojilo uporabilo in v koliko je prišlo v korist tako za splošnost kot onemu prebivalstvu, ki je prišlo sedaj pod oblast eni od navedenih držav, nadalje bo treba ugotoviti tudi vsoto, ki se je uporabila v vojaške namene, zlasti za gradbo utrdb, ki so sedaj postale brez vrednosti. Višina dolga, ki ga bodo omenjene tri države plačevale, bo iz teh razlogov šele po daljših pogajanjih končno določena. Po mišljenju čeških uradnih krogov prevzamejo Nemčija, Poljska in Madžarska skupno toliko dolga, kot je morala Češkoslovaška odstopiti ozemlja, to je 37% ki bi ga odplačevale v anuitetah, kar bi z obrestmi letno zneslo okrog 678 milijonov kron. Da pa je ta vsota tudi od omenjenih držav priznana, je razvidno iz dejstva, da že letošnji češkoslovaški državni proračun v postavki državnih dolgov računa z zmanjšano anuiteto.

Borza in naša notranja politika. Jugoslovanski Lloyd iz Zagreba pravi v svojem nedeljskem pregledu tole: Na našem tržišču je zavladala nad položajem izprememba vlade in preobrat v naši notranji politiki. Izgleda, da se bo končno začelo z reševanjem našega najtežjega notranjega problema, hrvaškega vprašanja, je sprejela borza povoljno in z mnogo upanja, ker se smatra za normalno, da se naša notranjepolitična vprašanja rešujejo doma.

Pogajanja z Nemčijo, katerih se udeležujeta g. dr. Ivo Belin in g. dr. Milutin Petrovič, bodo najbrž kmalu končana. Po vesteh iz Beograda je pričakovati zaključka že dne 15. t. m., t. j. v sredo. Začela so se 7. februarja.

Italijani kupujejo svilo pri nas. Pred nedavnim je bila sklenjena pogodba med zastopniki italijanske svile in našimi producenti, po katerih bo italijanska industrija svile odkupila za 250.000 kg svilenih bub iz vrdarske banovine. To pomeni, da je italijanska industrija kupila skoraj vso našo proizvodnjo svilenih bub. Vsa količina bo plačana v kilingirih.

Naraščanje vlog pri hranilnicah. Pred nedavnim smo poročali o znatnem povečanju vlog pri slovenskih hranilnicah. Iz podatkov Zveze hranilnic posnemamo, da naraščajo vloge tudi pri drugih samoupravnih hranilnicah. Tako imajo največje hranilnice izven Slovenije vloge: Mestna hranilnica v Zagrebu 650 milij. din (42.000 vlagateljev), Mestna hranilnica v Sarajevu 93.5, Obšinska hranilnica v Beogradu 84.5, Mestna hranilnica v Osijeku 72, Mestna hranilnica v Novem Sadu 39.5, Mestna hranilnica na Sušaku 32 milij. din. Da bi se pa vloge še nadalje dvignile, je nujno potrebno, da se izpremeni uredba o samoupravnih hranilnicah, ki omejujejo višino vlog z ozirom na lastna sredstva. Le tako bodo samoupravne hranilnice koristno služile našemu gospodarstvu.

Elin, jugoslovanska d. d. za električno industrijo, Zagreb. Izbrisan je član uprave inž. Altmann Hans.

Kreuzerjev konkurz. Marca 1932 se je ubil znani »kralj vžigalic« Ivan Kreuzer, kar je bilo v zvezi s polomom njegovih podjetij. Sedaj po 7 letih je položil upravitelj konkurzne mase svoj končni obračun upnikom. Zadnja kvota, katero dobe upniki, znaša 0.0798%. Prva kvota je znašala 0.4965% (izplačana decembra 1937), tako da so upniki skupno dobili nekaj več kot pol odstotka ali 7.92 milij. švedskih kron na 1.377 milij. kron priznanih terjatev. Še manjša pa je kvota, če upoštevamo, da so znašale prvotno prijavljene terjatve 3.425 milij. kron. Vsekakor značilno...

Borze

Dne 13. februarja 1939.

Svetovne efektne borze

Pariz: lahno omahovanje v začetku, pozneje zboljšanje in so se težaji utrdili; London: ob začetku relativno težak razvoj; Amsterdam: vzdržana tendenca.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kilingu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70—13.90. V Zagrebu so beležili za termine: za konec februarja 13.69—13.80, za sredo marca 13.60 do 13.80, za konec marca 13.65—13.85.

Grški boni so beležili v Zagrebu 35.15—35.85, v Belgradu 35.90—36.60.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 9.876.798 din, v Belgradu 8.436.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 2.111.000 din.

Ljubljana — Tečajja s primom.

Amsterdam 100 hol. gold.	2354.00—2392.00
Berlin 100 mark	1762.12—1779.88
Bruselj 100 belg.	739.00—751.00
Curih 100 frankov	965.00—1005.00
London 1 funt	205.17—208.37
Newyork 100 dolarjev	4360.50—4420.50
Pariz 100 frankov	115.70—118.00
Praga 100 kron	150.65—152.15
Trst 100 lir	230.65—233.75

Curih. Belgrad 10. Pariz 11.685, London 20.675, Newyork 441.25, Bruselj 74.525, Milan 23.22, Amsterdam 237.35, Berlin 177.12, Stockholm 106.55, Oslo 103.90, Kopenhagen 92.325, Praga 15.14, Varšava 83.50, Budimpešta 87.25, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.37, Helsingfors 9.1175, Buenos-Aires 101.375.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 471.75—472.75

v Zagrebu 470 —472.50

v Belgradu 470.50—471.50

Ljubljana: Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 100—101, agrarji 61.50—62.50, vojna škoda promptna 471.75—472.75, begluške obveznice 90.50—91.50, dalm. agrarji 90.25—91, 8% Blerovo posojilo 100—101, 7% Blerovo posojilo 93.25 do 94.25, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—101, 7% stab. posojilo 99—100. — Delnice: Narodna banka 7.750—7.800, Trboveljska 186—191.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.50—100.50, agrarji 60.75—61.50, vojna škoda promptna 472.50—478, za konec marca in aprila 471 denar, begluške obveznice 89.50 do 90, dalm. agrarji 89.50—90, 4% sev. agrarji 60.50—61.50, 8% Blerovo posojilo 100.25—101, 7% Blerovo posojilo 94—94.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar 7% stab. posojilo 98.25—99. — Delnice: Narodna banka 7800 denar, Priv. agrarna banka 224—230, Trboveljska 187—190.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 101 denar, agrarji 60.75—61, vojna škoda promptna 470.50—471.25 (472, 471), za konec marca 469—470, za konec aprila 468—470, begluške obveznice 90—90.25 (90), dalm. agrarji 80.75 do 90 (89.75), 8% Blerovo posojilo 100.50—101.50, 7% Blerovo posojilo 94—94.50. — Delnice: Narodna banka 7.880 denar (7.880), Priv. agrarna banka 231 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač. 152—154, srem. detto slav. 153—155, ban. 152—155. Koruza: bač. parit. Indija Vršac 95—97, bač. par. Indija sušena 108—110, bač. par. Vršac sušena 106—107. Moka: bač., ban. Og. 242.5—252.5, 222.5 do 232.5, 202.5—212.5, 182.5—192.5, 152.5—162.5, 120 do 125, 110—112.5, srem., slav. 237.5—247.5, 217.5 do 227.5, 197.5—207.5, 187.5—197.5, 147.5—157.5, 120—125, 110—112.5. Tend. mirna. Promet srednji.

Živinski sejmi

V Laškem, dne 6. februarja 1939: Voli prve vrste 5.25 din, voli druge vrste 4.50 din, voli tretje vrste 4 din; telice prve vrste 4.75 din, druge vrste 4 din, tretje vrste 3.75 din; krave prve vrste 4 din, druge vrste 3.75 din, tretje vrste 2.75 din, teleta prve vrste 6.50 din, teleta druge vrste 5 din; prašiči špeharji 9 din, pršutarji 7.50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso prve vrste 12 din, druge vrste 10 din, tretje vrste 8 din; svinjina 18 do 20 din, slanina 17 din, svinjska mast 18 din; čisti med 18 do 20 din. — Goveje surove kože 7 din, telečje surove kože 8 din, svinjske surove kože 4 din za 1 kg. — Pšenica 180 do 200 din, ječmen 175 din, rž 175 din, oves 150 din, fižol 200 do 250 din, krompir 75 do 100 din, seno 50 do 60 din, slama 25 do 30 din; jabolka prve vrste 400 do 500 din, druge vrste 300 do 400 din; pšenična moka 250 do 350 dinarjev, koruzna moka 225 din za 100 kg.

Ptujski živinski sejem 7. januarja 1939. Pri-gnanih je bilo (v oklepajih število prodanih glav): 106 (28) volov, 305 (77) krav, 18 (7) bikov, 41 (9) juncev, 75 (21) telic, 208 (26) konj in 7 (3) žrebce, skupno 760 (171) glav. Cene: voli 3—5, krave 2 do 4, bik 3.50—4, junci 3.25—4, telice 3—4 din za kg žive teže, konji 300—5000, žrebeta 700—1500 din za komad po kakovosti in velikosti. — Prihodnji živinski sejem bo 21. februarja 1939.

Kranj

Vlom v tovarno Jugoslofsko. V soboto zvečer je bil v menzi tovarne Jugoslofske ples nameščenecev te tovarne. To priložnost je izrabil neki zlikovec v tatinske namene. Skozi okno je vlomil v stanovanje tkalskega mojstra Boleša, ki je bil tudi na plesu. Tat si je nabral raznih dragocenosti v vrednosti okrog 4000 din. Za njim ni nobene sledi.

Tržiški vlak zadel v kolesarko. V soboto zvečer nekako po 6 je zadel tržiški vlak na postaji Duple okrog 30 letno delavko Angelo Zaplotnik, doma iz Hotemot. Zaplotnikova je videla prihajajoči vlak, vendar je upala, da ga bo prehitela in je pogнала kolo čez tračnice. Odbijač vlaka pa jo je zadel in jo z vso silo treščil na cesto. Strojevodja je opazil nesrečo in vlak ustavil. S pomočjo železniškega osebja so ponesrečenko prenesli v vlak in jo odpeljali v Kranj. V Kranju je strojevodja obvestil postajenačelnika g. Toporiša, ki je poklical zdravnika g. dr. Fajdiga. Zdravnik je nudil ponesrečenki prvo pomoč. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico. Njeno stanje je brezupno, ker si je pri padcu prebila lobanjo in dobila po vsem telesu hude poškodbe.

Drobne novice

Koledar

Torek, 14. febr.: Valentin (Zdravko), muč.; Ivana Valois, vdova.
Sreda, 15. febr.: Faustina, mučenec; Jordan, spoznavalec.

Novi grobovi

† Rev. Francis Turk, župnik v San Franciscu, Kalifornija, je 3. februarja mirno v Gospodu zaspal. 35 let je vodil tamkajšnje slovensko-hrvaško župnijo Kristusovega rojstva. V stari domovini zapuša dve sestrini in štiri brate. Naj počiva v miru! Zaljubljeni naše globoko sožalje!

† Jože Leskovec. V nedeljo je umrl v Ljubljani gosp. Jože Leskovec, dolgoletni uslužbenec Vzajemne posojilnice. Dočakal je starost 63 let. Pokojni g. Leskovec je bil v Ljubljani splošno znana in priljubljena osebnost, globoko veren človek ter vnet pristnik naše politične smerni. V Vzajemni posojilnici je služboval nad 30 let, ves čas v splošno zadovoljstvo svojih predstojnikov. Pred tednom dni se mu je pripetila nesreča — nanj je namreč med delom padel težak drog in za posledico je Leskovec umrl. Pokojnik je bil vdovec, zapuša pa tri dobro vzgojene otroke. Zaljubljeni naše sožalje, pokojniku pa naj sveti večna luč!

† V Zagrebu je umrl g. inž. Vladimir Vrtel, višji kat. inšpektor in šef oddelka finančnega ravnanstva v Banjaluki. Truplo so prepeljali v Ljubljano, kjer bo pogreb danes ob pol 4 popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti 9. Blag mu spomin! Zaljubljeni naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrl uradnik OMZD gosp. Leopold Božić. Pogreb bo danes ob 5 popoldne. Naj v miru počiva!

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala ga. Neža Vovko. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljeni naj tolaži Bog!

† Sv. Jernej pri Ločah. Nagle smrti je umrl posestniški sin Anton Ratej iz Zg. Laže. Našli so ga jutraj v postelji mrtvega. Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Dve poroki. V Slovenski Bistrici se je večeraj poročil g. podžupan Ivan Jerovec, dolgoletni predsednik Fantovskega oddelka, z gđ. Pavlo Vengušev, predsednica Dekliškega krožka. V nedeljo sta se pa v Slovenski Bistrici poročila cand. iur. in občinski tajnik g. Franček Rožmarin in gđ. Mila Brinovec, dolgoletna učiteljica deklet in vneta prosvetna delavka. — Naše iskrene čestitke obema paroma!

— Poročila sta se v Celju g. Ivan Zagožen, posestnik in lesni trgovec iz Bočne pri Gornjem Gradu, in gđ. Stanka Tevž, hčerka posestnika in lesnega trgovca iz Otoka. Čestitamo!

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« gorenke vode, jutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Jamnikov ata v škofji Loki

— 75 letnik

V nedeljo je v Škofji Loki v krogu svoje velike družine — sinov in hčera z možmi, ženami in otroki — okrog 30 oseb — praznoval svojo pet in sedemdesetletnico in svoj god Jamnikov ata, Valentin Debeljak, znani trgovec pod nunakom. Kljub starosti še vedno vodi svojo trgovino. Jamnikov ata so z gled postenosti, vztrajnosti in delavnosti, ki nikdar ne preneha. Z lastnimi močmi se je od preproste pastirke iz loških hribov prikopal z delom do enega najuglednejših meščanov. Bil je mesarski vajenec, hlapec, postiljon, dokler ni prevzel majhne trgovine ter jo s svojo dobro ženo, ki mu je pred štirimi leti umrla, razvil v eno za okolice najpriljubljenejših trgovin. Glavni skrb pa sta z ženo posvečala svoji veliki družini — trije sinovi in šest hčera — ki sta jo vso prekrbilo za življenje in izobolala, tako da danes vsi zavzemajo ugledna mesta tako v javnosti kakor v meščanskem življenju. V svojo družino je vrgel v katoliškem duhu ter so njegovi otroci bili vedno med najbolj delavnimi člani naših organizacij. K njegovemu jubileju in njegovemu godu mu čestitamo tudi mi.

Kaj pravite?

Po nekaterih kolih Ljubljane je ena izmed preteklih noči raztresla ali po stenah nalepila majhne lističe, na katerih je bilo s pomočjo ročne tiskarice, kakršne meščanskim otrokom prinese Miklavž, natisnjeno: »Pomoč republikanski Spaniji. Pobirajte prispevke.« Da je ta zakasnela propaganda namenjena širšim krogom, se vidi iz tega, da je vse skupaj razmnoženo na opalografu. Zadržal sem se, odkod se je vzel ta agent-zamudnik, kje je doslej bil, da ni ne ve, kako je z »republikansko Spanijo«. Zato mi je bilo le moči, ki jih je neki zaneženjak žrtvoval za tako norost. Če bi vsaj napisal: »Naročite se na Brezbožnik«, da bi ga mogoče gledali kot rogovileža, ki gre »časom« naprej! Obenem sem bil pa vesel, da iznajditelj teh listkov ni ljudski komisar. Če bi bil, bi v ljubljanskem sordetu gotovo predlagal, da se vsem uradnikom, delavcem in drugim podobnim nekaj od plače utrga »za republikansko Spanijo«. In če bi imel kaj sebi podobnih, bi njegov predlog tudi prodrl. To bi mi plačevali in reševali — podružnični Kominterne v Spaniji ali kjer koli. Pa ni, zato nam ne bo treba plačevati — ne da bi se nam bilo treba upirati, za kar bi nas ljudski komisarji takoj krstili za »supornike«.

— Uradnih sprejemov na banovini ta teden ne bo. Ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen zaradi zasedanja banskega sveta v torek, dne 14. februarja, in petek, 17. februarja, ne bo sprejemal strank.

— Kompozicijska ura L. M. Škerjanca v pariškem radiu. Pariška radijska oddajna postaja »Radio 37« priredi v sredo, dne 15. t. m., ob 22.30 koncert skladb našega skladatelja L. M. Škerjanca, katere bo prenašala na val 360 m. Na ta komorni koncert skladb našega domačega avtorja v tujni opozarjamo naše radijske poslušalce z dobrimi sprejemniki.

— Pri ministru za telesno vzgojo g. Čejoviču je bilo v soboto dopoldne sprejeto zastopstvo Zveze fantovskih odskov iz Ljubljane.

— Železniški upravi v Ljubljani. Potniki z Dolenjskega prošimo železniško upravo, naj preskrbi zadostno število vagonov, da nam ne bo treba vsaki ponedeljek jutraj, ko se vozimo v Ljubljano, stati na natrpanih hodnikih po vagonih. Vsak ponedeljek se vozi veliko ljudi in so vsi prostori zasedeni; ker manjka vagonov, morajo ljudje stati po hodnikih. Prav tako je natrpan dolenjski vlak zvečer.

— Na pogrebne svečanosti sv. očeta v Rim z modernim avtobusom preko Trsta, Benetk, Padove, Firence v Rim (skupaj 6 dni) za znižano ceno 680 din. Prijave sprejema Izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Frančiškanska ul. št. 22-50.

BOUVIER

VINO V SODČKIH
GORNJA RADGONA

— Tekmovanje godb na pihala v Kranju. Kranjsko glasbeno društvo je povabilo na sestanek kapelnike iz vse dravske banovine. Odzvalo se je devet kapelnikov, pismeno pa se je prijavilo šest godb. Sklenili so, da bo tekmovalje godb na pihala dne 4. junija 1939 v Kranju. Rok za pismeno prijavo je 1. marec. Tekmovalo se bo v treh skupinah, tako da bo dana možnost tekmovalja vsem godbam. Za tekmovalje pride v poštev: poljubna koračnica, koncertni komad, katerega izvajanje pa ne sme trajati delj kakor 10 minut, priporočila se slovenska, oziroma slovanska glasba. Vsaka godba mora pred izvajanjem izročiti komisiji partituro. Vse godbe prejmejo diplome s sliko Davorina Jenka. Na diplomah so razvidna skupina tekmovalja in doseženo mesto. Ker prirediteljem niso znani naslovi vseh godb, naj se godbe, ki niso prejele vabila, obrnejo za potrebna pojasnila na Glasbeno društvo v Kranju.

— Lastni interes vsakega bolnika, kateri se želi ozdraviti od astme, boleznij pljuč in njim sličnih, mu nalagajo, da se okoristi s ponudbo trdke Publmann & Co., Berlin 619, Müggelstrasse 25/25a, katera obstoja že mnogo let ter brezplačno razpošilja poučno brošuro s slikami. — Pazite na oglaš na strani 3.

— Desetletnica Zdrženja akademsko izobraženih žena. V Belgradu je bil preteklo nedeljo drugi letni kongres Zdrženja akademsko izobraženih žensk Jugoslavije, ki je obenem proslavilo desetletnico svojega dela. Ta ženska organizacija je vedno zahtevala izenačenje in enakopravnost žen z moškimi v vseh državljskih pravicah, dolžnostih in odgovornostih. Razen tega si je prizadevala dvigniti ugled izobraženih žen. Ljubljansko sekcijo je na belgajskem kongresu zastopala profesorica ga. Vlasta Pahajner.

— Lepi beli zobje imajo veliko privlačnost. So najlepši naravni nakit. Tako je lahko imeti lepe bele zobe, ako uporabljate jutraj in zvečer znano kvalitetno Chlorodont pasto za zobe.

Ženski svet daje prednost našim elegantnim, lahkim, robu, prastim očalam, katere se nabavite pri

LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

— Razpisuje se mesto zadržnega zdravnika pri Zdravstveni zadrugi v Ponikvah. Prijave je vložiti do 6. marca t. l. na naslov: Zdravstvena zadruga v Ponikvah, p. Videm-Dobrepolje.

— Nesreča s strelnim orožjem. Iz Blatne Brezovice se je večeraj zatekel v ljubljansko bolnišnico 20-letni posetnikov sin Franc Jeraj. Jeraj se je v nedeljo igral s strelnim orožjem, ki se je neadoma sprožilo. Izstreljek je zadel Jeraja v obraz in ga nevarno ranil.

— Dva izsiljevalca obsojena. Na ljubljanskem okrožnem sodišču pred kazenskim sodnikom-podencem sta bila večeraj zaradi prestopka poskušnega izsiljevanja obsojena neki sedlar Hubert Z. na 14 dni strogega zaporu in 120 din denarne kazni ter njegov pomagač Ivan T. na 7 dni zaporu in 60 din denarne kazni. Prvi je nekemu K. v Tržiču pisal grozljivo pismo in zahteval od njega, da drugo jutro položi na določenem mestu 15.000 din, drugače mu bo gorjel. Pred sodnikom se je prvi obtoženec izgovarjal, da je bila to zgolj šala, toda naslednje jutro je res s svojim pomagačem prišel na označeno mesto. Oba sta pa bila obsojena le pogojno za dve leti.

Po državi

• Padanje rojstev pri jugoslovanskih Nemcih. Novosadski list »Deutsches Volksblatt« je objavil zanimiv članek o socialno-bioloških vprašanjih in nalogah jugoslovanskih Nemcev. Pred svetovno vojno so Nemci v Vojvodini imeli letnega prirastka 9000, leta 1937 pa je to število padlo na 5692. To pomeni, da izgube Nemci vsako leto 3600 duš. V občini Torža v Bački je bilo leta 1870 otrok do 15 let starosti 40%, leta 1937 pa samo 20%. V 200 nemških občinah, ki sto statistično obdelane, je leta 1937 umrlo 91 ljudi več kakor se jih je rodilo. Čeprav živi nad 80% Nemcev na kmetih, vendar velik del nima več lastne zemlje. Nad 30% Nemcev je delavcev brez vsakega imetja. 40% je malih posestnikov, ostali pa so bogati posestniki ali intelektualci. Na 10.000 Nemcev pride samo 7 viso-

koševcev in je ta odstotek nižji kakor splošni odstotek (8,3) v naši državi.

• Normalizirana proga Sarajevo-Doboj. Ze evajčas smo brali v sarajevskih listih, da se železniška uprava resno bavi z mislijo, da bi se od Sarajeva do Doboja, odnosno še naprej do Slavonskega Breda zgradila namesto sedanje ozkotirne proge normalna širokotirna proga. Zdaj so že izvršili nekatera pripravljala dela. Strokovnjaki so se podali na teren ter že podali železniški upravi elaborate. Trasa nove normalne proge teče večinoma ob trasi stare ozkotirne, le na nekaterih mestih, tako pri Maglaju in še na drugih krajih, se loči od nje. Trasa je predvidena za brzino vlakov do 65 kilometrov. Najmanjši polmer ovinkov znaša 30 metrov.

• Avtomobil s 20.000 dinarji sgorel. Ivan Perić iz Poljane pri Zadru je šofiral svoj tovorni avtomobil proti Šibeniku. Nenadoma so avtomobil zajeli plameni in Perić se je komaj rešil iz njega. Ni imel niti toliko časa, da bi vzel s seboj torbo, v kateri je bilo 20.000 din. Torba z denarjem vred je sgorela. Tudi avtomobil je popolnoma uničen. Perić je avtomobil kupil šele pred kratkim na obroke in ga še ni zavaroval. Zato trpi občutno škodo.

• V Sarajevu bo UOZD sgradil veliko palačo. Zastopniki sarajevskega UOZD so se te dni mudili v Zagrebu, kjer so se pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev dogovorili, da bo UOZD v Sarajevu letos začel graditi veliko palačo, za katero je določena vsota osmih milijonov dinarjev.

• Oproščen ubijalec. Fanta Stjepan Grgić in Anton Berić iz Jaguplija pri Slavonski Požegi sta se zagledala v neko vaško lepotic. 30. oktobra preteklega leta sta slučajno prišla skupaj pri neki kapelici. Grgić je vedel, da je Berić zaradi dedekleta jezen nanj, znano mu je bilo pa tudi, da je Berić zelo nagle človek, zato je bežal pred njim, Berić pa je bil v uverji za njim. Grgić je, kakor so izpovedale priče, bežal kakih dve sto korakov, ko se mu je Berić približal na pet do šest korakov. Tedaj se je Grgić hitro obrnil in ustrelil proti Beriću, ki je kmalu nato umrl. Pri sodni razpravi so priče opisovale Grgića kot dobrega in miroljubnega fanta, Berića pa kot prepirljivega in pretepeča. Sodišče je Grgića oprostil vsake krivde in kazni.

• Denar je pričaral. Pred okrožnim sodiščem v Varaždinu se je zagovarjala 47-letna ciganka Stojka Keš iz Zagreba. Prihajala je pogosto h kolarju Alojziju Hršaku v Pregradi zaradi poravljanje voza. S svojim govorjenjem je njega in njegovo ženo tako premotila, da sta ji oba nasledila. Nagovorila ju je, naj prideta v njen šotor, kjer jima bo ona za 3000 dinarjev pričarala 60.000 dinarjev. Hršak je drugi dan res prišel z ženo v cigankin šotor. Ciganka mu je takoj rekla, naj pokaže denar. Marija Hršak je izvela iz žepa denar, ciganka pa je je nenadoma iztrgala denarnico in zbežala. Številni cigani so zagnali hrup in se začeli med seboj tepsti, tako da sta Hršak in njegova žena od strahu zbežala. Cigani so nato takoj izginili. Na razpravi se je ciganka na vse mogoče načine izvijala, pa ji ni nič pomagalo. Obsojena je bila na šest mesecev zaporu, na plačilo stroškov v znesku 1800 dinarjev in na 3000 dinarjev odškodnine Hršaku. Na vprašanje, če je zadovoljna, je ciganka odgovorila: »Kako bi ne bila zadovoljna, če sem pa kriva.«

• Oče s sekiro ubil sina zapravljevalca. V Počevu pri Varaždinu je kmet Josip Sekačič s sekiro razbil glavo svojemu sinu, ki je čez dve uri umrl. Vzrok tega strašnega dejanja je pijančevanje in zapravljanje sina Dragotina. Kar je oče prigrigopal, je sin zapravljal. Zadnji čas je sin vsaki dan pijančeval in oče sploh ni smel imeti denarja doma, ker bi mu ga sin gotovo vzel in zakartal ter zapil. Prepripi in pretepi so bili na dnevnem redu. Po zločinu se je oče sam naznanil orožnikom.

• O strašnem umoru neznanega dečka v Zagrebu, ki so ga našli na obrežju Save skoraj popolnoma zakopanega v blato, smo poročali v nedeljski številki. Sedaj je policija ugotovila, da se umorjeni deček piše Vladimir Franc, ki je stanoval pri svoji materi Katice Franc. Vladimir je bil star 14 let in je bil po izjavi njegove matere zelo dober in ubogljiv fant, vendar pa nekoliko slaboumen. Večinoma se je mudil pri svoji sestri, kjer je pazila nanj njena 14-letna hčerka Mica. Ko se je pretekli četrtek Mica nekoliko oddaljila od hiše, je Vladimir izginil neznanu kam. Ker ga niso nikjer mogli najti, je mati šla na policijo. Tam so ugotovili, da je Vladimir postal žrtev neznanega zločinca. Policija je aretirala nekoga, ki je pred dnevi odpeljal nekoga dečka in izvršil nad njim zločin nasilja. Vendar pa je ta možakar dokazal svoj alibi za četrtek popoldne in torej on ni umoril Vladimirja. Kljub temu so ga pridržali v zaporu.

• Podri se je hrast in ubil pastirja. V gozdu Tmor pri Pazarištu v Bosni so pastirji pasli goveda. Ker jih je zeblo, so pod velikim hrastom zakurili in se gredli pri ognju. Med njimi je bil tudi 14-letni Mile Botić. Kurili so na koreninah hrasta, ki so pregoarele in hrast se je podril ter pokopal pod seboj Botića. Deček je bil takoj mrtev. Pastirji so zbežali domov in obvestili starše ponesrečenega. Kmetje so hitro tekli v gozd. Medtem se pa ogenj že zajel gozd in le z največjo težavo so se privlekli do hrasta ter izveli truplo mrtvega pastirčka. Kmetje so takoj začeli gasiti, ker pa je vlek el veter, je ogenj zajel velik del gozda in ga sedaj gasijo kmetje večih okoliških vasi pod vodstvom orožnikov.

• Ker je sekal drva v njunem gozdu sta brata Josip in Jure Vojakov iz Zadoborja pri Karlovcu ubila s sekiro 28-letnega kmeta Josipa Solozanekega iz iste vasi. Brata pripovedujeta, da sta zasledila Solozanekega ko je sekal drva v njunem gozdu. Izgovarjata se, da ju je Solozanski napadel in prišel poditi po gozdu. Pri tem je enega od njiju dohitel in podril na tla. Drugi brat je priskočil napadenemu na pomoč in s sekiro ubil Solozanekega. Brata-ubijalca so odpremili v karlovske sodne zapore.

Anekdota

Ko je bil Frankfurt ob Meni še svobodno mesto, je stal nekoga dne tam na kolodvoru brzovlak, pripravljen za odhod v Kassel. Potniki so že vstopili, samo pred odhodom prvega razreda sta se živahno pogovarjala dva gospoda. Vlakovodja je stopil k njima, vljudno pozdravil in dejal: »Prosim, gospoda, blagovolite vstopiti!«

Gospoda pa se nista zmenila za opozorilo, ampak sta se pogovarjala naprej. Zato ju je vlakovodja še enkrat opozoril, pa tudi topot zaman.

Potniki v vlaku so postajali nestrpni in tretji je stopil vlakovodja k obema gospodoma z besedami: »Gospoda, nujno prosim, da vstopita, ker je čas odhoda že pretekel.«

»Boste pač morali počakati, da končava,« je eden od gospodov narahlil vlakovodjo. »Ali veste, kdo sem jaz? Jam sem knez Hesenski!«

»Tako?« je dejal vlakovodja, »potem bom tudi jaz enkrat pokazal, kdo sem!«

Ko je to spregovoril, je zapisal, skočil v svoj oddelek in vlak je odpeljal brez visokih gospodov.

Ljubljana, 14. februarja

Gledališče

Drama: Torek, 14. februarja: Zaprt. Sreda, 15. februarja: »Potovanje v Benetke«. Premiera. Premierski abonma. — Cetrtek, 16. februarja: »Dobruža 1918«. Red Cetrtek.

Opera: Torek, 14. februarja: »Lohengrin«. Red B. — Sreda, 15. februarja: »Frasquita«. Red Sreda. — Cetrtek, 16. februarja: »Cavalleria rusticana«. Glumači. Debut gđ. Labošove in Polajnarjeve. Red A.

Radio Ljubljana

Torek, 14. febr.: 11 Solška ura: Od Carigrada do Sirije. — Potopisne slike in recitacije (gđ. Julija Sušteršič) 12 Balalajke igrajo (plošče): — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 18.20 Narodne pesmi ob spremljevanju orkestra. Poje g. Friderik Lupša, igra Radijski orkester — 14 Napoved — 18 Veselo ranjanje (plošče) — 18.40 Nov način vzgajanja (g. dr. Stanko Gogala) — 19 Napovedi in poročila — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Slovenski vokalni kvintet — 20.45 Harmoniko igra g. Jože Jurman — 21.30 Pisan šopek (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki, igra Radijski orkester.

Drugi programi

Torek, 14. februarja: Belgrad: 20 Vok. konc. — 20.30 Kvartet — 21.45 Harmonika — Zagreb: 20 Prenos iz Zakopanega — 20.15 Komorna gl. — 20.45 Ork. konc. — 21.45 Slagerji — 22.20 Plesna gl. — Praga: 20 Glasbena slika — 21.10 Ork. konc. — Sofija: 19.30 Ork. konc. — 20.55 Ruske romanse — 21.25 Lahka gl. — Veršava: 19. Zab. gl. — 21 Sodobna gl. — 22.25 Violina — Budimpešta: 19.40 Plošče — 20.40 Cig. ork. — 22 Ork. konc. — 23.10 Operni orkester — Trst-Milan: 17.15 Koralni konc. — 21 Igra — 22 Violončelo — Rim-Bar: 21 Verdijska opera »Traviata« — Dunaj: 19.35 Koncert za ljubitelje glasbe — Königsberg: 20.10 Literarni kabaret — Hamburg: 20.10 Uverture in valčki — Vratilava: 20.10 Objemne pesmi — 20.40 Slezjski skladatelji — Frankfurt: 20.15 Komorni konc. — Monakovo: 19.15 Vojaska godba — 20.10 Potopisni večer — Strassbourg: 19.30 Ruski koncert.

Prireditve in zabave

Zalna komemoracija. Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi v torek, danes ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani spominsko svečanost ob smrti papeža Pija XI. pod naslovom »Pred katedralno papeža pija XI.« Na sporedu je deklaracija »Knezu miru« od p. Romana, nato Chopinova žalna koračnica in »Beseda o Piju XI. in veličina katoliške Cerkve, govori ob skriptičnih slikah g. dr. prof. Ignacij Lenček. Vse članstvo vabimo, da se komemoracije udeležijo polnoštevno. Vstopnine ni!

Gđ. Valerija Heybalova, mlada operna in koncertna pevka, uživa v ljubljani dober sloves in veliko priljubljenost. Kot koncertna pevka bo nastopila na prihodnjem koncertu ljubljanskega Zvona, ki bo v petek, 17. t. m. ob 20 v veliki dvorani Filharmonije. Zapela nam bo 4 dr. B. Ipatčeve samospeve. Ostali del koncertnega sporeda bo izpolnili moški in mešani zbor ljubljanskega Zvona pod vodstvom zborovodje g. Doreta Matula. Vstopnice v knjižarni Gl. Matice.

Mrakova tragedija »Grohar« se ponovi kot dijaška predstava v četrtek ob pol 4 popoldne v frančiškanski dvorani.

IV. bohemski večer Zdrž. gled. igralcev bo na pustni orek 21. t. m. pri Mikliču. Vstopnice so v predprodaji pri operni blagajni.

Sestanki

Dekliški krožek Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek. Zanimivo predavanje ima g. profesor Koblar o Ivanu Cankarju.

Smarnogorsko okrožje ima drevi ob 8 sejo v samostanski dvorani v Spodnji Šiški.

Združenje urarjev, slatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v sredo 15. februarja 1939 ob pol 7 zvečer v ealni dvorani Zdrženja trgovcev v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 27 (Trgovski dom, visoko prtiličje, levo).

Naše dijaštvo

Zaključna prireditve Družnabnega kluba akademikov, ki je bil napovedan za petek 10. t. m. bo danes, 14. februarja, ob 20 v Trgovskem domu.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta 4, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

»Kako ste mogli gospe, ki vam je podarila emok, vreči kamen v glavo?«
»Gospod sodnik, to ni bil kamen, ampak emok.«

Ljubljana

Mrakov „Grohar“

Ljubljana, 13. februarja.

V soboto, 11. t. m., so uprizorili v frančiškanski dvorani Mrakovo tragedijo »Grohar«. Ta tragedija naj bi nam prikazala tako imenovani Groharjev škandal v pravi, resnični luči, obenem pa pokazala naše majhne razmere, ki so vse kaj drugega, kakor pa naklonjene umetniku.

Kako se je Mrakov lotil te stvari in jo dramatsko obdelal? Snov sama na sebi je zelo dramatična, vendar pa Mrakov iz nje ni znal izkoptati niti enega resnično dramatičnega prizora. Vso bol slovenskega umetnika, ki ne najde nikjer razumevanja in mu celo kolegi mečejo polena pod noge, je Mrakov izrazil bolj za svojo osebno izpoved, kakor pa za Groharjevo izpoved.

Mrakov »Grohar« se ne bori s svojo okolico, ampak beži pred njo. Zato se tragedija ne more prav razviti. Prav zaradi tega ima gledalec občutek, da je to samo niz epizod, ne pa nujnost povezanosti, ki naj bi izhajala iz dogajanja na odru.

Osebe, ki nastopajo, niso nič kaj prepričevalne in resničnosti. Izmed vseh je Vrba še najbolj prepričevalen. Povečini so pa vse osebe po svojem značaju bolj možganske tvorbe kakor življenjske resnice.

Igralsko je bil izmed vseh najbolj dognan Mrakov Vrba. V drugem dejanju, ki je najboljši v vsej tragediji, je kar dobro odigral poslednjo sceno. Ostali igralci se niso dvignili nad povprečno diletantsko višino.

Ko človek zapušta dvorano, mora občudovati Mrakovo vztrajnost, obenem pa mora s trpkim občutkom ugotoviti, da ta vztrajnost ne obrodi umetniškega sadu!

AGRONOM-FITOPATOLOG

Ing. LOJZE PREZLI

specialist za rastlinske bolezni

naznanja,

da nadaljuje s privatno prakso

Ljubljana, Wolfova ul. 3/I. Tel. 34 73

Nasveti. • Pregledi. • Sredstva za preprečevanje in zatiranje rastlinskih bolezni. • Analiza zemlje. • Vzgoja bakterij i. t. d.

I Odbor za postavitev spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani objavlja: Prejeli smo od ministrstva prosvete na vlogo od 31. januarja 1939, s katero smo zaprosili za odobritev sprejetega osnutka za spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru I. sledečo rešitev: »Na prošnjo Odbora za spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani od 31. I. 1939 in po mišljenju kancelarije Nj. Vel. kralja št. 973 od 9. II. 1939 in po točki 3 št. M. čl. 6 uradbe o poslovanju ministrstva prosvete, odobrujem priloženi projekt za spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani, v kolikor se tiče njegove umetniške izpeljave.« Istotako nam je predložil akad. kipar Lojze Dolinar, kateremu smo oddali postavitev spomenika, sledečo oceno, izdano od ministrstva prosvete: »Priloženi projekt kaže, da za snova spomenika ustreza svojem namenu in da je našla dostojni izraz v umetniški izpeljavi. Podetavek, konj in jezdec tvorijo organsko celoto v stilu in po vsebini. Kip jezdec kaže viteški ponos, energijo, neustrašno odločnost junaka in veličanstvo vladarja, vrline, ki so odlično izražene v triumfalnih, ritmičnih kretnjih konja, ki nosi jezdec z močno neustrašeno energijo, pri čemer pa je varovan dostojanstveni in klasični mir. Na podstavku so štirje reliefi, od katerih dva simbolično predstavljata vodečo vlogo blagopokojnega kralja v vojnah za osvoboditev, druga dva pa prizore iz našega zedinjenja.«

I Plemeniti dar. V počastitev svojega velikega osebnega prijatelja, pokojnega škofa skopljanskega, dr. Jan. Fr. Gnidovca je poklonil ravnatelj gospod Anton Dokler 200 din Vincencijevi konferenci Srca Jezusovega za mladinsko zavetišče v Zeleni jami. Bog povrni!

I Društvo posestnikov novih hiš v Ljubljani sporoča vsem posestnikom, ki imajo na svoji hiši hipotekarni dolg, da si lahko znižajo obrestno me na 6%. Tozadevne informacije dobe v društveni pisarni Tyrševa cesta 37b (Poštni dom), vsak dan od 3-5 popoldne, razen sobote.

I Popis davčnih zavezancev se je pričel in prav mnogo davčnih zavezancev je že prvi dan oddalo popisne pole. Čeprav je na vsaki popisni poli debelo tiskano, da je popisno polo in izjavo

Jesenice

Zalna svečanost ob smrti papeža Pija XI. bo v sredo zvečer ob 8 v dvorani Krekovega doma. Sodelujejo vse naše organizacije na Jesenicah. Napovedani prosvetni večer se zato preloži.

Nenadna smrt. V ponedeljek zgodaj zjutraj je nenadoma umrl tovarniški delavec Anton Gasparin, stanujoč na Plavju, star 65 let. Smrt je nastopila najbrž zaradi srčne paki v zvezi z revmatizmom. Naj v miru počiva!

treba oddati do včetega 19. februarja od 8 do 13 mestnemu poglavarstvu na Mestnem trgu 27, takoj v pritličju na desni v vratarjevi sobi, vendar davčni zavezanci hodijo z listinami okrog in povprašujejo ne samo po vsem rotovžu, temveč tudi po drugih poslopih, kjer so mestni uradi, kje je treba oddati popisne pole. Zato opozarjamo davčne zavezance še enkrat, da ne bi imeli nepotrebnih potov in ne bi tratili časa z iskanjem, naj oddajo svoje pole takoj v levem poslopiju magistrata v pritličju v prvi sobi na desni strani, torej v magistratnem poslopiju za Robbovim vodnjakom. — Davčni zavezanci lahko oddajo popisne pole vsak delavnik od 8 do 13, prav tako pa tudi še v nedeljo, 19. februarja, toda samo od 9 do 11.

I Posestne spremembe. Od posestnice Vally Klobčaverje na Brinju sta kupila Vilko in Redita

Maribor

Lavantinska škofija ob smrti papeža Pija XI.

a) za mesto Maribor.

V tujakšnji stolni in mestni župnijski cerkvi bo za rajnim papežem Pijem XI. dne 14. februarja t. l. ob 15 popoldne mrtvaško opravilo s tremi nočnicami in hvalnicami; v sredo, v četrtek in petek, dne 15., 16. in 17. februarja t. l., bo ob 8 slovesna mrtvaška peta sveta maša z Reši me (Libera). K poslednjemu opravilu bodo povabljeni tudi p. n. državna, mestna in vojaška oblastva.

V župnijskih cerkvah sv. Marije in sv. Magdalene v Mariboru se naj enako v petek, 17. t. m., vendar ob 7 ali že prej, opravi slovesna mrtvaška sveta maša z Reši me.

b) vsem ostalim župnijskim uradom.

1. Od tistega dne, ko prejmejo župnijski pred-

Podivjanci oblegali in razbili gostilno Eden mrtev in več ranjenih

Danes se je v Mariboru razširila novica o žalostnem dogodku, ki se je preteklo noč odigral v idilično ležeči gostilni na Sobru pri Bresternici. Bila je tam pravcata bitka, ki se je končala s tem, da so enega ubili, več ljudi pa je bilo ranjenih. O tem dogodku smo zvedeli sledeče podrobnosti:

Gostilno »Šobrov dvor«, ki je last veleposestnika g. Perka iz Kamnice, je vzel v najem posestnik Franc Bračko od št. Jurija ob Pesnici. Bračko je včeraj odprl gostilno in je za otvoritev priredil veselico, na katero je prišlo zelo veliko ljudi iz bližnje okolice. Iz Ruš pa je prišla skupina drvarjev. Gostilničar je nastavljal dobro vino, ki ga je dal tudi nekaj zastoj svojim gostom in tako je kmalu bilo vse dobre volje. Med gosti je bil tudi 22letni Anton Jarc iz Bresternice. Na tega pa so imeli nekateri gosti posebno piko. Že na starega leta dan so ga hoteli v gostilni Dežman napasti ter so mu grozili, da ga bodo ubili. Jarc je videl, da ga tudi sedaj gledajo nekateri po strani ter mu grozijo, pa je bil zaradi tega zelo

m Dr. Korošec — častni občan Pobrežja. Odbor občine Pobrežja pri Mariboru je na svoji seji v nedeljo soglasno izvolil predsednika senata gosp. dr. Antona Korošca za častnega občana Pobrežja. m 669.534 din znaša proračun občine Pobrežja. Pod predsedstvom župana Karla Stržine je bila v nedeljo dopoldne na Pobrežju proračunska seja občinskega odbora. Sprejeti so naslednji izdatki: za ceste 83.000 din, za cestno razsvetljavo in za razširjenje cestnega električnega omrežja 56.000 din, za meščansko šolo v Mariboru 78.000 din, za ljudsko šolstvo na Pobrežju 147.000 din, za plače uradništvu, slugam in upravi 90.000 din, za kmetijstvo in gozdarstvo 20.000 din, za novi most čez Dravo 100.000 din, za brezposelne 10.000 din, za socialno skrbstvo 50.000 din, za zavarovanje uradnikov in delavcev 17.000 din, za društva in telesno vzgojo 17.000 din, za veterinarski sklad 16.700 din, skupaj tedaj 669.534 din izdatkov, ki se bodo krili z naslednjimi dohodki: 43% občinska doklada (kot lani) 246.000 din, trošarina na alkohol 270.000 din, trošarina na meso 36.000 din, takse na zgradbe 7000 din, dohodki od občinskih posestev 35.000 din, zaostanki na občinskih davčilih in od posestev 42.000 din, razne kazni 13.000 din, skupaj 669.534 din.

m Združenje bivših mornarjev je imelo v nedeljo dopoldne občni zbor v restavraciji Povodnik. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Josip Povodnik, za blagajnika Veselko, za tajnika Zagovec, odborniki pa so Cvetnić, Jarc, Kosi in Sitar.

m 11. prosvetni večer bo v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 jutri, v sredo, ob 20. Predaval

Koatny iz Kočevja hišo št. 219 na Brinju, spadajočo pod vl. št. 357 k. o. Brinj, za 120.000 din. — Jelovek Robert, posestnik in opekarnar na Vrh-niki, je prodal Franu Martinu, tesarskemu mojstru v Ljubljani, parc. št. 83/15 k. o. Trnovsko predmestje, v izmeri 3.743 m² za 250.000 din. Parcela je na levem bregu Ljubljaniče nasproti Špice. — Trgovci iz Skočjana pri Turjaku, Anton Marolt in žena, sta prodala Emiliji Janežičevi, posestnici v Ljubljani, Staretova ulica 28, hišo št. 23 na Mivki, spadajočo pod zemlj. vl. št. 2204 k. o., Trnovsko predmestje, za 138.000 din.

1 Pretep v Zeleni jami. V neki gostilni v zeleni jami so gostje popivali v nedeljo zvečer pozno v noč. 27-letni delavec Viktor Jančigar se je po policijski uri odpravil domov na cesto Ob Zeleni jami. V temi pa sta ga napadla dva moška, najbrž iz družbe, s katero je Jančigar prej popival, ter ga neusmiljeno naklestila po glavi. Jančigar je dobil na glavi hude poškodbe, tako da ga je moral včeraj reševalni avto prepeljati v bolnišnico.

stojniki to odredbo, se naj tri dni zaporedoma po vseh cerkvah po eno uro zvoni, in sicer ob takšnem času, ko se navadno ne zvoni mrličem.

2. V vseh župnijskih cerkvah izven Maribora se naj na dan, ki se poprej vernikom oznanil, opravi ob primerni uri slovesna mrtvaška peta sveta maša z Reši me.

3. V krajih, kjer se nahajajo javna oblastva, naj se ta po običaju obvestijo o navedenih mrtvaških opravilih.

Opomba 1. K mrtvaškemu opravilu, h kateremu so vabljeni oblastva, naj se povabijo tudi šole, ako zanje ne bodo dane posebne odredbe od prosvetne uprave.

Opomba 2. Na dan pogreba, ki bo razglašen v časopisju, naj se v predpoldanskih urah po vseh cerkvah zvoni z vsemi zvonovi četrta ure.

miren in se je držal v ozadju. V poznih nočnih urah pa je nastal med gosti naenkrat prepri, ki se je izpremenil v divji pretep. Nastala sta dva tabora, prvi se je zaprl v gostilno in zaklenil, drugi pa je začel gostilno z gosti naravnost oblegati. Oblegovalci so metali v okna kamenje, da so jih vse pobili, nato so s cepinom razbili vrata ter vdrl v gostilno, v kateri s zdrobili vse: posodo, steklenice in kozarce ter opremo. Jarc se je takrat skril, ko pa se je razbijanje nekoliko pogleglo, je odšel njegov brat za nekaj minut iz gostilne. Ker ga ni bilo nazaj, je šel pogledat za njim še pokojnik. Komaj pa je stopil na prag, že so zaslišali ljudje v gostilni klice: »Saj nisem ničesar kriv, katerim so sledili divji kriki. Kmalu je vse utihnilo. Domača dekla se je ojunčila ter šla pogledat, kaj je, pa je našla na pragu Antona Jarca mrtvega. Imel je lobanjo popolnoma razbito, v prsih pa več vbojelijev od noža. Ko je stopil čez prag, so ga napadli neznanzi iz zasede ter ga pobili. Zadevo sedaj preiskujejo orožniki iz št. Jurija ob Pesnici.

bo univ. prof. dr. Andrej Gosar o novem družabnem redu.

m Občni zbor Slomškove družine bo v petek, 17. t. m., ob 6. zvečer v uredniški sobi Koroška cesta 5.

m Prvo predavanje materinskega tečaja bo danes, v torek, ob 20. v Ljudski univerzi. Predaval bo dr. Skalicki o temi: »Najvišje poslanstvo žene in zaščita njenega zdravja.« Vstop prost.

m Skupne vaje »Maribora« v sredo in petek ob 8. Vsi!

m Neprijetna smola. V nedeljo zgodaj zjutraj je prihitel poštni uslužbenec na vso sapo na policijo ter javil, da leži na vrhu stopnišča na glavni pošti, kjer se gre v prostore za nočno telefonsko službo, nepoznan človek. Stražnik je odšel tja, pa je našel mrtvo srednj h let, ki je bil slečen ter je trdo spal. Ko so ga prebudili, je bil ves začuden. Skrajša se sploh ni spomnil, kako je prišel na stopnice, pozneje pa se mu je posvetilo, da se je v poznih nočnih urah vračal s »prišleškega gostu-vanj« — seveda primerno tempiran. Misli je, da je v svoji hiši, ko je zavl v vežo glavne pošte in ko je prišel na vrh stopnišča, je bil prepiran, da je doma v svoji sobi. Bil je to neki znan mariborski gospod.

m Avtomobilska nesreča na Koroški cesti. V nedeljo zvečer se je pripetila na Koroški cesti od gostilne Merdavs proti Kamnici avtomobilska nesreča, ki je zahtevala tudi žrtve. Prekajevalec Rudolf Velej iz Košakov se je peljal na svojem avtomobilu iz Faka v Maribor. V avtu sta poleg njega bila še 21letna Tečjak Anica, služkinja iz Gosposke ulice, ter njegov pomočnik Ivan Podhostnik. Naenkrat pa se je avto znašel v jarku poleg ceste ter se je prevrnil. Veleju se ni ničesar zgodilo, Podhostnik je dobil precej hude bunke na glavi, najhujše pa je bila poškodovana Anica Tečjak, ki si je na šipi razrezala ves obraz. Reševalci so jo morali zapeljati v bolnišnico. Vele pravi, da mu je na avtomobilu naenkrat odpovedal volan.

m 38letni stavec izginil. Iz mestne ubožnice je izginil 38letni Josip Sabotiček. Starček je majhne postave ter govori samo nemški. Očividno ga je želja po beračenju, kateremu je bil poprej precej vdan, izvalila na svobodo, ni pa izključeno, da se mu je na sprehodu pripetila kakšna nesreča.

m Zagonetna smrt v listnjaku. V Stanetincih je prišel 38letni posestnik Jakob Stelecer k svoji-mu sosedu Josipu Pučku Stelecer je bil zelo v-njen ter je prihajal od doma, kjer se je skregal z ženo ter jo pretepel. Pučko je vinjenega soseda spravil s pomočjo hlapca spet v listnjak. Ko pa je šel zjutraj pogledat, zakaj ne vstane, ga je našel mrtvega Stelecer je ležal na obrazu ter so mu iz ust vrele krvave pene. Poklicani so bili takoj orožniki, ki sicer niso mogli ugotoviti na telesu pokojnega nobenih znakov zunanjih poškodb in je verjetno, da je umrl zaradi zastrupljenja z alkoholom, vendar je državno pravdnštvo v Mariboru odredilo, da se truplo pokojnega raztelesi ter ugotovi vzrok smrti.

Gledališče

Torek, 14. februarja: Ob 20. »Na ledeni plošči«.

Red C.

Sreda, 15. februarja: Zaprt.

Četrtek, 16. febr.: Ob 20. »Automelody«. Red D.

Celje

c Zalna služba božja za pokojnim sv. očetom Pijem XI. bo danes ob 7 zjutraj v opatijski cerkvi sv. Danijela.

c Lepa prireditelj velikih križarjev v Celju. V nedeljo ob 4 popoldne so gostovali v celjskem mestnem gledališču veliki križarji iz Ljubljane z zgodovinsko dramo iz 17. stoletja »Marijin vitez« in nam prikazali delo, ki je vsem, zlasti pa mladini, nudilo mnogo vzpodbude, kako naj vztraja pri veri svojih očetov, kako naj se oklepa Marije, pa četudi bi bilo potrebno dati življenje za Kristusa in njegovo Cerkev. Drama je vzeta iz naše zgodovine, je polna zapletkov in razpletkov ter nudi vse polno močnih in dramatičnih učinkov. Iz vse drame se močno zrceli velika borbenost Marijinega viteza, plemiča Bernarda, ki je z molitvijo in mučeniško smrtjo, zadet od sovražnikovega noža, padel ob Marijini sobi, in s smrtjo spreobrnil svojega deda, da se je vrnil k Mariji. Igralci so dovršeno odigrali svoje vloge, posebno močne kreacije so bili deležni grof Friderik, Bernard, Sigma Virski in Ulrik. Proti njim se nam je zdel nekoliko prešibek p. Kristof. Ljubljanski gostje so bili za svoja izvajanja od občinstva, ki je napolnilo gledališče, hvaležno aplavdirani.

c Vincencijevi konferenci je daroval g. Vite-slav Ganzl, veletrgovec v Zagrebu, namesto venca na grob pokojnega trgovca Valentina Hladina 200 din, poslanec g. dr. A. Ogrizek pa iz neke sodne poravnave 150 din. Bog plačaj!

c Davna uprava razglaš. Finančno minist-rstvo je podaljšalo rok za vlaganje davčnih pri-jav glede odmere pridobnine, posebnega davčnega dodatka, davka na poslovni promet pavšalistov in davka na luksuz za leto 1939, do vključno 28. t. m. Izredni rok poteče 11. marca t. l.

c Gostovanje ljubljanske drame v Celju. V petek 17. februarja ob 8 zvečer bo gostovala v celjskem mestnem gledališču ljubljanska drama z veseloigro »Upniki — na plan!«. Predstava je za abonma.

c Janez Konšak umrl. V nedeljo smo poročali o velikem požaru nad Ljubnem, kjer je pogorela Krumpačnikova domačija. Zgorelo je 10 goved in 3 konji. 53letni Janez Konšak je skočil v goreči hlev in hotel rešiti konja, pa se je zrušilo nanj ostrešje, da je dobil hude opekline. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je včeraj ob 1 umrl. Naj v miru počiva!

Delo celjskega aerokluba „Naša krila“

Te dni so se v Celju zbrali številni prijatelji našega letalstva, člani mestnega odbora »Naša krila« in jadralne skupine, da poročajo o delu v preteklem letu. Mestni odbor lahko s ponosom zre na svoje veliko delo v preteklem letu, posebno pomenen pa je lahko na svoje nove pilote, ki so se vzgojili v tako kratkem času. Ob 10 letnici dela je Aeroklub priredil velik letalski miting 18. sept. v Levcu, ki je prav lepo uspel. Miting je pokazal razvoj našega civilnega in vojaškega letalstva, mnogim pa je pripravljal veselje s krstnim poletom. Na ta dan sta bili blagoslovljeni tudi brezmotorni letali, delo celjskih jadrancev. Skupni dohodki te prireditve so znašali din 55.605,25, izdatki pa din 23.042,25, tako da je čist dohodek din 32.563. Pa še bolj bi uspel miting, če bi imeli v Celju primerno urejen prostor za letališče. To vprašanje postaja z uspehi celjskih jadrancev, katerih število se vedno večja, iz dneva v dan bolj pereče in naloga novega odbora je, da bo v novem poslovnem letu delal na tem, da se želja celjskih poštvo-valnih jadrancev uresniči, da bomo dobili v Celju urejen prostor za pristanje motornega letala, ki je prav tako ideal celjskih jadrancev in prijateljev našega letalstva. — Blagajniško poročilo izkazuje 34.873 din dohodkov in 29.878 din izdatkov. Posebno zanimivo je bilo poročilo o delu jadralne skupine. V treh letih obstoja je pokazala svojo veliko delavnost in ambicioznost ter poštvovalnost. V 3650 delovnih urah so naši jadranci zgradili dvojne letal šolskega tipa, nov transportni voz za dvoje letal ter dosegli pri poletih lepe uspehe, h katerim so jim pripomogli tečaj v Celju, Vrhu, na Blokah in v Mariboru. Celjska jadralna skupina ima 2A pilota, 6B pilotov, 3C (to so motorni piloti, ki imajo že uslov za srebrni C (5 ur letenja). Tudi člani naraščajo na celjski gimnaziji se z velikim veseljem zanimajo za napredek našega letalstva in nekaj jih sodeluje pri jadralni skupini. Tudi tej skupini, ki šteje okrog 150 članov, primanjkuje primernih prostorov. Zanimivo je bilo tudi gospodarjevo poročilo. Več kot 16.000 din veljalo letalske priprave jadralne skupine, nad 10.000 din pa orodje. Celotno materialno premoženje znaša 30.342 din. Pri volitvah je bil izvoljen po večini stari odbor.

Osrednje društvo rejcev malih živali ustanovljeno

Banska uprava v Ljubljani je začela posvečati veliko pozornost stranski panogi naše živino-reje, rejci malih živali, kakor koz, ovce, zajcev in perutnine. Pri kmetijskem oddelku banske uprave je organiziran referat, ki skrbi za napredek te kmetijske stroke in to s stališča, da bi se reja malih živali v banovini dvignila na najvišje eta-že in da bi se s tem popril zlasti mali ljudje. Na kmetijskem oddelku banske uprave v Knafljevi ulici je bil v nedeljo storjen prvi korak za enotno organizacijo te stroke živinoreje. Bil je ustanovni zbor »Osrednjega društva rejcev malih živali za dravsko banovino«. Na zbor so bili vabljene poleg raznih strokovnjakov in referentov banske uprave tudi mnogi privatniki in zastopniki rejcev malih živali. Ustanovni občni zbor je pozdravil banovinski referat za perutinarstvo inž. Greif s kratkim nagovorom, želeč društvu najboljših uspehov. Občni zbor je nato vodil referat za živinorejo pri banski upravi inž. Oblak. Zbor je sprejel najprej pravila z nekaterimi spremembami. Delokrog društva obsega celo Slovenijo ter je namen društva skrbeti s strokovnimi pri-pomočki in denarnimi podporami članom za po-zvedbo reje malih živali.

Banska uprava polaga posebno važnost na to društvo tako v gospodarskem, kakor tudi mate-rialnem in moralnem pogledu, da dvigne med delavci in drugimi gospodarsko šibkejšimi sloji zanimanje za rejo malih živali. Izvoljen je bil odbor društva, ki je naslednji:

Dr. Janko Koren, predsednik; Fran Kenič, žel. uradnik v Mariboru, podpredsednik; poslovni in strokovni tajnik inž. Anton Greif, referent za rejo malih živali na kmetijskem oddelku; blagajnik Ivan Babnik, uradnik tobačne tovarne v Ljubljani; gospodar Drago Grabnar, sodni višji oficial v Ljubljani; drugi odborniki: Mirko Bitenc, nar. poslanec iz Celja, Anton Lap, ravnatelj mestne vrtinarije v Ljubljani, Raf. Kampuš, višji žel. kontr. v Ljubljani, Vilko Kuntara, organist v Kočevju. Nadzorni odbor: Martin Ocepek, superi-rior Groblje, Fran Aljančič, tesarski mojster v Celju, in Fran Pirš, železničar v Mariboru.

Fotografski aparat je pri motornih tekmah v Daytany Beach na Floridi ujel tale prizor, ko se je neki tekmovalac v polni vožnji prekenil po tekmovalni progi, da je gledalec sapa zastala. Pa ni bilo nič — tekmovalce se je pobral, vzdignil svoj motor in se pognal na njem naprej.

KULTURNI OBZORNIK

Pismo o belgrajski umetniški akademiji

Ljubljana se bori za svojo višjo umetniško akademijo, ki je dozdaj samo v Zagrebu že z veliko tradicijo, dočim se je v Belgradu šele začela razvijati ter v drugem letu obstoja že kaže lepe osnove. Dozdaj so slovenski dijaki, ki jim Ljubljana ne more nuditi slikarske in kiparske izobrazbe, kakor bi bilo želeli in je potrebno za slovensko slikarstvo, še vedno navezani na Zagreb in Belgrad, če nočejo iti v inozemstvo. Zato morajo to pismo iz belgrajske državne umetniške akademije ne bo odveč.

Državna umetniška akademija v Belgradu, Pariska ul. 16, je prišla s poukom lani meseca februarja. Po začetnih težavah je sedaj že v polnem razvoju in razmahu. To pa po zaslugi vseh merodajnih činiteljev, ki imajo zanjo polno razumevanje. To ji daje tudi polno možnost za uresničitev glavnega cilja, ki ga ima pred seboj: čimprejšnjo ustanovitve visoke umetniške akademije v Belgradu, ki bi naj po svoji kvaliteti stala na isti višini, kakor slične akademije v raznih evropskih umetniških centrih.

Slikarski in kiparski oddelki, ki so bili v začetku pusti in prazni, so sedaj že dobili značilni vonj po oljnatih barvah in mokri glini. Stene so prekrile s slikami in risbami. Že ob samem pogledu na te izdelke si človek lahko ustvari sodbo o poti, ki jo hodi ta šola. Takoj ob vstopu v šolo te preseneti velika slika Bourdelovega lokostrelca. Tudi povsod drugod — tako po hodnikih, kakor učilnicah — opazajo kopije slik in kipov francoskih mojstrov 19. stoletja. S tem je jasno povedano, da si je šola nadela nalogo vzgajati dijake v povsem modernem smislu, ki nima nikake zveze z zastarelim akademizmom, ki je mlade talente vklepal v določeno formalno izražanje njihovih misli in čustev ter v njih ubijal voljo do dela. Cezanne, Van Gogh, Manner, Degas, Bourdel, Rodin itd., to so imena, ki so na dnevnem redu pri predavanjih iz teorije, razlagi del, pri debatah, kakor tudi pri predavanjih privatnega značaja, ki se vrše navadno na iniciativo študentov samih.

Vsa ta dejstva dosti jasno povedo, da šola sama prav za prav nima nikake zveze s srbskim narodnim slikarstvom, da o kakoli tradiciji sploh ne govorimo. Pariške šole, ki so dale lahko rečemo vsem profesorjem na tej šoli, kakor tudi njihovim delom, določeno, toda — žal — tuj značaj, kažejo svoj vpliv že tudi na dijaštvo. Toliko o slikarstvu.

Kar se pa kitarstva tiče, je stvar povsem drugačna. Kiparstvo že samo po sebi ne daje umetniku toliko svobode kakor pa slikarstvo, ker je v prvi vrsti vezano na človeški ali pa živalski lik. Za kiparske oddelke, na katerih poučujeja rektor akademije Toma Rosandić in prof. Sreten Stojanović, sedaj še ni mogoče reči, kakšno smer bodo zavzeli. Pač pa se jasno opazi večja samostojnost dijakov, kakor pa pri slikarjih. Slovenci, ki jih je na teh oddelkih skoraj polovica od skupnega števila dijaštva, tvorijo močan kader novih talentov, ki je pa že sedaj v skrbih za svoj bodoči kruh.

Poleg kiparskega in slikarskega oddelka je na akademiji še oddelk za bodočo profesorje. Na ta oddelk se sprejemajo dijaki, ki so končali gimnazijo z maturo. Glavno njihovo delo je risanje po modelih iz mavca, portretiranje, lepopsije in umetnostna zgodovina. Delo na tem oddelku se vrši po solidnih pravilih, ki izključujejo vsako posnemanje in je strogo vezano na čim realnejšo upodobitev modela klasične umetnosti.

Z akademijo je zvezana tudi šola za umetnostno obrt, ki pa se v vsem svojem bistvu razlikuje od Obrtne šole v Ljubljani. Solo vodi prof. Milan Nedeljković, ki je obenem tudi administrativni ravnatelj akademije. Dočim se na ljubljanski Obrtni šoli vsak dijak takoj odloči za določeno stroko, se to na tej šoli izvrši šele po dveh letih absolutiranem splošnem tečaju. V tem tečaju se uče dijaki risanja po živih modelih in modelih iz mavca in ornamentalnega modeliranja. Pri popoldanskem pouku pa dobiva dijaštvo osnovne pojme iz teoretičnih predmetov, t. j. opisne geometrije, umetnostne zgodovine, lepopsije, anatomije itd. Po absolutiranem dveletnem splošnem tečaju se dijaki odločijo za določene stroke ter se naslednji dve leti zanje specializirajo, tako da trajajo pouk na tej šoli 4 leta.

Glavne stroke, ki se bodo na tej šoli poučevale, so oprema in vezava knjig, keramika, izdelava plakatov in reklam, kamenotisk, tipografija, dekorativna ilustracija, lepopsije itd. Važen pomen ima ta šola tudi zaradi tega, ker ima nalogo zbirati narodno folkloro. Iz vsega je razvidno, da ima šola v glavnem nalogo vzgajati in osposobiti mladino za sodelovanje pri časopisju, v knjigarnah, sploh za praktično življenje. Za sprejem v to šolo so potrebni štirje razredi srednje šole z malo maturo.

—m—

K literarnim nagradam mesta Ljubljane

Glede na članek »Ob literarnih nagradah mesta Ljubljane« v »Slovenecu« z dne 9. februarja t. l. pošilja kraljevska banska uprava sledeče pojasnilo:

Kraljevska banska uprava v Ljubljani je bila prva izmed javnih oblastev pri nas, ki je razpisala literarne in likovne nagrade; v proračun za l. 1939/40: je pa vnesla še posebno postavko za glasbene nagrade.

Kot se zahteva od konkurentov za razne javne natečaje, da predložijo svoja dela, načrte in dr. razsodišču v presojo, se po pravici zahteva tudi za literarne nagrade od književnikov, da predložijo svoje knjige, če že reflektirajo na področje javne nagrade. S tem se olajša tudi delo razsodišču, da si ne mora šele nabavljati vseh zahtevnih knjig, ki jih na leto izide nemalo; je pa to tudi v interesu pisateljev samih. Za take literarne nagrade prihajajo v poštev elavenska leposlovna dela sploh, naj so že izšla kjerkoli. Že pri prvem razpisu literarnih nagrad se je zgodilo, da so bila predložena tudi dela naših književnikov, ki so bila izdana v drugih banovinah in v inozemstvu in je bilo eno izmed njih tudi nagradeno.

Gre torej za to, da se vsi tisti, ki jim je do nagrade, s svojimi deli sami prijavijo. Te prijave vloge se ne obravnavajo kot kake prošnje za podporo i. p., niti se ne rešujejo kot običajne vloge, kot bi kdo po omenjenem članku lahko mislil; prav tako se ne morejo ematrati za nekaka osebnostna zavzemanja, ki bi bila seveda že v naprej brez pomena in obojena na neuspeh. Za tekmovanje predložena dela se presoja zgolj po njihovi umetniški vrednosti. Komu in za katero delo naj se nagrade podeli, odloča tudi tu, kot se samo po sebi razume, posebno, od g. bana postavljeno razsodišče splošno priznanih literarnih strokovnjakov in književnikov pod predsedstvom načelnika prosvetnega oddelka. Ti člani razsodišča so bili lani: prof. France Koblar, prof. Jakob Šolar, kot zastopnika Slov. Pen-kluba in Društva Slav. književnikov pa Josip Vidmar in Franc Albrecht.

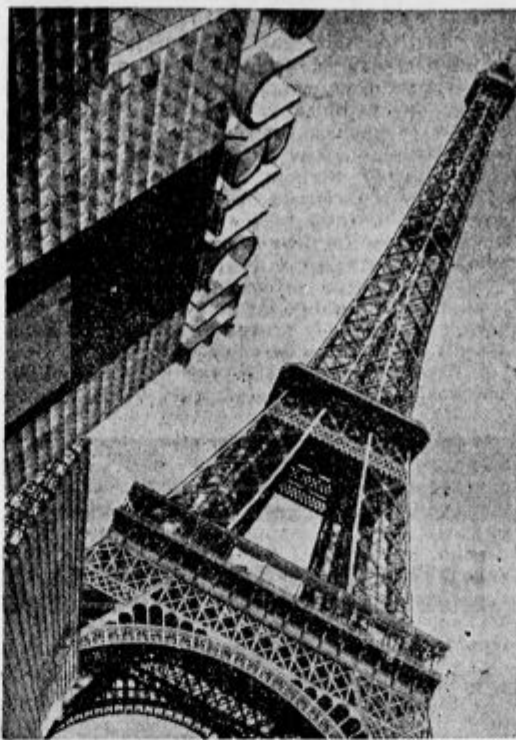
Kot je več okusov in več vidikov, tako je pri podeljevanju nagrad močnih več načinov. S tem je tudi več verjetnosti, da ne dobe vseh nagrad ne eni in isti avtorji.

K temu pojasnilu banske uprave citiramo doslovno samo to, kar smo dne 9. II. t. m. napisali: »Pri nas je prvi vpeljal literarne nagrade goep. ban dr. Natlačen ter so bile lani tudi prvkrat izplačane, toda ključ, po katerem so se delile nagrade pri banovini, je bil tak, da so se podeljevale samo tistim, ki so za nagrado prosili ter v ta namen predložili določeno število knjig. Tako odlikovana dela pri banovini ne predstavljajo že najboljša dela tistega leta, temveč najboljša dela izmed v nagrado poslanih del.« Samo to smo mi zapisali in nič drugega ter mislim, da je to uradno poročilo banske uprave trditve v celoti potrjeno. Čudno se nam zdi, da bi kdo iz tega teksta sklepal, da se rešujejo prošnje kot navadne vloge. Ob tej priliki tudi lahko povemo, da o izidu banovinskega natečaja nismo bili kulturni poročevalci listov — in tudi ne uredništvo — niti obveščeni, ter javnost še danes ne ve točno, katera dela so bila nagradjena. Pripravljani smo bili tudi važnost teh banovinskih nagrad — zlasti ker so bile prve pri nas — ter nagradjena dela primerna in po zaslugi podčrtati, toda prilika nam ni bila dana.

komediografa. Zadnje delo in zadnji uspeh Verneuil in Berra je komedija »Potovanje v Benetke« (Le train pour Venise), katero so izvajali prvič v pariškem gledališču Sain-Germain v januarju leta 1937. Ob tej priliki so slavili 25. letnico Verneuilovega gledališkega delovanja, za časa katerega je napisal 54 gledaliških iger. »Potovanje v Benetke« je tipično delo tega vedrega, vedno nasmejanega in domislekega avtorja, ki že četrto stoletja zabava gledališko, ne samo pariško in francosko občinstvo, temveč občinstvo vse Evrope, Amerike in celo daljne Azije. Verneuil je napisal komedijo na zanimivo temo, ki je danes posebno aktualna. Neki zakonski mož, — veliki pariški založnik Michel Ancelot — ljubi svojo ženo Carolino in ji je zvest, toda ker je prezaupen z delom, jo zanemara. Razvadena žena je s svojim očetom Chardonneom v Nici in tu ji dvori mladi in brezposelni dandy Boisrobert. Caroline vse preveč spoštuje svojega moža, da bi ga varala na banalen način. Namerava ga zapustiti, toda popreje mu hoče povedati resnico, potem pa postali Boisrobertova žena, a katerim namerava odpotovati v Benetke. Toda medtem se pojavi njen mož nenadoma v Nici. Ker je superioren, inteligenten in bistri, takoj opredelja položaj. Kaj bo storil? Ali bo napravil krvavo dramo ali pa bo mirnodušno skomignil z rameni, se obrnil in se vrnil v Pariz, ter prepustil Carolino, da bo prišla novo življenje z oboževalcem?

Niti eno, niti drugo. Michel Ancelot predobro pozna ženske, predvsem pa svojo, ki jo ima rad. Zato se odloči za borbo — to je, prične svojo komedijo. Verneuil in Berra sta imela mnogo prilike, da je prišla do izraza vsa njuna duhovitost in iznajdljivost v ustvarjanju najbolj nepričakovanih situacij, domiselnosti in — rutina. Kajti napisati petdesetih komedijo s tremi do štirimi osebami in dati vedno nekaj novega, ter zadovoljiti razvaden pariško publiko, to je naloga, ki zahteva maksimum rutine in iznajdljivosti. Verneuil in Berra sta osvojila tudi s to komedijo pariško občinstvo in kritiko. Vloga Michela Ancelota je igral Verneuil sam, ki ni samo dober dramatik, temveč tudi izvrsten salonski igralec. Carolino je igrala proslavljena Huguette Duflos, ki je bila do nedavna prvakinja Comédie Française, Boisroberta je igral mladi Armandel, Chardonnea fini komik Alerme. Delo je doživelo v Parizu velik gledališki uspeh, nekoliko kasneje tudi filmski, kajti posneto je kot

Eifelov stolp v Parizu praznuje 50 letnico

V Parizu se pridno pripravljajo na proslavo 50. obletnice, odkar je bil Eifelov stolp slovesno izročen javnosti. To je bilo ob priliki svetovne razstave v Parizu dne 1. marca 1889. Slovesno bodo obletnico praznovali sredi poletja, dne 23. junija l. l. Proslava se bo začela z radijskim pozdravom s stolpa svetovni razstavi v New-Yorku. V prostorih stolpa pripravljajo tudi veliko prireditev v nošah iz leta 1889. Ena sama vstopnica k tej prireditvi bo stala 350 frankov (okrog 400 dinarjev). Zato bodo pa gostje imeli pravico vso noč se muditi v posameznih poslopih stolpa in se tudi svobodno posluževati dvigal.

Naval španskih beguncev v Francijo — pred 100 leti

»Nič ni novega na svetu.« so rekli stari modrijani. Rdeča vojska v Španiji se je razbila in boljševoške tolpe se v velikem neredu vale proti francoski meji. Pred seboj pa pode mirno prebivalstvo, da je na francoski meji tak naval množic, kakršnega nihče ne pomni. Toda ta pritisk Špancev na francosko mejo v zgodovini ni tako nov. Pred sto leti se je v Španiji končala karlistična vojna. General Cabrera, ki se ni mogel več vojskovati, je v Cardagne prešel v Francijo. Za njim je kmalu navalilo v Palau de Cardagne 12.000 vojakov. Francozi so pri mestih Puy, Vesoul in Bourg internirali 800 častnikov in jih pozneje z njihovimi četami vred preselili na večbališče pri Perpignan (ki je tudi v sedanjem umiku rdečih velikih zbirališče beguncev in jetnikov). Maršal Castellane piše v svojih spominih: »Prebivalstvo je beguncem postreglo s celimi kotli riža in krompirja. Od beguncev jih je pozneje 600 pristopilo v tujsko legijo.« — Tako je bilo pred sto leti, danes je toliko huje, kolikor je vse hitreje.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-Josef« grenčice.

Angleški parnik na Atlantiku se potaplja

Pomorska radijska postaja v mestu Massachusetts (Amerika) je ujeta radijski klic, ki ga je v četrtek zvečer pošiljal angleški tovorni parnik »Maria de Larrinaga«. Klic je v kratkem sporočal, da je na parniku 37 mož posadke in da je parnik v Atlantskem oceanu zašel v veliko stisko in kliče na pomoč z najnujnejšim klicem: SOS. Hudi viharji so parnik tako poškodovali, da se je začel zvržati in je voda pri vseh razpoklinah začela z veliko silo vdirati v notranje prostore. Zadnji klic, ki ga je omenjena postaja ujela, je javljal, da se parnik že potaplja. Ladje, ki so v tistem času plule ob istem območju Oceana, med njimi so parniki »Veendam«, »Noordam« in »Scamall«, so takoj spremenili svojo pot in s polno paro pluli na pomoč tonečemu tovarniku. Poročil o nadaljnji usodi tega angleškega parnika še ni.

Šport zadnje nedelje

Zadnja nedelja je bila izredno bogata na športnih dogodkih. V Švici se je zaključilo svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Zmagali so v finalni borbi Kanadčani, ki so v Bazelu odpravili Amerikance s 4:0 in si tako osvojili naslov svetovnega prvaka do prihodnjega takega srečanja. Ker smo že baš pri hokeju, moramo omeniti še tekmo za evropsko prvenstvo. Češkoslovaška in Švica sta se pomerili v finalni borbi v Curihu pred rekordnim številom gledalcev, katerih se je nabralo 14.000. Tekma je ostala kljub podaljšku neodločena 0:0 in se bo zato v ponedeljek, 13. t. m., še enkrat odigrala.

V Zakopanem se je v nedeljo pričela ogorčena borba za letošnje svetovno prvenstvo v smučarskih disciplinah. Prvi so se spoprijeli tekmovalci in tekmovalke v alpskih disciplinah, in sicer v smuku. Pri moških je zmagal Nemeč Hellm. Lantschner v času 3:25,8, pri ženskah pa njegova rojakinja znana tekmovalka Christl Cranz v času 3:25,24. Naš Praček se je umestil v težki konkurenci na 21. mesto s časom 4:05,3, Heim pa na 32. mesto s časom 4:08,31.

Megan Taylor (Anglija).

Ki je na tekmah zadnje nedelje v Pragi postala ponovno svetovna prvakinja v umetnem drsanju. Zmagala je s 373,20 točkami.

V Pragi je bilo tekmovanje dam za svetovno prvenstvo v umetnem drsanju. Prvo mesto si je ponovno priborila Angležinja Megan Taylor s 373,20 točkami. Drugo mesto je zasedla Američanka Hady Stacey s 328,09 točkami. Najresnejša konkurentinja in kandidatinja za prvo mesto Angležinja Colledgejeva si je pri treningu poškodovala nogo in ni mogla tekmovati.

V jugoslovanskem državnem prvenstvu v umetnem drsanju sta med posamezniki zmagala Ilirijana Thuma in Palmotova. Thuma je dosegel 295,8 t., Palmotova pa 142,6 t. Pri juniorkah je postala državna prvakinja Schellova s 46,8 točkami, pri juniorjih pa M. Betetto s 146 točkami. Državni prvak v parih je postal par Silva Palmotova-Polo Schwab s 10,1 točkami. Vsi letošnji državni prvaki so člani SK Ilirije-Ljubljana.

Gorenjsko prvenstvo v alpski kombinaciji* si je pri seniorjih izvojeval Zvan Lojze, pri juniorjih pa Bertoncelj Jože; oba sta člana ASK Gorenjca. Teniški dvoboj Pariz : London je končal 6:6. V rokometni tekmi med nemško in italijansko reprezentanco, ki je bila v Milanu, so Nemci odpravili Italijane z 12:3.

V Belgradu je Jugoslavija premagala Hungrijo iz Budimpešte s 5:3. Tekme za Torbarjev pokal so končale takole: Slavija (Varaždin) : Concordia 3:2, Gradjanski : Hašk 1:1. — Mars : Hermes 8:2, Atletiki : Jugoslavija 6:2, Olimp : Laško 5:2, SK Ljubljana : Železničar 1:1.

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu

Curih, 11. februarja.

Nemčija : Madžarska 6:2

Krasen sončni dan (petnajst stopinj nad ničlo, na drsališču stoji voda ali to igranja ne ovira, ker je led drugače dovolj trd). Gledalcev okoli 1500.

Drevi je finalna tekma Švica : Amerika in za katero so vse vstopnice že razprodane, kakor tudi za tekmo Švica : Češkoslovaška, ki bo v nedeljo. Zanimivo je to, da so vse tekme, ki jih igra Švica in Češkoslovaška, zelo dobro obiskane.

Madžari so vodili v prvi tretjini z rezultatom 2:0, a tempo niso vzdržali in izgubili s 6:2; tekma sama na sebi ni mnogo nudila.

Švica : Amerika

Stadion nabito poln, okoli 16.000 gledalcev. Pred pričetkom tekme je za razpoloženje publike poskrbel radio in ves stadion je pel in po taktu. Skoraj vsi gledalci imajo švicarske zastavice, a za golom, kjer imamo svoje sedenje rezervirane tudi mi, je skupina Amerikancev z barvnimi papirnati kapicami in piščalkami, zastavicami in da po potrebi prevpije cel stadion. Ob tej priliki so med igralce švicarske reprezentance razdelili posebne nagrade, ne vem od katere firme in sicer srebrne krognice, na katerih je gravirano to svetovno in evropsko prvenstvo. A Bibi Turianni je prejel kot jubilat in kapetan krasen pokal.

Pri igranju švicarske tekme je zopet pel ves stadion, a na to klici Hop—Hop—Hop, ki neprestano vzpodbujajo svoje. V šesti minuti uspe Ameriki preigrati celo švicarsko obrambo, ali golman krasno brani. V prvi tretjini imajo Amerikanci veliko več od igre, in Švitarji so v popolni obrambi. V enajsti minuti zabije Amerika po lepi kombinaciji gol in peščica Amerikancev za golom neverjetno aplavdira, in tretjina konča z rezultatom 1:0 za Ameriko. V drugi tretjini je igra bolj izenačena in konča z 0:0. V zadnji tretjini tempo vse bolj vzrhača in ves stadion vpije USA mora dobiti gol, Hop, Hop in to se ponavlja kar naprej. Končno uspe Švitarjem izenačiti 2 minuti pred koncem, ali sekundo nato Amerikanci povečajo score na 2:1.

Nepopisen aplavz pri izenačenju, a takoj nato tišina, ki je prekinjajo Amerikanci za golom s svojimi trobentami in piščalkami.

Končni rezultat 2:1 za Ameriko.

Vražamo se domov dobro razpoloženi, samo žepi so se že izpraznili in edina naša sreča je, da imamo povratne karte, ker bi se nam v nasprotnem primeru zgodilo isto kakor smučarjem akademikom.

Smuške tekme SK Železničarja

Medklubška juniorska smučarska tekma v teku na daljavo, ki jo je priredil SK Železničar dne 12. februarja na »Pesku«.

Dolžina proge je 9 km, višinska razlika približno 150 m. Proga je bila idealno izpeljana in vzorno markirana. — Snežne razmere so bile neugodne.

Startalo je 16 tekmovalcev, in sicer: 1 od SK »Bratstvo« (Jesenice), 2 od ISSK Maribor, 2 od SK Rapid in 11 od SK Železničar. Vsi tekmovalci so prispeli na cilj. Z ozirom na ostro konkurenco so rezultati zadovoljili ter so prispeli poedini tekmovalci na cilj precej sveži.

Tehnični rezultati: 1. Wolfgruber, SK Rapid (Maribor) 39,47. 2. Stana, SK Bratstvo (Jesenice) 40,17. 3. Legvart, ISSK Maribor, 40,34. 4. Subic, ISSK Maribor, 40,43. 5. Kuhar, SK Železničar, 41,10. 6. Jaunig, SK Rapid, 44,30.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Športni klub Tržič sporoča vsem klubom, katerim je poslal razpisne za tekmo v smuku v Delnice za pr. kl. trdke Glanzmann-Gassner, ki bi se morla vršiti 19. februarja 1939, da se is'a na željo ostalih klubov zaradi banovinskega prvenstva v slalomu preloži na 26. februarja. Razpis bo ponovno objavljen v dnevnem časopisju.

Dr. A. Brilej : Priročnik za planince

Slovensko planinsko društvo je izdalo v prireditvi znanega planinskega pisatelja in strokovnjaka dr. Arnošta Brileja zelo pogošen in tako potreben Priročnik za planince, to je: zbirko zakonitih določil, podatkov in navodil, ki jih mora voditi vsak planinec. Člani so že večkrat izražali željo po takem priročniku in žepni obliki, ki bi postal pravi vademecum vsakega planinca. Priročnik, ki je izšel na 192 straneh, vsebuje naslednje članke: Nekaj zgodovinskih podatkov o Slovenskem planinskem društvu, ki je bilo ustanovljeno l. 1893, ter ima sedaj 10.000 članov ter 50 koč, domov in zavetišč, v katerih izkazuje letno nad 80.000 obiskovalcev. Nato je podan glavni odbor planinskega društva ter pravila društva. Sledi seznam vseh podružnic, njihovih obsegov in funkcij. Vozne olajšave za planince v Jugoslaviji ter ureditve obmejne prometa. Lep je pregled koč in domov Planinskega društva po posameznih podružnicah, z njihovimi podobami ter oznakami pristopov in tur, kakor tudi oskrbnikov. Ponatisnjen je hišni red ter vse, kar se tiče prenočitven, vstopnin in rešilnega prispevka. Posebne strani so posvečene Zvezi jugoslovanskih planinskih društev ter društev, včlanjenih v njej ter tudi pregled podobnih slovanskih planinskih zvez, s katerimi je v delovni zvezi, kakor tudi z mednarodno unijo planinskih združenj. Iz dr. Brecljeve knjige so ponatisnjeni najvažnejši odstavki o prvi pomoči in reševanju. Važen je red za vodništvo ter določila glede nositev ter tarifa. Sledi imenik vseh poklicnih vodnikov. Zaključujejo pa priročnik razna navodila glede opreme, prehrane, orientacije v terenu, napoved vremena, potrebne vednosti o markacijah, o vzhodu in zahodu sonca, bistvu prirode ter o slovenskem planinskem slovu. Po vsem tem vidimo, da ta Priročnik za planince v resnici nudi planincem vse, kar mora vedeti, ko gre v gore ter ga zato vsem priporočamo.

Pred novo premijero v Narodnem gledališču: Potovanje v Benetke. 15. febr. — Louis Verneuil je znan naš gledališki publiki po salonski komediji, ki jo je vprižarjala naša Drama pred leti, in sicer: »Seestrična iz Varšave«. Verneuil je že 23 let etalni sodelavec Georgesa Berra, člana Comédie Française, tamošnjega režiserja in uspešnega

Dva papeža sta se srečala

Kaplan Ahil Ratti pri mantovskem škofu

V Rimu pripovedujejo naslednjo zgodbo iz življenja papeža Pija XI.: Nek mlad duhovnik iz Milana se je nekoč namenil na romanje v Rim. Romal je, svoji denarnici primerno, kar peš. Taka pot naj bi mu dala še več prilike, da bi med potjo obiskoval božja

Papež Pij X.

pota in opravljal svoje pobožnosti. Nekega toplega spomladanskega jutra, ko je bil že več dni na potu, je maševal v stolnici v Mantovi, po maši pa je hotel obiskati tamošnjega škofa, ki je bil znan kot zelo goreč dušni pastir, da bi ga kot vljuden duhovnik in tujec v njegovi škofiji pozdravil, to bi pa morda dalo tudi priliko za zajtrk. Duhovnik vpraša cerkvenika v stolnici, kako bi mogel priti do škofa, pa mu je ta vse poskuse odsvetoval, češ da mora škof prav na ta dan sprejeti več zastopnikov katoliških društev in da za neznanega kaplana najbrž ne bo imel časa. Mlad duhovnik pa si je hotel ogledati vsaj lepo škofijsko palačo ali na senčnatem dvorišču odmoliti svoj brevir, ki ga je navadno vedno molil tako, da je hodil sem in tja. Skozi majhen vhod stopi v prostorno hišo. Gre po stopnicah v pričakovanju, da bo že kje našel kakšnega strežnika ali duhovnika, ki mu bo pomagal naprej. Tako je začel na dolg, hladen hodnik, povsod pa je vladala popolna tišina. Vrata so bila odprta in je mogel s hodnika videti v prazne seobe.

Slednjič ob koncu hodnika zasliši enakomerno škrtanje kavinega mlinčka. Prilutne, od katerih vrat to prihaja in se nameni tja v njanju, da bo

v kuhinji že našel koga, ki mu bo pokazal pot v vrh. Rahljo odrine samo priprta vrata in stopi v prostor, ki ga je samo majhno okno ekromno razsvetljevalo. »Ravno prav, da ste prišli,« ga pozdravi prijazen glas, »tem novomodnim strojem mi nič kaj ne gre od rok. Poskusite še vi, morda boste imeli več sreče.« In preden je presenečeni kaplan prišel k sebi, je že imel v rokah svetel mlinček za kavo. Castiljiva postava se je dvignila s sedeža. »Mojo sestro so pravkar poklicali k bolniku in tako si moram sam pripraviti zajtrk,« je dejal domačin v kuhinji, ki ni bil nihče drugi kot mantovski škof. Ko ga je mladi duhovnik spoznal, je spoštljivo sedel na zaboj v kuhinji, stisnil mlinček med kolena in začel pridno gnati polkrožno ročico. Enakomerno vršanje je kazalo, da mu gre posel dobro od rok.

»Veste, častiti, jaz sem vas imel za svojega tajnika,« se je začel opravičevati cerkveni knez. »Da pa se ne boste zastonj mučili, vas povabim, da to kavo skupaj popijeva.« Duhovnik se je čutil silno počaščenega in je z molčečim poklonom sprejel vabilo. Še nikoli ga ni škof sprejel v kuhinji in vendar se mu je zdelo, da ga še nihče ni sprejel bolj gostoljubno in prijazno kakor ta visoki dostojanstvenik. Po nekaj trenutkih je škof snel s stene pihalni meh in začel razpihivati žerjavico na ognjišču; pri tem je dejal čisto skromno: »Vidite, to je naš poklic!«

Papež Pij XI.

Ves nadaljnji dogodek je znamenit samo v tem, da je bil ta mantovski škof kasnejši papež Pij X., mladi kaplan pa — papež Pij XI., ki leži na mrtvaškem odru.

Naši smučarji v Zakopanem

Zakopane, 9. februarja. Danes so prišli v Zakopane še preostali člani naše ekipe, to je skoraj večina, vsi tekači in skakalci, katerima se je pridružil na Dunaju še tretji — Palme. Vsi so zadovoljni in zdravi. Od poljske meje do Zakopan jih je zabaval Lovrene, ki se je pogovarjal z nekim potujočim poljskim delavcem. Govorila sta par ur, pa nista drug drugega nič razumela, kar ju pa ni motilo v razgovoru...

Trening tekačev

Tekači so odšli takoj danes zjutraj na svoj prvi trening, ki zanje sicer ni važen zaradi dobre kondicije, v kateri se nahajajo, pač pa si morajo ogledati terene, na katerih bodo tekmovali. Odšli so pod vodstvom vodnika, ki ga da na razpolago vsakemu tujemu moštvo prireditelj za razne informacije. Naši so dobili simpatičnega strojnega inženirja iz Krakova, ki dobro pozna Zakopane in obvlada srbohrvatski jezik ter nemški in angleški jezik. Na sončni strani ni snega nič več, čeprav leže Zakopane doli visoko, 800—1000 m nad morjem; dolina je precej valovita, zato so šli tekači na senčno stran Gubalovke (1250 m), kjer so se pognali zaenkrat samo 15 km daleč. Vodnik, ki se je vrnil nazaj v hotel »Adela«, kjer bivajo naši tekmovalci, je zelo pohvalil Smoleja. Takoj je opazil njegov izredni stil in lahkotni korak. Izgleda, da bo ta naš vrli tekač letos v še boljši formi kot prejšnja leta. Vrnili so se do kosila in povedali isto kot alpinca, da je na progi obilo kamenja in korenin, pa malo snega.

Skakalci so se podali najprej na skakalnico, seveda najprej samo zato, da si jo ogledajo. Njihovo mnenje se strinja v enem, da je ogromna in

še dosti dobro zgrajena za skoke do 70 m, naprej pa da je že močan pritisk pri doskoku. Skakalci bodo pa jutri, če bo odprta za trening. Pri skakalcih je vse lepo urejeno. Vsakega skakača najavi mikrofon prav tako kot na tekmi. Prav tako, zaradi ogromnih dimenzij, vodi ves trening posebni izvedenec na mikrofonu, da se ne pripeti kaka nezgoda. Zaenkrat trenirajo še samo Poljaki. Nemcev (Bradl) še ni, tudi Norvežanov ne. Norvežani pravijo, da raje trenirajo njihovi skakalci doma, kjer imajo dosti snega, kot pa tu v tem ledu. Ko sem jim rekel, da se morajo navaditi skakalnice, so odgovorili, da je zanje važen samo nalet. Po zraku gre pa povsod enako in iztek jim tudi ne bo delal preglavice.

Poljak Marusarz Stanislaw

Poljaki stavljajo na svojega Stanislava velike nade. Ostali Poljaki skačejo okrog 60—66 m, Stanislav pa je danes potegnil 73, 79, 79 m. Izgleda, da gre daleč, kolikor se mu zljubi. Njegov rekord, tako pravijo poljski tekmovalci, je pa na tej skakalnici s skokoma v istem dnevu od 85 in 89 m! Obeta se oster boj med norveško elito, med Bradlom in med Poljaki. Naš Klančnik ima št. 1, Birger in Asbjörn Ruud pa eden za drugim št. 3 in 4. Marusarz je nekje okoli 48. Zdelo sem o simpatičnem Slovanu še nekaj zanimivosti. Ta skromni junak Poljake je zelo priden, živo nasprotje modernim »hochstaplernskim« prvakom. On doma sam študira privatno in bo letos položil veliko maturo. V najemu ima športni hotel in ne vidi po štirinajst dni skakalnice v Zakopanem. Na terenih okrog svojega športnega hotela ima smučsko šolo, obenem si je pa poiskal na terenu pri-

merno strmino za skakalnico, kjer trenira. Na tekmo v Zakopane pride, pogleda skakalnico, trikrat skoči in zmaga; vedno s precejšnjim naskokom. Še to — spomladi se bo poročil.

Obupne razmere na progi za smuk

V teh petih dneh, kar smo tu, je že dvakrat deževalo po nekaj ur, nakar se je vedno takoj zjasnilo. Posledice so najhujše na progi za smuk. Je tako ledena, da si je to nemogoče predstavljati. Tekmovalci smuka in slaloma nosijo pile kar za pasom s seboj in v hotelu na startu zgoraj izgleda kot v ključavničarski delavnici. Za vsak smuk si tekmovalci ponovno brusijo robove, sicer je silno nevarno, da v ledu ne zdrknejo v skale ali v gozd. Nemci so danes peljali samo enkrat, prav tako Italijani in Švicarji. Francozi pa so samo gledali, se vsedli nazaj v žično in šli domov se sončit. Italijan junior Nogler je dejal, ko je prišel na cilj: »Raje odpotujem v Hollywood...« Nemci in Švicarji so že dobili dovoljenje od svojih zvez, da jim ni treba na start, če ne bo proga v redu. Vsi pa so vložili na prireditveni odbor protest zaradi ledene proge.

Toda prepričan sem, da bodo v soboto, ko bo proga za trening zaprta, Poljaki progo uredili, da bo sposobna za tekmovanje. Sedaj se sneg, ki ga na progo nametavajo, ne more obdržati, ker ga tekmovalci med treniranjem zmečejo zopet ven. V soboto pa, ko ne bo nikogar na progi, ko obstal sneg, ki ga bodo na progo nametali, in v nedeljo, 12. t. m., bo vsaj prvih 30 tekmovalcev imelo dobro progo. Cinl.

Višnja gora dobi meščansko šolo

Nad vso Dolenjsko je odjeknila razveseljiva vest, da dobi Višnja gora novo meščansko šolo, kar pomeni brez dvoma nov korak v gospodarskem in kulturnem napredku tega lepega dela naše domovine. Šola bo stala v Višnji gori in že v prihodnjem šolskem letu 1939-40 se bo odprl prvi razred. Gotovo je to za splošno ljudsko izobrazbo velikega pomena.

Vsak, ki količikaj pozna našo Dolenjsko, zlasti pa Višnjo goro in njeno okolico, ve, da je gospodarsko omrtvljena in zaostala s tokom časa, tako da naš obrtnik ni kos tovarniškemu izdelkom, bodisi v izdelovanju, bodisi v ceni in da se naš kmet zaradi pomankljive izobrazbe ni mogel in ne more usmerjati na moderno agrikuluro. In tako se je znašel v položaju, ki je za njega nevdzdržen, zlasti še, ker mu je narava skopa in rfu noče ničesar prostovoljno dati, in še to, kar pridelava, ne spravi v denar v taki višini, ki bi odgovarjala plačilu za njegov trud. Skratka: zemljiška renta je napram blagovni pri tleh, kar velja predvsem za naše posestnike, da ne govorimo še posebej o tistih, ki nimajo ničesar svojega ali pa samo revno hišico.

Z ozirom na naše lepe kraje in svojstveno planinsko klimo, so se gotovi činitelji zavzeli za povzdigo tujeskega prometa, kar se jim je delno posrečilo. Pa to še zdaleka ne zadostuje za primerne ublažitve težkega gospodarskega stanja naših ljudi. Po temeljitim, vsestranskem proučevanju se je ljudstvo po svojih zastopnikih odločilo, da si postavi mešano meščansko šolo s kmetijskim, trgovskim, obrtnim in industrijskim značajem v Višnji gori. Začelo se je z delom. Višnje-gorski občinski svet in odbor je že votiral znaten znesek, da se odpre prvi razred že jeseni. Ta znesek bo popolnoma odgovarjal prvim potrebam pričetnega razreda. Na svečeno se je sestel tudi pripravljalni odbor v Prosvetnem domu in sklenil, da se poleg tega pobirajo tudi prostovoljni prispevki. Ljudje pa že vozijo skupaj potreben stavebnik les in ga bodo vozili do 200 voz. Enako bodo zastopni napeljali tudi ves pesek, nalomili kamenja ter žgali apnenico, ki bo dala 600 vag (to je 60.000 kg) žganega apna. Porabili ga bodo

za šolo približno 20.000 kg, preostanek se bo razprodal. Prostovoljnih kulikarjev se je prijavilo že toliko, da bodo vsa težakša dela opravljena brezplačno. Enako je tudi z vozniki.

Ta odjek po meščanski šoli je v okoliških občinah res v živo zadel. Prebivalci teh občin so namreč že začeli priključiti svoje otroke za sprejem v prvi razred v tolikšnem številu, da se niti zdaleka ni mislilo, da je tod meščanska šola tako potrebna. Že sedaj je teh prijavljenih nad 120, višnjegorska občina pa jih tudi predvideva okrog 40, tako, da bi prvi razred moral imeti štiri oddelke! Tozadevna prošnja je že vložena na ministrstvo prosvete, da se namreč odpre letos prvi razred in da se nam izdela načrt ter proračun za novo stavbo. Kje bo ravno stavba stala, si še nismo na jasno, bo pa to določila komisija, poslana od kr. banske uprave.

Zadnji izmed potnikov 'Titanica' umrl

Daleč za nami je že 15. april leta 1912, ko se je sredi oceana potopila največja in najlepša ladja takratnega sveta »Titanica« na svoji prvi vožnji iz Evrope v Ameriko. Strašna nesreča se je počasi pozabila, tistih, ki so dogodek sami doživeli in ostali živi, je bilo malo — in tako gre življenje naprej. Spomin na katastrofo pa je spet nekoliko poživela smrt enega izmed zadnjih še živih in preživelih potnikov, ki je pred kratkim umrl v St. Justu v Cornwallu na Angleškem. To je bil duhovnik Charles Richard Vallance Cook, ki se je takrat vozil s »Titanicom« kot ladijski duhovnik. Ob nesreči, ko se je potapljala dragocena ladja in je utonilo 1571 ljudi, je do zadnjega vztrajal na svojem mestu in tolažil in miril zbegane množice. Kako se je rešil, nihče ne ve, tudi on sam ne. Takrat je bil star 24 let, mlad kaplan, pa od tistega dne ni več opravljal duhovniškega poklica. Ta dogodek ga je živčno tako zlomil, da si nikdar več ni opomogel. Ko se je vrnil v Anglijo, je zapadel neozdravljivi bolezni, v kateri se je vedno čutil preganjanega, zasledovanega in v smrtni nevarnosti. Od svojega 26. leta ni nikdar zapustil hiše, v kateri se je naselil z nekim strežajem. Živel je od neznodne rente, ki mu jo je plačevala družba, katere last je bila »Titanica«. Vsa leta ni živa duša stopila v njegovo hišo, ker vsaka tuja hoja ali trkanje ga je tako zbegalo in splašalo, da je ves trepetal. Do zadnjih let je skoraj redno ponoči vstajal in začel tekati po hiši, po stopnicah gor in dol po cele ure in neprestano je vpil: »Rešite se! Rešite se!« dokler se ves izčrpan ni zgrudil po tleh. Pred nekaj dnevi ga je srčna kap rešila strašnega stanja.

Meščani, ki stavkajo že 17 let

V majhnem francoskem mestecu Barb pri Bordeaux meščani že 17 let stavkajo. Ko so bile prejšnji teden volitve v mestni svet, ni bilo niti enega meščana na volišču, tudi se nihče ni pote-goval, da bi bil župan. In to traja že vse od leta 1922! Mesto bo še naprej imelo komisarja, ki ga upravlja. Vzrok tej svojevrstni stavki pa je v globi oziroma odškodnini v znesku 600.000 frankov, na katero je bila občina po nekem požaru gozdov v okolici mesta leta 1922 obsojena. Nobeden izmed meščanov pa ne mara te odškodnine priznati, zato nihče ne mara iti v mestni svet. Brez velikih davščin te globe ne bi bilo mogoče plačati, nihče pa si ne mara nakopati odgovornosti za nove davke. Tako je mesto še danes brez župana in brez mestnega zastopstva, komisar, ki mesto upravlja, pa nima pravice razpisati nove davke.

Zahvala

Vsem prijateljem in znancem, ki ste z nami sočustvovali in spremili v tako velikem številu mojega nezgodnega so-proga, strica, svaka, gospoda

Franca Trepela

davč. inšpektorja v pok. in rez. oficirja

se najpriprčneje zahvaljujemo, zlasti prečastiti duhovščini, č. sestram usmiljenkam ter vsem, ki so poklonili krasne vence in šopke.

Ptuj, 13. februarja 1939.

Zalujoča žena Zofija in sorodstvo.

† S tužnim srcem sporočamo, da nas je za vedno zapustila naša ljubljena mati, babica, prababica in tašča, gospa

Neža Vovk

dne 13. t. m., po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb blage pokojnice bo v torek, dne 14. februarja ob 4 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska c.) na pokopališču k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 15. februarja ob 7 zjutraj v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, dne 13. februarja 1939.

Zalujoči ostali.

Dolores Vieser:

50

Podkrnoški gospod

Poslovenil Janez Pucelj

Sedem korov duhov gre mimo — skritih v nevidnih valovih. Gredo mimo kakor plamenec oblak, ki kakor s pajčolanom zagrinja svetli žar ljubezni, viharje moči in skrivnosti spoznanja. In za njimi gredo očki in preroki, od Adama, ki si je ukradl greh, do Jožefa, pravičnega, ki je čuval veličanje.

Dvanajst svetih blagovestnikov! Od koraka jim bobni in se stresla zemlja. Obledela jim je velika in svečana in oči jim sijajo od Duha, ki so ga prejeli.

Katrica se prav malce zgrozi, pa ji je vendar povsem sladko in zaupljivo pri srcu. Saj vendar ve: to so ji veliki bratje, ki svoje neznatne seestrice ne bodo zaničevali. Saj je vendar Cerkev mati njih vseh!

In ko pridejo zdaj še celo sveti mučenici — ah, koliko jih med njimi pozna po imenu kakor ljube prijatelje! Tu je sveti Lovrenc, mladi junak, ki se je smejal v svojih mukah; tu je sveti Boštjan, plemeniti vojščak, ki je dozdaj še zmeraj odvrnil kugo od Flegarjeve hiše; — tu jih prihaja toliko, toliko drugih, ki so ji že pomagali, etari in mladi, iz vseh narodov in ljudstev, vsi pa so obledeli v veličasten škrlat evolega junaštva, zakaj vsi so umrli za isto vero, ki jo izpoveduje mala Katrica, in za istega Gospoda, katerega moli ona.

Za njimi prihajajo sveti škofje in cerkveni učenci, ki so mislili tako globoko in molili tako vzvišeno, da Katrica kar dosluhiti ne more. In vendar niso imeli nič več, kakor ima tudi preprosta deklica: popolno resnico. Izbojevali so duhovni boj za vse male, preproste krščanske otročiče, da morejo rasti v zaupanju v ograjenem vrtu Cerkeve.

In berači in kralji, vitezi in menihi, otroci in modrijani se blešče v svitu svoje vere in ljubezni in svete žene korakajo mimo kakor raj nebeske miline. Sveta Neža, prenežna, in sveta Katarina, modra in močna, in mnogo drugih močno ljubljenih žen gre mimo deklice in ena se okrene k njej in se nasmejlja in ji pokima: sveta Lizabeta.

O ti prepobozni beli pajčolan — o ti priselada dobrot na ustnicah, ki jih použiva ljubezen! O globoka pogreznjenost v materinskih očeh!

Hrepenenje, ki je že dolgo potihoma gnalo popje, se vrisakajo razpoči: »Šaj, šaj!« prikimuje Katrica in boče hiteč za njimi razprostrti roke.

Tedaj zadoni od oltarja mašnikov glas:

»O ti Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta.«

In cerkev je temna in prazna, razen nekaj ženice in povesnih otrok, in na oltarju stoji zagrnjeno največje dobro.

Litanije so minule.

Jok prevzame Katrico. Bila je v nebesih in zdaj se ji zdi zemlja tako mrzla in siromašna.

»O ti Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta —«

Vse postane spet popolnoma tiho. Šumenje zmagoslavnih se je poleglo in vzdihni borečih se in izgnanih polnijo temni svod.

Katrica se ozre okrog. Ne daleč od nje čepi stara Potiskinja poleg svojih bergel in tri sirotke nočnega čuvaja se prestopajo pri obhajlini mizi z mrzlimi, bosimi nogami z druge na drugo. In daleč zadaj kašlja nekaj špitalarjev — sušična Gunda in žganjarček Bošnjank.

Ljudje so tako ubogi v bolezni, revni in grehu, mora jim človek pomagati, si misli mala Katrica. Njim in njemu, ki jemlje nase vse bolečine, preljubi Gospod Jezus.

Preobležena od ljubezni se ragne Katrica nežna postava pred skrivnostjo. In vendar je otroku, kakor da ji imajo ozke rame prostora za to-vore mnogih, kakor da so ji roke kakor držaji vrtoglavih zvonicovih stopnic in ji je malo srce neizčrpen studenec, ki ga nasičuje ljubezen božja.

Bilo je — tedaj je Katrica popolnoma na skrivnem sanjala o zelenem venčku, o predragem in gugajočem se zibki. Bile so to blažene sanje. Minule so. Lepša in arcu milejša kakor vsa ljubezen tega sveta se ji zdi zdaj duhovna nežnost daritve v Juzu. In namesto zibke naj bi bila pač zapuščenca bolniška postelja ali strlo srce in namesto zelenega venčka skrivna trnjeva krona.

Je tako sladko in je tako težko, kar pregre kakor škrlatna nevestina obleka belo dušo. — »koraj pretežko za malo Katrico, ki je vendar samo uboga, preprosta, bojazljiva deklička.

»O ti Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, uemili se nas!«

»Drobček in lojček mastan, to je za jagra dober dan!«

spomni golobradi lovčje starega Tevža. Ta zagode nekaj predse in si obriše vnie s kocinasto roko nos, velik kot jastrebov kljun.

»Ga je danes spet sitnoba prišla, ta starega!« si misli Ohac, reče pa ne na glas. Zakaj, kadar jo priseka Tevž, tedaj išči človek vse anjele zapeti. Glasno pripomni samo:

»Boste morali povedati gnadjivemu gospodu, da ne pozabijo na to, Tevže!«

»Solit se pojdi, nič jim ne bom povedal!« zakriči nad njim Tevž. »Meniš, da gospod nimajo drugih žinjev kakor na tvoj drobček?«

»Zinjajo, bi menil, dro ves čas na kaj družje, gobeza fantin.

Tevža obstane sredi gozdne poti in stegno roko:

»Ti smrčavec ti! Si še mokar za užetimi, pa že raztezaš gobec! Ti bi bil rad jager? Pa ne znaš molčati! Jager mora molčati k vsemu, zašribaj si to za užet! Ti peslajnar ti pošvedrani, ti — ti — smrčavec šintarski!«

Ohac hudo in prekasto pogleda:

»Zdaj sem jaz šintar, prej ste pa rekli, da gospod odira gmajno!« izbrbota tiho iz sebe. Niti za zlato rogovje bi ne mogel molčati. Pa tedaj že zasliši angelsko alelujo in zagleda svetle zvezde rajati po ziliško.

»Čemu me bijete?« zaječi, da je elišati daleč naokrog

»Molči!« zatuli Tevž in mu vrže rdeče oči skoraj v obraz. Tedaj si ne upa Ohac nič več niti žugneti in gre s povešenim nosom doli po gozdu.

Za steblikovino se postavljajo na zadnje noge zajci in rjavorede lisjaki se drzno spreheja po poti in si zadovoljno briše s šapo roparsko brado: Lepo, kadar se lovci ravšajo!

Ohac, ki se iz njega živ dan ne bo naredil kaj prida lovec, dela »gš — gš — gš!« kakor da hoče odpoditi kure. Tevža pa se je tako zatopil v misli, da rjavcu vzdihujoč in zaupno priklina.

»Svinjska urak! zagode nato, čeprav prepre-zajo nebo samo bežni oblaki in šestletni mlačen, dobrikajo se veter v obletem drevju. Nato stopa starec molče navzdol in se na razpolju skoraj zaleti v proštovega serca.

»Razpostavil!« zakliče Lenart nestrpno.

»Bom, gnadjivi gospod,« zamrmra Tevž in se podviza na strni omelek. Tu se oprime zakrnela smreke in si prišane kloboček, ki že zdavnaj ni več zelen, z laki na prsi.

Jezavi moč je postal ves pohleven.

»Dosti lovsko sreče, gnadjivi gospod!« reče in bulji žalostno.

Gospod zgane z jezdnim bičem, ne reče pa ničesar. Stari sopiha. Kje so časi, ko smo hodili veselo na lov drug z drugim! Ko so Tevža imeli še v čišlih. Ko so gnadjivi gospod še sem pa tja prihajali h kočli: »Tevžek, kako ti je kaj všeč moj konjček?«

Danes starega jazbeca niti več ne pogleda, — jaha ošabno mimo. Tako zelo je pač postal napuhjen — no saj, se ne da pomagati. Je pač gospod! Toda, če pomislim, kako lepo je bilo.

Razglas

Občina Laško, okraj laški, objavlja v smislu § 8 gradbenega zakona, da bo regulacijski načrt za mesto Laško in uredba o njega izvajanju razgrnjena na javni vpogled v času od 1. marca do 31. maja 1939 ob torkih, sredo, četrtek in petkih v pisarni občine Laško od 8 do 12 dopoldne.

Pripombe zoper regulacijski načrt in uredbu morajo predložiti zainteresirani občini najdalj v 15 dneh po izteku tega roka, sicer jih občina ne bo upoštevala.

Zoper regulacijski načrt in uredbu kot obči program za zazidavanje so dopustni ugovori:

1. glede kršenja zakonskih predpisov in postopanju in
2. glede ogrožanja javnega interesa po občinskem oblastvu.

Uprava občine Laško, dne 11. februarja 1939.

Montreux-Clarens La Villa

Prvovrstni deklinski zavod s krasno lego ob jezeru. Omejeno število deklet (15-16). Francoščina (na željo diploma), angleščina, italijanščina, knjigovodstvo, gospodinjstvo, ročna dela, glasba, umetnost. Letni in zimski šport. Počitniški tečajji. Prospekti na zahtevo.

Upraviteljica Mme. Gerber-Ray

V veliki tovarni vagonov sprejmejo

več ključavničarjev, dreverjev in elektrovarilcev. Pismene ponudbe poslati na »Propaganda« a. d. Beograd, poštini predal 409 pod »1088«

Glavna kolektura Drž. razr. loterije VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14,

obvešča cenjene naročnike, da so bili dne 11. in 13. t. m. izžrebani sledeči dobitki:

200.000 din št. 99.298.
100.000 din št. 41.011.
80.000 din št. 11.076, 44.691.
60.000 din št. 58.460.
50.000 din št. 77.754, 89.432.
40.000 din št. 86.045.
35.000 din št. 33.225, 75.906, 90.968, 20.875.
30.000 din št. 50.038, 27.824, 47.125.
25.000 din št. 13.076, 70.382, 32.319.
20.000 din št. 27.977, 37.891, 80.264, 93.746.
15.000 din št. 11.643, 23.461, 55.549, 97.68, 21.927, 89.588, 87.089.

12.000 din št. 20.577, 45.389, 54.486, 61.526, 72.492, 74.851, 29.733, 57.598, 77.202, 91.058, 92.333.
Po 10.000 din so zadele sledeče srečke: 6018, 20.777, 27.292, 33.158, 33.993, 38.759, 80.634, 80.991, 81.706, 91.645, 93.484, 94.956, 96.384, 226, 1049, 2268, 5376, 12.830, 14.155, 21.419, 25.805, 26.803, 29.765, 41.013, 41.952, 42.217, 48.543, 49.947, 51.019, 74.782, 80.955, 97.578, 99.066.

Po 8000 din: 2162, 2189, 2720, 9169, 11.540, 20.517, 23.639, 24.087, 36.835, 43.125, 47.075, 51.926, 52.894, 53.299, 72.637, 86.277, 87.700, 88.386, 90.986, 98.549, 25.25, 41.42, 68.25, 23.928, 23.990, 25.122, 25.842, 26.185, 30.547, 31.430, 32.856, 34.325, 36.343, 42.705, 43.967, 44.051, 47.573, 50.997, 54.855, 61.687, 71.618, 79.546, 79.092, 81.386, 85.246, 87.556, 91.037, 94.084.

Po 6000 din: 852, 4140, 15.539, 15.233, 15.332, 17.672, 24.487, 26.453, 28.877, 33.113, 52.063, 53.937, 59.479, 76.935, 77.513, 93.305, 93.410, 98.398, 990, 7762, 9847, 24.397, 30.167, 30.939, 31.135, 31.385, 32.027, 32.443, 32.616, 48.318, 48.515, 49.775, 55.938, 58.363, 69.435, 70.902, 72.162, 80.906, 86.097, 89.365, 92.453, 97.947.

Po 5000 din: 556, 827, 2107, 4460, 8409, 9672, 12.186, 16.633, 17.927, 17.278, 19.469, 29.978, 30.546, 32.729, 40.165, 49.902, 59.457, 70.882, 77.669, 79.416, 79.499, 81.266, 82.652, 83.128, 93.913, 2478, 10.236, 10.720, 15.838, 21.255, 32.394, 33.880, 34.310, 42.464, 47.847, 55.130, 84.879, 94.680, 96.065, 99.041, 99.748, 4008.

Po 3000 din: 8040, 19.361, 24.601, 25.790, 26.384, 30.383, 31.307, 33.154, 33.535, 36.428, 44.191, 50.700, 52.526, 57.898, 68.266, 80.872, 85.741, 87.317, 90.402, 91.104, 92.496, 96.357, 99.62, 12.720, 13.554, 15.850, 24.854, 28.667, 30.789, 36.203, 40.138, 40.138, 42.958, 44.970, 50.178, 54.146, 57.229, 58.111, 58.338, 60.349, 60.604, 71.599, 71.431, 73.013, 80.181, 83.433, 90.806, 91.993.

Poleg tega je bilo izžrebanih še 4600 dobitkov po 1000 din.

To sporočilo je telefonično in event. pomota ni izključena. Vsi oni, ki so zadeli v moji kolekturi, lahko dobijo dobitke takoj izplačane.

Srečke v raznih serijah so v moji kolekturi novim naročnikom še na razpolago. Sedaj imate priložnost, da v kratkem času zadene večje dobitke v domači glavni kolekturi »Vrelec sreče«.

Zahvala

Vsem, ki so nam povodom smrti našega skrbnega očeta, dedka, pradedka in tasta, gospoda

Petra Wudlerja

šolskega upravitelja v pokoju

izrazili ustmeno ali pismeno svoje sožalje, izrekamo iskreno zahvalo, tako častiti duhovščini, kakor tudi tovarišem in znancom od blizu in daleč. Posebej se še zahvaljujemo dragim Ljubencem za krasen venec in za zadnje spremstvo.

Hvala vsem!

Celje, dne 12. februarja 1939.

Zalujoči otroci in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; fenitovanjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakom.

Službe iščejo

Vrtnarski pomočnik
išče takojšnje zaposlitve. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Miajsa moč« 2067.

Trgovska pomočnica
izučena v trgovini z mešaninim blagom, išče službo. — mešani, galanterijski ali drugi trgovini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena 2125«. (a)

Pekovski pomočnik
trezen, pošten, dober delavec, ako je treba, tudi z lastnim kolesom, išče službo. Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 2235. (a)

Trgovska pomočnica
izučena v trgovini z mešaninim blagom išče službo. — Gre tudi za manjšo plačo zaradi prakse. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena 2124«. (a)

Trgovski pomočnik
želi premeniti mesto. Izučen v veletrgovini z mešaninim blagom in železnino na deželi. Prevzame tudi kako podružnico. — Nastopi lahko s 1. marcem. Cenj. ponudbe poslati v upravo »Slovenca« v Ljubljani pod »Resen in zmožen« št. 1841. (a)

Vajenci

Učenec
s primerno šol. izobrazbo, se takoj sprejme. V hiši vsa oskrba. Trgovina mešanega blaga Rižnik, Košaki pri Mariboru

Službodobe

Uprava Drž. zdravilišča
za tuberkulozo v Topolnici potrebuje vsakega takoj: zidarja in plekarja. Samo prvovrstne moči naj pošljejo svoje ponudbe brez dokumentov, z opisom dosedanjih služb in zahtevo plače na upravo »Slovenca« pod št. 2219.

»Jugoslov. čeliku«, a. d.
železarni v Zenici, so takoj potrebni 4 strokovnjaki za valjarno (Walzenreher), po možnosti specialisti za kalibriranje valjev za tračnice, in 4 armaturni valjači. Dnevna 40—74 din za 8 ur, po sposobnosti. — Reflektantje naj se javijo osebno ali pismeno naravnost železarni v Zenici. (b)

Modistko

in prodajalko sprejme salon »Chica«, Ljubljana, Wolfova ulica 3. (b)

Krojaškega pomočnika
za velike kose sprejem takoj. Cof. Janez, Virmaše, Škofja Loka. (b)

Pomočnico

takoj sprejme salon »Nives«, modistinja, Knafljeva ulica 4. (b)

Prodamo

Pocenili smo
vsa zimska oblačila, porilo itd. Presker, Sv. Petra cesta 14. (i)

2951

DRVA PREMOG
DOLENIJSKA CESTA

Tricikelj

pocenil napredaj. Vošnjakova ulica 24. (i)

»Jaffa« pomaranče
na zalogi. Veletrgovina južnega sadja, Ljubljana, Tyrseva cesta 48. (i)

Vino in sadijevec
prvovrstno, sortirano, od 60 litrov naprej razpošilja posvetlo »Griča« pri Mariboru. (i)

Šivalni stroji
s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke. Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina
Tyrseva cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze).

Gola resnica je,
ne zgolj reklama, da vse dobro ohranjene predmete najbolje kupite in prodajte pri: ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8, tel. 24-44, poleg kolodvora. (k)

Kupimo

Kupim puško trocevko
brezhibno, po možnosti z daljnogledom. — Ponudbe na naslov: Adolf Kač — Stari trg pri Rakeku. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNÉ, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 8

Stoječ les

za produkcijo tramov — kupujem stalno. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »S sečnim dovoljenjem« št. 2046. (k)

Posvetva

Hiše

trgovske in stanovanjske ter stavne parcele, ozir. posvetva, nudi v ugoden nakup: Pristavec Franjo, realitet. pisarna, Ljubljana, Eriavčeva c. 4a. (p)

Prodaj hišo

z gostilno in mesarijo na prometnem kraju. Plačilni pogoji ugodni. Cena 200.000 din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Promet« št. 2232. (p)

Stavbna parcela

5000 m², na najlepšem prostoru v Medvodah — napredaj v celoti ali delno. Vprašati: Svetje 6.

Pohištvo

Malo rabljeno opravo
za trgovino z meš. blagom prodam. Kozarje 25, p. Dobrova. (s)

Auto-motor

Tovorni Chevrolet truck
zelo ohranjen, ugodno prodam. Kovač, Izlake.

Motorno kolo

Opel 500 ccm in Bersa 250 ccm, malo rabljena, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2202. (t)

Radio

Radio aparati
odlične nemške kvalitete znamke, tudi na obroke pri

Kleindienst & Posch
Maribor, Aleksandrova 44

Trgovina kuriva M. LEBAN

Zaloga visokovrednega pečovniškega premoga za hišno in industrijsko kurjavo. Premog sortiran in brez duha. Kalorij 5150—5450. — Zastopstvo rudarske družbe »Bohemija« v Celju. Na zalogi prima bukova drva in kolobarji. Cene znižane.

Maribor, Kopališka 8

Umrli je naš tovariš

Leopold Božič

uradnik OUZD

Pogreb blagega pokojnika bo v torek, 14. februarja, ob 5 popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 13. februarja 1939.

Nameščenci OUZD.

Načelstvo Vzemne posojilnice, r. z. z. o. z. v Ljubljani
naznanja žalostno vest, da je po kratki in mučni bolezni umrl njen zvesti dolgoletni služitelj, gospod.

Jožef Leskovec

Blagega pokojnika spremimo k večnemu počitku v torek, dne 14. februarja 1939, ob 2 popoldne izpred mrtvaške veže Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti št. 9 k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. februarja 1939.

Po kratki in mučni bolezni je dne 12. f. m. na kliniki v Zagrebu umrl moj najdražji, predobri mož, brat, svak in stric, gospod

inž. Vladimir Vrtel

višji kat. inšpektor in šef oddelka finančne direkcije v Banjaluki, imejitelj odlikovanj sv. Save IV. razr., Jugoslov. krone IV. razr.

Blagopokojnega prepeljemo v Ljubljano, v mrlisko vežo Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti 9, odkoder se bo vršil pogreb v torek, dne 14. februarja 1939 ob pol 4 popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Večni mu spomin, mir in pokoj njegovi duši.

Ljubljana, dne 13. februarja 1939.

Globoko žalujoči: Leopoldina Vrtel, soproga, in rodbina Tomšič

Prijateljem in znancom naznanjamo žalostno vest, da nam je dne 3. februarja t. l. v 60. letu starosti umrl v San Francisco, California in bil tam dne 7. februarja pokopan naš dragi brat, bratranec, svak in stric

Rev. Francis Turk

ki je kot župnik 35 let plodonosno vodil tamošnje slovensko-hrvatsko župnijo Kristusovega rojstva.

Priporočamo ga v pobožno molitev.

Ljubljana - Novo mesto - Minnesota - Verdun - Watsonville, dne 13. februarja 1939.

Univ. prof. dr. Josip, prof. dr. Alojzij, Janez in Matija Turk, bratje; Marija, Ana por. Ruso in Ivana, sestre in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. Vsem, ki so spremili mojo dobro mamo

Marijo Primc

na zadnji poti ali mi izrekli sožalje, se najlepše zahvaljujem. Posebno še č. duhovščini v D.M. v Polju, gg. zdravnikom in č. sestram v splošni bolnišnici in vsem, ki so ji ob zadnji uri lajšali trpljenje.

Zalujoči sin Karl.

V neizmerni žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da nas je za vedno zapustil naš dobi in ljubljani oče in tast, gospod

Josip Leskovec

nameščenec Vzemne posojilnice

dne 12. t. m., po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere.

Pogreb bo danes, dne 14. februarja ob 2 popoldne izpred mrliske veže Zavetišča sv. Jožefa na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, Bled, dne 14. februarja 1939.

Zalujoči: Jože, Pepca, Anica, otroci; Tončka, sinaha

Ljubljana

Mrakov „Grohar“

Ljubljana, 13. februarja. V soboto, 11. t. m., so uprizorili v franciskanski dvorani Mrakovo tragedijo „Grohar“. Ta tragedija naj bi nam prikazala tako imenovani Groharjev škandal v pravi, resnični luči, obenem pa pokazala naše majhne razmere, ki so vse kaj drugega, kakor pa naklonjene umetniku.

Kako se je Mrak lotil te stvari in jo dramatsko obdelal? Snov sama na sebi je zelo dramatična, vendar pa Mrak iz nje ni znal izkupati niti enega resnično dramatičnega prizora. Vso bol slovenskega umetnika, ki ne najde nikjer razumevanja in mu celo kolegi mečejo polena pod noge, je Mrak izrazil bolj za svojo osebno izpoved, kakor pa za Groharjevo izpoved.

Mrakov „Grohar“ se ne bori s svojo okolico, ampak boži pred njo. Zato se tragedija ne more prav razviti. Prav zaradi tega ima gledalec občutek, da je to samo niz epizod, ne pa nujnost povezanosti, ki naj bi izhajala iz dogajanja na odru.

Osebe, ki nastopajo, niso nič kaj prepričevalne in resničnosti. Izmed vseh je Vrba še najbolj prepričevalen. Povečini so pa vse osebe po svojem značaju bolj možganske tvorbe kakor življenjske resnice.

Igralsko je bil izmed vseh najbolj dognan Mrakov Vrba. V drugem dejanju, ki je najboljše v vsej tragediji, je kar dobro odigral poslednjo sceno. Ostali igralci se niso dvignili nad povprečno diletsko višino.

Ko človek zapuša dvorano, mora občudovati Mrakovo vztrajnost, obenem pa mora s trpkim občutkom ugotoviti, da ta vztrajnost ne obrodi umetniškega sadu!

AGRONOM-FITOPATOLOG

Ing. Lojze PREZELJ

specialist za rastlinske bolezni

naznanja,

da nadaljuje s privatno prakso

Ljubljana, Wolfova ul. 3/I. Tel. 34 73

Nasveti. • Pregledi. • Sredstva za preprečevanje in zatiranje rastlinskih bolezni. • Analiza zemlje. • Vzgoja bakterij i. t. d.

1 Odbor za postavitev spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani objavlja: Prejeli smo od ministrstva prosvete na vlogo od 31. januarja 1939, s katero smo zaprosili za odobritev sprejetega osnutka za spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru I. sledečo rešitev: »Na prošnjo Odbora za spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani od 31. I. 1939 in po mišljenju kancelarije Nj. Vel. kralja št. 973 od 9. II. 1939 in po točki 3 št. M. čl. 6 uredb o poslovanju ministrstva prosvete, odobrujem priloženi projekt za spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani, v kolikor se tiče njegove umetniške izpeljave.« Istočasno nam je predložil akad. kipar Lojze Dolinar, kateremu smo oddali postavitev spomenika, sledečo oceno, izdano od ministrstva prosvete: »Priloženi projekt kaže, da za spomenika spomenika ustreza svojemu namenu in da je naša dostojni izraz v umetniški izpeljavi. Podstavek, konj in jezdec tvorijo organsko celoto v stilu in po vsebini. Kip jezdec kaže viteški ponos, energijo, neustrašeno odločnost junaka in veličanstvo vladarja, vrline, ki so odlično izražene v triumfalni, ritmični kretnji konja, ki nosi jezdec z močjo neustrašene energije, pri čemer pa je varovan dostojanstveni in klasični mir. Na podstavku so štirje reliefi, od katerih dva simbolično predstavljata vodečo vlogo blagopokojnega kralja v vojnah za osvoboditev, druga dva pa prizore iz našega zedinjenja.«

1 Plemeniti dar. V počastitev svojega velikega osebnega prijatelja, pokojnega škofa skopljanskega, dr. Jan. Fr. Gnidovca je poklonil ravnatelj gospod Anton Dokler 200 din Vincencijevi konferenci Srca Jezusovega za mladinsko zavetišče v Zeleni jami. Bog povrni!

1 Društvo posestnikov novih hiš v Ljubljani sporoča vsem posestnikom, ki imajo na svoji hiši hipotekarni dolg, da si lahko znižajo obrestno me na 6%. Tozadevne informacije dobe v društveni pisarni Tyrševa cesta 37b (Poštni dom), vsak dan od 3-5 popoldne, razen sobote.

1 Popis davčnih zavezancev se je pričel in prav mnogo davčnih zavezancev je že prvi dan oddalo popisne pole. Čeprav je na vsaki popisni poli debelo tiskano, da je popisno polo in izjavo treba oddati do včetega 19. februarja od 8 do 13 mestnemu poglavarstvu na Mestnem trgu 27, takoj v pritličju na desni v vratarjevi sobi, vendar davčni zavezanci hodijo z listinami okrog in povprašujejo ne samo po vsem rotovžu, temveč tudi po drugih poslopih, kjer so mestni uradi, kje je treba oddati popisne pole. Zato opozarjamo davčne zavezance še enkrat, da ne bi imeli nepotrebnih polov in ne bi tratali časa z iskanjem, naj oddajo svoje pole takoj v levem poslopiju magistrata v pritličju v prvi sobi na desni strani, torej v magistratnem poslopiju za Robbovim vodnjakom. — Davčni zavezanci lahko oddajo popisne pole vsak

delavnik od 8 do 13, prav tako pa tudi še v nedeljo, 19. februarja, toda samo od 9 do 11.

1 Posestne spremembe. Od posestnice Vally Klobčaverjeve na Brinju sta kupila Vilko in Redita Kroaty iz Kočevja hišo št. 219 na Brinju, spadajočo pod vl. št. 357 k. o. Brinj, za 120.000 din. — Jelovek Robert, posestnik in opekarnar na Vrhniki, je prodal Franu Martinu, tesarskemu mojstru v Ljubljani, parc. št. 83/15 k. o. Trnovsko predmestje, v izmeri 3.743 m² za 250.000 din. Parcela je na levem bregu Ljubljanske nasproti Špice. — Trgovca iz Škocjana pri Turjaku, Anton Marolt in žena, sta prodala Emiliji Janežičevi, posestnici v Ljubljani, Staretova ulica 28, hišo št. 23 na Mivki, spadajočo pod zeml. vl. št. 2204 k. o. Trnovsko predmestje, za 138.000 din.

1 Pretep v Zeleni jami. V neki gostilni v zeleni jami so gostje popivali v nedeljo zvečer pozno v noč. 27-letni delavec Viktor Jančigar se je po policijski uri odpravil domov na cesto Ob Zeleni jami. V temi pa sta ga napadla dva moška, najbrž iz družbe, s katero je Jančigar prej popival, ter ga neusmiljeno naklestila po glavi. Jančigar je dobil na glavi hude poškodbe, tako da ga je moral včeraj reševalni avto prepeljati v bolnišnico.

Celje

c Žalna služba božja za pokojnim sv. očetom Pijem XI. bo danes ob 7 zjutraj v opatijski cerkvi sv. Danijela.

c Lepa prireditve velikih križarjev v Celju. V nedeljo ob 4 popoldne so gostovali v celjskem mestnem gledališču veliki križarji iz Ljubljane z zgodovinsko dramo iz 17. stoletja »Marijin vitez« in nam prikazali delo, ki je vsem, zlasti pa mladini, nudilo mnogo vzpodbude, kako naj vztraja pri veri svojih očetov, kako naj se oklepa Marije, pa četudi bi bilo potrebno dati življenje za Kristusa in njegovo Cerkev. Drama je vzeta iz naše zgodovine, je polna zapletov in razpletov, ter nudi vse polno močnih in dramatičnih učinkov. Iz vse drame se močno zrcali velika borbenost Marijinega viteza, plemiča Bermarda, ki ga je molitvijo in mučeniško smrtjo, zadet od sovražnikovega noža, padel ob Marijinu sohi, in s smrtjo spreobrnil svojega deda, da se je vrnil k Mariji. Igralci so dovršeno odigrali svoje vloge, posebno močne kreacije so bili deležni grof Friderik, Bermard, Sigmar Virski in Ulrik. Proti njim se nam je zdel nekoliko prešibek p. Kristof. Ljubljanski gostje so bili za svoja izvajanja od občinstva, ki je napolnilo gledališče, hvaležno aplavdirani.

c Vincencijevi konferenci je daroval g. Vite-slav Ganzl, veletrgovca v Zagrebu, namesto venca na grob pokojnega trgovca Valentina Hladina 200 din, poslanec g. dr. A. Ogrizek pa iz neke sodne poravnave 150 din. Bog plačaj!

c Gostovanje ljubljanske drame v Celju. V petek 17. februarja ob 8 zvečer bo gostovala v celjskem mestnem gledališču ljubljanska drama z veseligrro »Upniki — na plan!«. Predstava je za abonma.

Maribor

Lavantinska škofija ob smrti papeža Pija XI.

a) za mesto Maribor.

V tukašnji stolni in mestni župnijski cerkvi bo za rajnim papežem Pijem XI. dne 14. februarja t. l. ob 15 popoldne mrtvaško opravilo s tremi nočnicami in hvalečnicami; v sredo, v četrtek in petek, dne 15., 16. in 17. februarja t. l., bo ob 8 slovesna mrtvaška sveta maša z Reši me (Libera). K poslednjemu opravilu bodo povabljeni tudi p. n. državna, mestna in vojaška oblastva.

V župnijskih cerkvah sv. Marije in sv. Magdalene v Mariboru se naj enako v petek, 17. t. m., vendar ob 7 ali že prej, opravi slovesna mrtvaška sveta maša z Reši me.

b) vsem ostalim župnijskim uradom.

1. Od tistega dne, ko prejmejo župnijski pred-

Podivjanci oblegali in razbili gostilno

Eden mrtev in več ranjenih

Včeraj se je v Mariboru razširila novica o žalostnem dogodku, ki se je preteklo noč odigral v idilično ležeči gostilni na Šobru pri Bresterici. Bila je tam pravečata bitka, ki se je končala s tem, da so enega ubili, več ljudi pa je bilo ranjenih. O tem dogodku smo zvedeli sledeče podrobnosti:

Gostilno »Šobrov dvor«, ki je last veleposestnika g. Perka iz Kamnice, je vzel v najem po-

Jugoslovanski poslanik Dučić v slovesni avdijenci pri romunskem kralju

Bukarešta, 13. febr. AA. Danes ob 12.30 je bil prvi veleposlanik Jugoslavije g. Dučić sprejet v svečano avdijenco pri kralju Karolu II. radi izročitve poverilnice. Iz jugoslovanskega veleposlaništva se je g. Dučić v spremstvu šefa dvorskega protokola generala Condessa ter osebja veleposlaništva odpravil s kočijo na dvor. Pred njegovim avtomobilom je korakal eskadron konjeniškega polka romunske kraljice Marije, drugi eskadron istega polka pa je spremljal kočijo, v kateri se je peljal veleposlanik. Na koncu spreveda sta šla dva dvorska vozova, s katerim se je peljalo osebje veleposlaništva. Na vsej poti od jugoslovanskega veleposlaništva do dvora ter na trgu pred dvorom je množica ljudstva pozdravljala jugoslovanskega veleposlanika ter vzklikala Jugoslavije in kralju Petru II. Na dvorišču kraljeve palače je četa 9. lovškega polka kralja Aleksandra izkazala vojsko čast jugoslovanskemu veleposlaniku Dučiću, godba pa je zaigrala jugoslovansko himno. Točno ob 12.30 je kralj Karol sprejel v prestolnici dvorani veleposlanika Dučića. Pri tej priliki je Dučić tako nagovoril romunskega kralja: »Vaše Velikanstvo! Imam visoko čast, da v roke Vašega Vel. izročim pismo, s katerim me je kr. nameštstvo, v imenu kralja Petra II., mojega vzvišenega suverena, blagovolilo akreditirati pri Vašem Velikanstvu za izrednega opolnomočenega veleposlanika Glčbok — prežet s častjo, ki mi je bila izkazana s tem imenovanjem, ne najdem dovolj besed, da bi poudaril Vašemu Velikanstvu, kako želim izpolniti svoje poslanstvo v največji dobroti odnosov med Romunijo in Jugoslavijo. Odnosaji sosedstva in prijateljstva, ki so med našima dvema narodoma že tisoletni in ki niso bili nikdar oslabilni in so se prenašali od rodu do rodu, so ponos naše preteklosti in dragocen dar za našo bodočnost. Ta dediščina in ljubezen do miru, ki je bila vedno v srcu romunskega in jugoslovanskega naroda, predstavlja podlago skupne politike prijateljstva in zavezništva, ki ga čas mo-

re samo še bolj okrepi. Radi tega bom nadaljeval z izvajanjem poslanstva, ki sem se mu posvetil od svojega prihoda v Bukarešto in bom vse svoje napore posvetil v to, da se bolj izpolnim z bližanje političnih, gospodarskih, kulturnih in moralnih odnosov med našima dvema prijateljskima in zavezniškima državama, ki ju nobena stvar ne loči pač pa jih vse druži. Usojam si zaprositi Vaše Velikanstvo, da mi še nadalje poklanjate svojo visoko naklonjenost pri izvrševanju mojega poslanstva. Vera, ki sem jo imel ob

V četrtek bo seja narodne skupščine

Belgrad, 13. febr. AA. Seja narodne skupščine je sklicana za četrtek 16. februarja ob 9 dopoldne z dnevnim redom: Volitev skupščinskega predsedništva.

podpori vaše vzvišene osebnosti, kakor tudi podpori vlade Vašega Velikanstva, predstavlja najdragocenejšo pobudo zame, ko začenjam novo diplomatsko poslanstvo v veliki in plemeniti Romuniji.

Zatem je veleposlanik Dučić izročil kralju poverilnice. Kralj Karel je imel nato krajši govor, nakar se je nekaj časa razgovarjal z Dučićem. Pri izročanju poverilnic so bili navzočni tudi predsednik romunske vlade Miron, zun. minister Gafencu in nekatere visoke osebnosti z dvora. Veleposlanik Dučić se je po izročitvi poverilnic vrnil na veleposlaništvo.

Delo celjskega aerokluba „Naša krila“

Te dni so se v Celju zbrali številni prijatelji našega letalstva, člani mestnega odbora »Naša krila« in jadralske skupine, da poročajo o delu v preteklem letu. Mestni odbor lahko s ponosom zre na svoje veliko delo v preteklem letu, posebno pomenen pa je lahko na svoje nove pilote, ki so se vzgajili v tako kratkem času. Ob 10 letnici dela je Aeroklub priredil velik letalski miting 18. sept. v Levcu, ki je prav lepo uspel. Miting je pokazal razvoj našega civilnega in vojaškega letalstva, mnogim pa je pripravil veselje s krstnim poletom. Na ta dan sta bili blagoslovljeni tudi brezmotorni letali, delo celjskih jadralskev. Skupni dohodki te

prireditve so znašali din 55.605,25, izdatki pa din 23.042,25, tako da je čisti dohodek din 32.563,00. Še bolj bi uspel miting, če bi imeli v Celju primerno urejen prostor za letališče. Toperjanje postaja z uspehi celjskih jadralskev, katerih število se vedno večja, iz dneva v dan bolj pereče in naloga novega odbora je, da bo v novem poslovnem letu delal na tem, da se želja celjskih poletovalnih jadralskev uresniči, da bomo dobili v Celju urejen prostor za pristanjanje motornega letala, ki je prav tako ideal celjskih jadralskev in prijateljev našega letalstva. — Blaginjsko poročilo izkazuje 34.873 din dohodkov in 29.878 din izdatkov. Posebno zanimivo je bilo poročilo o delu jadralske skupine. V treh letih obstoja je pokazala svojo veliko delavnost in ambicioznost ter poštrevost. V 3650 delovnih urah so naši jadranci zgradili dvoje letal šolskega tipa, nov transportni voz za dvoje letal ter dosegli pri poletih lepe uspehe, h katerim so jim pripomogli tečaj v Celju. Vršen, na Blokah in v Mariboru. Celjska jadralska skupina ima 2 A pilota, 6 B pilotov, 3 C (to so motorni piloti, ki imajo že uslov za srebrni C (5 ur letenja). Tudi člani naraščajo na celjski gimnaziji se z velikim veseljem zanimajo za napredek našega letalstva in nekaj jih sodeluje pri jadralski skupini. Tudi tej skupini, ki šteje okrog 150 članov, primanjkuje primernih prostorov. Zanimivo je bilo tudi gospodarjevo poročilo. Več kot 16.000 din veljalo letalske priprave jadralske skupine, nad 10.000 din pa orodje. Celotno materialno premoženje znaša 30.342 din. Pri volitvah je bil izvoljen po večini stari odbor.

Osrednje društvo rejcev malih živali ustanovljeno

Banska uprava v Ljubljani je začela posvečati veliko pozornost stranski panogi naše živinoreje, reji malih živali, kakor koz, ovac, zajcev in perutnine. Pri kmetijskem oddelku banske uprave je organiziran referat, ki skrbi za napredek te kmetijske stroke in to s stališča, da bi se reja malih živali v banovini dvignila na najvišje stališče in da bi se s tem podprli zlasti mali ljudje. Na kmetijskem oddelku banske uprave v Knafljevi ulici je bil v nedeljo storjen prvi korak za enotno organizacijo te stroke živinoreje. Bil je ustanovni zbor »Osrednjega društva rejcev malih živali za dravsko banovino«. Na zbor so bili vabljeni poleg raznih strokovnjakov in referentov banske uprave tudi mnogi privatniki in zastopniki rejcev malih živali. Ustanovni občni zbor je pozdravil banovinski referat za perutnarstvo inž. Greif s kratkim nagovorom, želeč društvu najboljših uspehov. Občni zbor je nato vodil referent za živinorejo pri banski upravi inž. Oblak. Zbor je sprejel najprej pravila z nekaterimi spremembami Delokrog društva obsega celo Slovenijo ter je namen društva skrbeti s strokovnimi pripomočki in denarnimi podporami članom za povzdigo reje malih živali.

Banska uprava polaga posebno važnost na to društvo tako v gospodarskem, kakor tudi materialnem in moralnem pogledu, da dvigne med delavci in drugimi gospodarsko šibkejšimi sloji zanimanje za rejo malih živali. Izvoljen je bil odbor društva, ki je naslednji:

Dr. Janko Koren, predsednik; Fran Kenič, žel. uradnik v Mariboru podpredsednik; poslovni in strokovni tajnik inž. Anton Greif, referent za rejo malih živali na kmetijskem oddelku; blaginjski Ivan Babnik, uradnik tobačne tovarne v Ljubljani; gospodar Drago Grabnar, sodni višji oficial v Ljubljani; drugi odborniki: Mirko Bitenc, nar. poslanec iz Celja, Anton Lap, ravnatelj mestne vrtnarije v Ljubljani, Raf. Kampuš, višji žel. kontr v Ljubljani, Vilko Kuntara organist v Kočevju Nadzorni odbor: Martin Orepek, superior Groblje, Fran Aljančič, tesarski mojster v Celju, in Fran Pirš, železničar v Mariboru.

Jesenice

Zalna svečanost ob smrti papeža Pija XI. bo v sredo zvečer ob 8 v dvorani Krekovega doma. Sodelujejo vse naše organizacije na Jesenicah. Napovedani prosvetni večer se zato preloži.

Nenadna smrt. V ponedeljek zgodaj zjutraj je nenadoma umrl tovarniški delavec Anton Gašparin, stanujoč na Plavžu, star 65 let. Smrt je nastopila najbrž zaradi srčne kapi v zvezi z revmatizmom. Naj v miru počiva!

Fotografski aparat je pri motornih tekmah v Dayton Beach na Floridi ujel tale prizor, ko se je neki tekmovalce v polni vožnji prekučnil po tekmovalni progi, da je gledalec sapa zastala. Pa ni bilo nič — tekmovalce so je pobral, vzdignil svoj motor in se pognal na njem naprej.

KULTURNI OBZORNIK

Pismo o belgrajski umetniški akademiji

Ljubljana se bori za svojo višjo umetniško akademijo, ki je dozdaj samo v Zagrebu že z veliko tradicijo, dočim se je v Belgradu šele začela razvijati ter v drugem letu obstoja že kaže lepe osnove. Dozdaj so slovenski dijaki, ki jim Ljubljana še ne more nuditi slikarske in kiparske izobrazbe, kakor bi bilo želeli in je potrebno za slovensko slikarstvo, še vedno navezani na Zagreb in Belgrad, če nočejo iti v inozemstvo. Zato morajo to pismo iz belgrajske državne umetniške akademije ne bo odveč.

Državna umetniška akademija v Belgradu, Pariska ul. 16, je pričela s poukom lani meseca februarja. Po začetnih težavah je sedaj že v polnem razvoju in razmahu. To pa po zaslugi vseh merodajnih činiteljev, ki imajo zanj polno razumevanje. To ji daje tudi polno možnosti za uredništev glavnega cilja, ki ga ima pred seboj: čimprej širši ustanovitve visoke umetniške akademije v Belgradu, ki bi naj po svoji kvaliteti stala na isti višini, kakor slične akademije v raznih evropskih umetniških centrih.

Slikarski in kiparski oddelki, ki so bili v začetku pusti in prazni, so sedaj že dobili značilni vonj po oljnatih barvah in mokri glini. Stene so prekrite s slikami in risbami. Ze ob samem pogledu na te izdelke si človek lahko ustvari sodboto, ki jo hodi ta šola. Takoj ob vstopu v šolo se preseneči velika slika Bourdelovega lokostrelca. Tudi povsod drugod — tako po hodnikih, kakor učilnicah — opazajo kopije slik in kipov francoskih mojstrov 19. stoletja. S tem je jasno povedano, da si je šola nadela nalogo vzgajati dijake v povsem modernem smislu, ki nima nikake zveze z zastarelim akademizmom, ki je mlade talente vklepal v določeno formalno izražanje njihovih misli in čustev ter v njih ubijal voljo do dela. Cezanne, Van Gogh, Manner, Degas, Bourdel, Rodin itd., to so imena, ki so na dnevnem redu pri predavanjih iz teorije, razlagi del, pri debatah, kakor tudi pri predavanjih privatnega značaja, ki se vrše navadno na iniciativo studentov samih.

Vsa ta dejstva dosti jasno povedo, da šola sama prav za prav nima nikake zveze s srbskim narodnim slikarstvom, da o kakih tradicijah sploh ne govorimo. Pariške šole, ki so dale lahko rečemo vsem profesorjem na tej šoli, kakor tudi njihovim delom, določeno, toda — žal — tuj značaj, kažejo zvoj vpliv že tudi na dijaštvo. Toliko o slikarstvu.

Kar se pa kitarstva tiče, je stvar povsem drugačna. Kitarstvo je samo po sebi ne daje umetniku toliko svobode kakor pa slikarstvo, ker je v prvi vrsti vezano na človeški ali pa živalski lik. Za kitarstvo oddelke, na katerih poučujeja rektor akademije Toma Rosandić in prof. Sreten Stojanović, sedaj še ni mogoče reči, kakšno smer bodo zavzeli. Pač pa se jasno opazuje večja samostojnost dijakov, kakor pa pri slikarjih. Slovenci, ki jih je na teh oddelkih skoraj polovica od skupnega števila dijaštva, tvorijo močan kader novih talentov, ki je pa že sedaj v skrbih za svoj bodoči kruh.

Poleg kitarstva in slikarskega oddelka je na akademiji še oddelke za bodoče profesorje. Na ta oddelke se sprejemajo dijaki, ki so končali gimnazijo z maturo. Glavno njihovo delo je risanje po modelih iz mavca, portretiranje, lepisanje in umetnostna zgodovina. Delo na tem oddelku se vrši po solidnih pravilih, ki izključujejo vsako posnemanje in je strogo vezano na čim realnejšo upodobitev modela klasične umetnosti.

Z akademijo je zvezana tudi šola za umetnostno obrt, ki pa se v vsem svojem bistvu razlikuje od Obrtne šole v Ljubljani. Šola vodi prof. Milan Nedeljković, ki je obenem tudi administrativni ravnatelj akademije. Dočim se na ljubljanski Obrtni šoli vsak dijak takoj odloči za določeno stroko, se to na tej šoli izvrši šele po dvehletnem absolviranem splošnem tečaju. V tem tečaju se uče dijaki risanja po živih modelih in modelih iz mavca in ornamentalnega modeliranja. Pri popoldanskem pouku pa dobiva dijaštvo osnovne pojme iz teoretičnih predmetov, t. j. opisne geometrije, umetnostne zgodovine, lepisanja, anatomije itd. Po absolviranem dvehletnem splošnem tečaju se dijaki odločijo za določeno stroko ter se naslednji dve leti zanje specializirajo, tako da traja pouk na tej šoli 4 leta.

Glavne stroke, ki se bodo na tej šoli poučevale, so oprema in vezava knjig, keramika, izdelava plakatov in reklam, kamenotisk, tipografija, dekorativna ilustracija, lepisanje itd. Važen pomen ima ta šola tudi zaradi tega, ker ima nalogo zbirati narodno folkloro. Iz vsega je razvidno, da ima šola v glavnem nalogo vzgajati in osposobiti mladino za sodelovanje pri časopisju, v knjigarnah, sploh za praktično življenje. Za sprejem v to šolo so potrebni štirje razredi srednje šole z malo maturo.

K literarnim nagradam mesta Ljubljane

Glede na članek »Ob literarnih nagradah mesta Ljubljane« v »Slovenec« z dne 9. februarja t. l. pošilja kraljevska banska uprava sledeče pojasnilo:

Kraljevska banska uprava v Ljubljani je bila prva izmed javnih oblastev pri nas, ki je razpisala literarne in likovne nagrade; v proračun za l. 1939/40. je pa vnesla še posebno postavko za glasbene nagrade.

Kot se zahteva od konkurentov za razne javne nagrade, da predložijo svoja dela, načrte in dr. razsodišču v presojo, se po pravici zahteva tudi za literarne nagrade od književnikov, da predložijo svoje knjige, če že reflektirajo na podelitev javne nagrade. S tem se olajša tudi delo razsodišču, da ei ne mora šele nabavljati vseh zadanih knjig, ki jih na leto izide nemalo; je pa to tudi v interesu pisateljev samih. Za take literarne nagrade prihajajo v poštev slovenska leposlovna dela sploh, naj so že izšla kjerkoli. Že pri prvem razpisu literarnih nagrad se je zgodilo, da so bila predložena tudi dela naših književnikov, ki so bila izdana v drugih banovinah in v inozemstvu in je bilo eno izmed njih tudi nagrajeno.

Gre torej za to, da se vsi tisti, ki jim je do nagrade, s svojimi deli sami prijavijo. Te prijave vloge se ne obravnavajo kot kakšne prošnje za podporo i. p., niti se ne rešujejo kot običajne vloge, kot bi kdo po omenjenem članku lahko mislil; prav tako se ne morejo ematrati za nekaka osebnostna zavzemanja, ki bi bila seveda že v naprej brez pomena in obojena na neuspeh. Za tekmovalce predložena dela se presoja zgolj po njihovi umetniški vrednosti. Komu in za katero delo naj se nagrade podeli, odloča tudi tu, kot se samo po sebi razume, posebno, od g. bana postavljeno razsodišče.

Dr. A. Brilej: Priročnik za planince

Slovensko planinsko društvo je izdalo v prireditvi znanega planinskega pisatelja in strokovnjaka dr. Arnošta Brileja zelo pogojevan in tako potreben Priročnik za planince, to je: zbirko zakonitih določil, podatkov in navodil, ki jih mora vedeti vsak planinec. Člani so že večkrat izražali željo po takem priročniku v žepni obliki, ki bi postal pravi vademecum vsakega planinca. Priročnik, ki je izšel na 192 straneh, vsebuje naslednje članke: Nekaj zgodovinskih podatkov o Slovenskem planinskem društvu, ki je bilo ustanovljeno l. 1893, ter ima sedaj 10.000 članov ter 50 koč, domov in zavetišč, v katerih izkazuje letno nad 80.000 obiskovalcev. Nado je podan glavni odbor planinskega društva ter pravila društva. Sledi seznam vseh podružnic, njihovega obsega in funkcionarjev. Vozne olajšave za planince v Jugoslaviji ter ureditev obsejnega prometa. Lep je pregled koč in domov Planinskega društva po posameznih podružnicah, z njihovimi podobami ter oznakami pristopov in tur, kakor tudi oskrbnikov. Ponatisnjen je hišni red ter vse, kar se tiče prenočnin, vstopnin in rešilnega prispevka. Posebne strani so posvečene Zvezi jugoslovanskih planinskih društev ter društev, včlanjenih v njej ter tudi pregled podobnih slovanskih planinskih zvez, s katerimi je v delovni zvezi, kakor tudi z mednarodno unijo planinskih združenj. Iz dr. Brecljeve knjige so ponatisnjeni najvažnejši odstavki o prvi pomoči in reševanju. Važen je red za vodništvo ter določila glede nosačev ter tarifa. Sledi imenik vseh poklicnih vodnikov. Zaključujejo pa priročnik razna navodila glede opreme, prehrane, orientacije v terenu, napovedi vremena, potrebne vednosti o markacijah, o vzhodu in zahodu sonca, bistvu prirode ter o slovenskem planinskem slovu. Po vsem tem vidimo, da ta Priročnik za planince v resnici nudi planincem vse, kar mora vedeti, ko gre v gore ter ga zato vsem priporočamo.

Pred novo premiero v Narodnem gledališču: Potovanje v Benetke. 15. febr. — Louis Verneuil je znan naš gledališki publiki po salonski komediji, ki jo je vprižarjala naša Drama pred leti, in sicer: »Sestrična iz Varšave«. Verneuil je že 23 let stalni sodelavec Georgesa Berra, člana Comédie Française, tamošnjega režiserja in uspešnega

edisišče splošno priznanih literarnih strokovnjakov in književnikov pod predsedstvom načelnika prosvetnega oddelka. Ti člani razsodišča so bili lani: prof. France Koblar, prof. Jakob Solar, kot zastopnika Slov. Pen-kluba in Društva Slov. književnikov pa Josip Vidmar in Franc Albrecht.

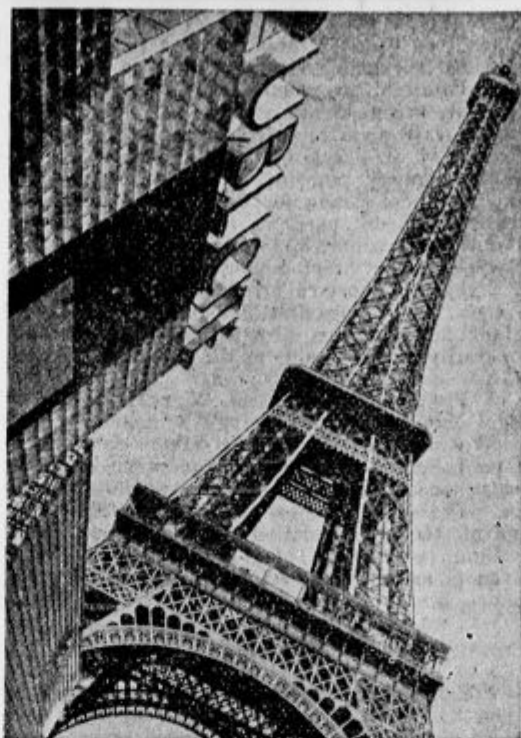
Kot je več okusov in več vidikov, tako je pri podeljevanju nagrad močnih več načinov. S tem je tudi več verjetnosti, da ne dobe vseh nagrad in eni in isti avtorji.

K temu pojasnilu banske uprave citiramo doslovno samo to, kar smo dne 9. II. t. m. napisali: »Pri nas je prvi vpeljal literarne nagrade gosp. ban dr. Natlačen ter so bile lani tudi privrati izplačane, toda ključ, po katerem so se delile nagrade pri banovini, je bil tak, da so se podeljevale samo tistim, ki so za nagrado prosili ter v ta namen predložili določeno število knjig. Tako odlikovana dela pri banovini ne predstavljajo že najboljša dela tistega leta, temveč najboljša dela izmed v nagrado poslanih del.« Samo to smo mi zapisali in ni nič drugega ter mislim, da je to uradno poročilo banke uprave trditve v celoti potrdilo. Čudno se nam zdi, da bi kdo iz tega teksta eklepal, da se rešujejo prošnje kot navadne vloge. Ob tej priliki tudi lahka povemo, da o izidu banovinskega natečaja nismo bili kulturni poročevalci listov — in tudi ne uredništvo — niti obveščeni, ter javnost še danes ne ve točno, katera dela so bila nagrajena. Pripravljeni smo bili tudi važnost teh banovinskih nagrad — zlasti ker so bile prve pri nas — ter nagrajena dela primerna in po zaslugi podčrtati, toda prilika nam ni bila dana.

komediografa. Zadnje delo in zadnji uspeh Verneuilja in Berra je komedija »Potovanje v Benetke« (Le train pour Venise), katero so izvajali prvič v pariškem gledališču Saitin-Georges v januarju leta 1937. Ob tej priliki so slavili 25. letnico Verneuilovega gledališkega delovanja, za časa katerega je napisal 54 gledaliških iger. »Potovanje v Benetke« je tipično delo tega vedrega, vedno nasmejanega in domislek polnega avtorja, ki že četrto stoletja zabava gledališče, ne samo pariško in francosko občinstvo, temveč občinstvo vse Evrope, Amerike in celo daljne Azije. Verneuil je napisal komedijo na zanimivo temo ki je danes posebno aktualna. Neki zakonski mož, — veliki pariški založnik Michel Ancelot — ljubi svojo ženo Carolino in ji je zvest, toda ker je brezposlen z delom, jo zanemarja. Razvajena žena je s svojim očetom Chardonneom v Nici in tu ji dvori mladi in brezposelni dandy Boisrobert. Caroline vse preveč spušča svojega moža, da bi ga varala na banalen način. Namerava ga zapustiti, toda popreje mu hoče povedati resnico, potem pa postati Boisrobertova žena, s katerim namerava odpotovati v Benetke. Toda medtem se pojavi njen mož nenadoma v Nici. Ker je superioren, inteligenten in bistri, takoj spregleda položaj. Kaj bo storil? Ali bo napravil krvavo dramo ali pa bo mirnodušno ekonomil z ramenti, se obrnil in se vrnil v Pariz. Ter prepustil Carolino, da bo pričela novo življenje z obževalcem?

Niti eno, niti drugo. Michel Ancelot predobro pozna ženske, predvsem pa svojo, ki jo ima rad. Zato se odloči za borbo — to je, prične svojo komedijo. Verneuil in Berr sta imela mnogo prilike, da je prišla do izraza vsa njuna duhovitost in iznajdljivost v ustvarjanju najbolj nepričakovanih situacij, domislekov in — rutina. Kajti! Napisati petdesetih komedij s tremi do štirimi osebami in dati vedno nekaj novega, ter zadovoljiti razvajeno pariško publiko, to je naloga, ki zahteva maksimalno rutine in iznajdljivosti. Verneuil in Berr sta osvojila tudi s to komedijo pariško občinstvo in kritiko. Vlogo Michela Ancelota je igral Verneuil sam, ki ni samo dober dramatik, temveč tudi izvrsten salonski igralec, Carolino je igrala proslavljena Huguette Duflos, ki je bila do nedavna prvakinja Comédie Française, Boisroberta je igral mladi Armand, Chardonnea fini komik Alerme. Delo je doživelo v Parizu velik gledališki uspeh, nekoliko kasneje tudi filmski, kajti posneto je kot

Eifelov stolp v Parizu praznuje 50 letnico

V Parizu se pridno pripravljajo na proslavo 50. obletnice, odkar je bil Eifelov stolp slovesno razstavljen v Parizu dne 1. marca 1889. Slovesno bodo obletnico praznovali sredi poletja, dne 23. junija l. l. Proslava se bo začela z radijskim pozdravom s stolpa svetovni razstavi v New-Yorku. V prostorih stolpa pripravljajo tudi veliko prireditev v nošah iz leta 1889. Ena sama vstopnica k tej prireditvi bo stala 350 frankov (okrog 400 dinarjev). Zato bodo pa gostje imeli pravico vso noč se muditi v posameznih poslopjih stolpa in se tudi svobodno posluževati dvigal.

Šport zadnje nedelje

Zadnja nedelja je bila izredno bogata na športnih dogodkih. V Švici se je zaključilo svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Zmagali so v finalni borbi Kanadčani, ki so v Bazelu odpravili Amerikance s 4:0 in si tako osvojili naslov svetovnega prvaka do prihodnjega takega srečanja. Ker smo že baš pri hokeju, moramo omeniti še tekmo za evropsko prvenstvo. Češkoslovaška in Švica sta se pomerili v finalni borbi v Curihu pred rekordnim številom gledalcev, katerih se je nabralo 14.000. Tekma je ostala kljub podaljšku neodločena 0:0 in se bo zato v ponedeljek, 13. t. m., še enkrat odigrala.

V Zakopanem se je v nedeljo pričela ogorčena borba za letošnje svetovno prvenstvo v smučarskih disciplinah. Prvi so se spoprijeli tekmovalci in tekmovalke v alpskih disciplinah, in sicer v smuku. Pri moških je zmagal Nemeč Hellm. Lantschner v času 3:26,8, pri ženskah pa njegova rojakinja znana tekmovalka Christl Cranz v času 3:25,24. Naš Praček se je umestil v težki konkurenci na 21. mesto s časom 4:05,3, Heim pa na 32. mesto s časom 4:08,31.

Megan Taylor (Anglija).

ki je na tekmah zadnje nedelje v Pragi postala ponovno svetovna prvakinja v umetnem drsanju. Zmagala je s 373,20 točkami.

V Pragi je bilo tekmovaljevanje dam za svetovno prvenstvo v umetnem drsanju. Prvo mesto si je ponovno priborila Angležinja Megan Taylor s 373,20 točkami. Drugo mesto je zasedla Američanka Hady Stacey s 328,09 točkami. Najresnejša konkurentinja in kandidatinja za prvo mesto Angležinja Colledgejeva si je pri treningu poškodovala nogo in ni mogla tekmovali.

V jugoslovanskem državnem prvenstvu v umetnem drsanju sta med posamezniki zmagala Ilirijana Thuma in Palmotova. Thuma je dosegel 295,8 t., Palmotova pa 142,6 t. Pri juniorkah je postala državna prvakinja Schellova s 46,8 točkami, pri juniorjih pa M. Betetto s 146 točkami. Državni prvak v parih je postal par Silva Palmotova, Polo Schwab z 10,1 točkami. Vsi letošnji državni prvaki so člani SK Ilirije-Ljubljana.

Gorenjsko prvenstvo v alpski kombinaciji si je pri seniorjih izvojeval Zvan Lojze, pri juniorjih pa Bertoncelj Jože; oba sta člana ASK Gorenjca. Teniški dvojni Pariz: London je končal 6:6. V rokometni tekmi med nemško in italijansko reprezentanco, ki je bila v Milanu, so Nemci odpravili Italijane z 12:3.

V Belgradu je Jugoslavija premagala Hungrijo iz Budimpešte s 5:3. Tekme za Torbarjev pokal so končale takole: Slavija (Varaždin): Con-

zvočni film v isti interpretaciji glavnih vlog in z istimi dialogi kot v gledališču. V ljubljanski uprizoritvi bodo igrali Ancelota — Debevec, Carolino — Levarjeva, Boisroberta — Jan, Chardonnea — Levar in Amedee — Plut. Režija dela je Debečeva, inšcenator inž. Franz. — Oreno igre in uprizoritve bomo prinesli — kot vedno — po premieri.

Naval španskih beguncev v Francijo — pred 100 leti

»Nič ni novega na svetu,« so rekli stari modrijani. Rdeča vojska v Španiji se je razbila in boljševoške tolpe se v velikem neredu vale proti francoski meji. Pred seboj pa pode mirno prebivalstvo, da je na francoski meji tak naval množice, kakršnega nihče ne pomni. Toda ta pritisk Špancev na francosko mejo v zgodovini ni tako nov. Pred sto leti se je v Španiji končala karliščna vojna. General Cabrera, ki se ni mogel več vojskovati, je v Cardagne prešel v Francijo. Za njim je kmalu navalilo v Palau de Cardagna 12.000 vojakov. Francozi so pri mestih Puy, Vesoul in Bourg internirali 800 častnikov in jih pozneje z njihovimi četami vred preselili na večbališče pri Perpignanu (ki je tudi v sedanjem umiku rdečih velikih zbirališče beguncev in jetnikov). Maršal Castellane piše v svojih spominih: »Prebivalstvo je beguncem postreglo s celimi kotli riža in krompirja. Od beguncev jih je pozneje 600 pristopilo v tujsko legijo.« — Tako je bilo pred sto leti, danes je toliko huje, kolikor je vse hitreje.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravno »Frans-Josef« grenčice.

Angleški parnik na Atlantiku se potaplja

Pomorska radijska postaja v mestu Massachusetts (Amerika) je ujeta radijski klic, ki ga je v četrtke zvečer pošiljal angleški tovorni parnik »Marija de Larrinaga«. Klic je v kratkem sporočal, da je na parniku 37 moč posadke in da je parnik v Atlantskem oceanu zašel v veliko stisko in kliče na pomoč z najnujnejšim klicem: SOS. Hudi viharji so parnik tako poškodovali, da se je začel zvržati in je voda pri vseh razpoklinah začela z veliko silo vdirati v notranje prostore. Zadržal klic, ki ga je omenjena postaja ujeta, je javljal, da se parnik že potaplja. Ladje, ki so v tistem času plule ob istem območju Oceana, med njimi so parniki »Veendam«, »Noordam« in »Scanmail«, so takoj spremenili svojo pot in s polno paro pluli na pomoč tonečemu tovarišu. Poročil o nadaljnji usodi tega angleškega parnika še ni.

cordia 3:2, Gradjanski: Hašk 1:1. — Mars: Hermes 8:2, Atletiki: Jugoslavija 6:2, Olimp: Laško 5:2, SK Ljubljana: Železničar 1:1.

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu

Curich, 11. februarja.

Nemčija: Madžarska 6:2

Krasen sončni dan (petnajst stopinj nad ničlo, na drsališču stoji voda ali to igranja ne ovira, ker je led drugače dovolj trd). Gledalcev okoli 1500.

Drevi je finalna tekma Švica: Amerika in za katero so vse vstopnice že razprodane, kakor tudi za tekmo Švica: Češkoslovaška, ki bo v nedeljo. Zanimivo je to, da so vse tekme, ki jih igra ta Švica in Češkoslovaška, zelo dobro obiskane.

Madžari so vodili v prvi tretjini z rezultatom 2:0, a tempo niso vzdržali in izgubili s 6:2; tekma sama na sebi ni mnogo nudila.

Švica: Amerika

Stadion nabito poln, okoli 16.000 gledalcev. Pred pričetkom tekme je za razpoloženje publike poskrbel radio in ves stadion je pel in po taktu. Skoraj vsi gledalci imajo švicarske zastavice, a za golom, kjer imamo svoje sedeže rezervirane tudi mi, je skupina Amerikancev z barvastimi papirnati kapicami in piščalkami, zastavicami in da po potrebi prevpije cel stadion. Ob tej priliki so med igralce švicarske reprezentance razdelili posebne nagrade, nevem od katere firme in sicer srebrne kroznike, na katerih je gravirano to svetovno in evropsko prvenstvo. A Bibi Turiani je prejel kot jubilat in kapetan krasen pokal.

Pri igranju švicarske tekme je zopet pel ves stadion, a na to klic Hop—Hop—Hop, ki neprestano vzpodbujajo svoje. V šesti minuti uspe Ameriki preigrati celo švicarsko obrambo, ali golman krasno brani. V prvi tretjini imajo Amerikanci veliko več od igre, in Šviciarji so v popolni obrambi. V enajsti minuti zabije Amerika po lepi kombinaciji gol in pešiča Amerikancev za golom neverjetno aplavdira, in tretjina konča z rezultatom 1:0 za Ameriko. V drugi tretjini je igra bolj izenačena in konča z 0:0. V zadnji tretjini tempo vse bolj vzrhača in ves stadion vpije USA mora dobiti gol, Hop, Hop in to se ponavlja kar naprej. Končno uspe Švicarjem izenačiti 2 minuti pred koncem, ali sekundo nato Amerikanci povečajo score na 2:1.

Nepopisen aplavz pri izenačenju, a takoj nato tišina, ki jo prekinjajo Amerikanci za golom s svojimi trobentami in piščalkami.

Končni rezultat 2:1 za Ameriko.

Vračamo se domov dobro razpoloženi, samo žepi so se že izpraznili in edina naša sreča je, da imamo povratne karte, ker bi se nam v nasprotnem primeru zgodilo isto kakor smučarjem akademikom.

Smuške tekme SK Železničarja

Medklubski juniorska amaterska tekma v teku na daljavo, ki jo je priredil SK Železničar dne 12. februarja na »Peskus«.

Dolžina proge je 9 km, višinska razlika približno 150 m. Proga je bila idealno izpeljana in vzorno markirana. — Snežne razmere so bile neugodne.

Startalo je 16 tekmovalcev, in sicer: 1 od SK »Bratstvo« (Jesenice), 2 od ISSK Maribor, 2 od SK Rapid in 11 od SK Železničar. Vsi tekmovalci so prispeli na cilj. Z ozirom na ostro konkurenco so rezultati zadovoljili ter so prispeli poedini tekmovalci na cilj precej sveži.

Tehnični rezultati: 1. Wolfgruber, SK Rapid (Maribor) 39,47, 2. Stana, SK Bratstvo (Jesenice) 40,17, 3. Legvart, ISSK Maribor, 40,34, 4. Šubic, ISSK Maribor, 40,43, 5. Kuhar, SK Železničar, 41,10, 6. Jaunig, SK Rapid, 44,30.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Športni klub Tržič sporoča vsem klubom, katerim je poslal razpise za tekmo v smuku v Delince za pokal trdke Glanzmann-Gassner, ki bi se morala vršiti 19. februarja 1939, da se s'is na željo ostalih klubov zaradi banovinskega prvenstva v slalomu preloži na 26. februarja. Razpis bo ponovno objavljen v dnevem časopisu.